

การศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2557

การศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนบางจาก (โกลดประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2557

รณนัทธ กตตน์วงศ์กร. (2557). การศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก(โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร
สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบ ผลการพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร
รวมทั้งศึกษา แนวทาง ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
ผู้ปกครอง จำนวน 34 คน และ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง รวม 10
คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและการ
สนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก
(โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานครโดยรวมมีความสามารถในการใช้ทักษะ
ชีวิตอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้าน
การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการกับอารมณ์ และความเครียด
และด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตอยู่ในระดับดีทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
โรงเรียนบางจาก(โกมลประเสริฐอุทิศ)สำนักงานเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ผลการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของโรงเรียนบางจาก(โกมลประเสริฐอุทิศ) โดยรวม พบว่า
มีผลการพัฒนาอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง
และผู้อื่น ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการกับอารมณ์
และความเครียด และด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตอยู่ใน
ระดับดีทุกด้าน

3. การศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบางจาก(โกมลประเสริฐอุทิศ)
สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้เข้าร่วมสนทนาส่วนใหญ่ได้ให้แนวทางว่าควรควรให้
คำปรึกษา แก่นักเรียน ให้ความเชื่อมั่นในกับนักเรียนทุกสถานการณ์ที่โอกาสอำนวย การสร้างกฎ
ข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียนในรายวิชา หรือในการทำงานกลุ่ม ควรจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ที่เป็นมิตร
ให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย อบอุ่น ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาสติ และอารมณ์ให้หนึ่งสงบ เช่น
การสร้างสรรค์ผลงานจากงานศิลปะ การวาดรูป การเล่นเกมดนตรี ฯลฯ และ ควรจัดเวทีแสดง
ความสามารถของนักเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างความมั่นใจในตนเองให้กับนักเรียน

A STUDY OF LIFE SKILLS DEVELOPMENT FOR STUDENT IN PRATHOM 6
OF BANGJAK (KOMOLPRASERTUTHIT) SCHOOL, PHASICHAREON DISTRICT, BANGKOK

Present in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2014

Ramontpath Kitwongsakorn. (2014). **A Study on the Results of Life Skills Development of Prathom 6 Students at Bangjak (Kamolprasertuthit) School, Phasichareon District, Bangkok.** Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst.Prof.Dr.Puongrat Kesonpat.

This research aimed to study the results of life skills development of Prathomsuksa 6 students at Bangjak (Kamolprasertuthit) School, Phasichareon District, Bangkok. The samples of this study were 34 parents of students in Prathomsuksa 6, and 10 key informants including the school director, teachers and parents. The tool used to collect data was a five-level scale questionnaire. The statistics used in data analyses were percentage, mean and standard deviation.

The research findings were as follows.

1. The results of life skills development of Prathomsuksa 6 students at Bangjak (Kamolprasertuthit) School, Phasichareon District, Bangkok indicated that the abilities in using life skills, by overall aspects were at the good level. And individual aspects were The awareness and self esteem and others The critical thinking, decision making and creative problem solving Dealing with emotions and stress and building relationships with others all aspect were at the good level.

2. The results of comparative assessment of the ability to use the life skills of Prathomsuksa 6 students at Bangjak (Kamolprasertuthit) School, Phasichareon District, Bangkok. Based on the feedback of parents with assessment results, the ability to use of the Bangjak (Kamolprasertuthit) School's life skills by overall aspects were at the good level. And individual aspects were The awareness and self esteem and others The critical thinking, decision making and creative problem solving Dealing with emotions and stress and building relationships with others all aspect were at the good level.

3. The guidelines study in the development of students's life skills at Bangjak (Kamolprasertuthit) School, Phasichareon District, Bangkok. found that most participants discuss the feedback. Should consult Confidence in all situations where the students produced rules Agreement classroom courses. Or in group work The atmosphere should be Learning that students feel relaxed, warm, friendly activities should promote the development of consciousness. And emotional calm, creative works of art such as drawing, playing music, etc., and the ability of the students should be at least 1 time per year to build self-confidence to students.

สารนิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
ของ
รณณภัทร กตตน์วงศ์กร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2557

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นผลิตผลทางปัญญาและความพากเพียรในการศึกษา ซึ่งเป็นทรัพย์สินอันมิสามารถประเมินค่าได้ หากแต่มีคุณค่าและนับเป็นความเจริญงอกงามประการหนึ่งในชีวิต ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร . พวงรัตน์ เกษรแพทย์ ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร และอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ท่านได้เสียสละเวลาในการดูแลเอาใจใส่ เสนอแนะ กลั่นกรองด้วยความเมตตา เพื่อให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ และก่อให้เกิดคุณค่าทางวิชาการ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ และ อาจารย์ ดร . ราชันย์ บุญริมา คณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงและกรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อสารนิพนธ์เล่มนี้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งยังเปิดโลกทัศน์แห่งการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง มีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัยเกินกว่ามิติของกิจกรรมการประเมิน

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง ผู้อำนวยการททบีสวทศ เปี่ยมวิทย์ ผู้อำนวยการจินดา ทับจิ้น และผู้อำนวยการพิชิตา เพ็ชรชู ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือให้มีความชัดเจน สมบูรณ์ ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ คณะครูและบุคลากรโรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ที่มีส่วนเชื้ออำนวยการดำเนินการวิจัยครั้งนี้สำเร็จ ลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ พี่ น้อง นิสิตปริญญาโท การบริหารการศึกษา รุ่นที่ 21 ทุกคน ที่ทำให้ช่วงเวลาสั้นๆ แห่งการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน อีกทั้งยังคอยให้คำแนะนำ ให้กำลังใจแก่กัน นับเป็นช่วงเวลาที่มึคุณค่าและน่าจดจำ

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา – มารดา ที่ให้โอกาสที่ดีในการศึกษาเล่าเรียนจนถึงระดับการศึกษาสูงสุด ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลศิริ ร่วมสุข อาจารย์เบญจา อัครวานิชย์ อาจารย์กิงกนก ลยางกูร ผู้อำนวยการ วยการจินตนา ก้อนเพชร ผู้อำนวยการสุจิตตรา ชาญไชย ผู้อำนวยการวัฒนา แดงสวัสดิ์ และ นางสาวปรีญา ทวนทอง ที่ให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจที่ดีสำหรับผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันก่อเกิดมาจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของ บิดา – มารดา ครู – อาจารย์และผู้มีพระคุณในชีวิตของผู้วิจัยทุกท่าน

สารบัญ

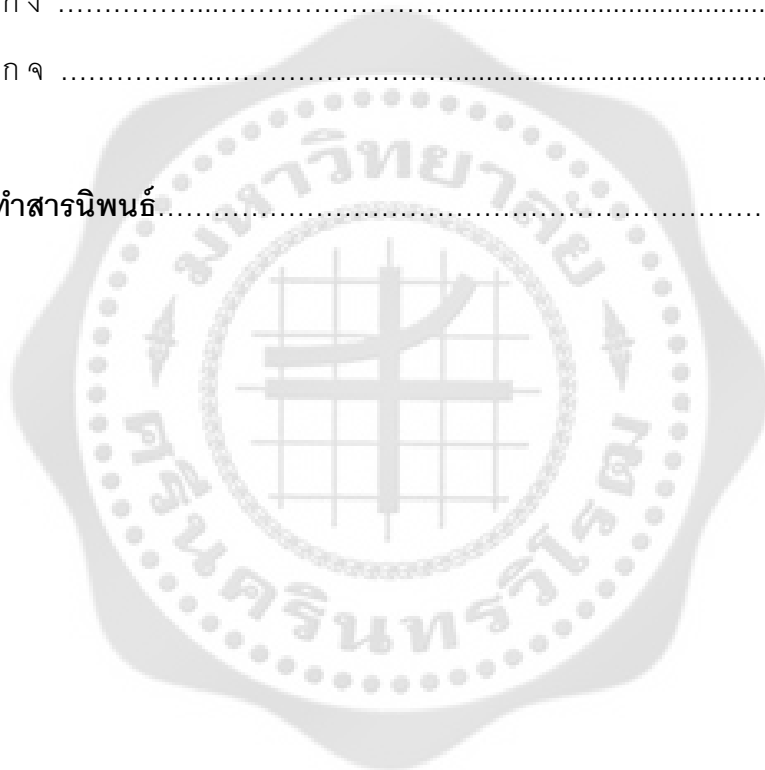
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
หลักการพัฒนาทักษะชีวิต.....	11
ความหมายของทักษะชีวิต.....	11
องค์ประกอบของทักษะชีวิต.....	12
กิจกรรมและการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต.....	15
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะชีวิต.....	22
การประเมินทักษะชีวิต.....	24
แนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	24
การพัฒนาทักษะชีวิตในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	25
ทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษา.....	27
การดำเนินงานพัฒนาทักษะชีวิตของโรงเรียน บางจาก (โกลบประเสริฐอุทิศ).....	32
การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนบางจาก (โกลบประเสริฐอุทิศ).....	33
การพัฒนาวิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย.....	40
กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันปัญหาสังคมให้กับผู้เรียน.....	43
การประเมินความสามารถการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียน.....	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
งานวิจัยในประเทศ.....	65
งานวิจัยต่างประเทศ.....	68
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	70
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	87
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
อภิปรายผล.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	95
บรรณานุกรม.....	96

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก.....	102
ภาคผนวก ข	104
ภาคผนวก ค	110
ภาคผนวก ง	115
ภาคผนวก จ	120
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	123

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาทักษะชีวิตโดยรวมและรายด้าน.....	76
2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น.....	77
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์.....	78
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด.....	79
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น.....	80
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาทักษะชีวิตโดยรวมและรายด้าน.....	81
7 ค่าความถี่ ร้อยละ แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบางจาก (โกลมประเสริฐอุทิศ) ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจ เชื่อมั่นใน ตนเอง และผู้อื่น.....	83
8 ค่าความถี่ ร้อยละ แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบางจาก (โกลมประเสริฐอุทิศ) ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น.....	84
9 ค่าความถี่ ร้อยละ แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบางจาก (โกลมประเสริฐอุทิศ) ด้านความสามารถในการจัดการปัญหาและความขัดแย้ง ในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม.....	85
10 ค่าความถี่ ร้อยละ แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบางจาก (โกลมประเสริฐอุทิศ) ด้านการรู้จักความถนัด บุคลิกภาพ และการควบคุม อารมณ์ของตนเอง.....	86
11 ผลการพิจารณาคำดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถาม ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น.....	111
12 ผลการพิจารณาคำดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถาม ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์.....	112

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 ผลการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถามด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด.....	113
14 ผลการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถามผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น.....	114
15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปรียบเทียบผลการประเมินการพัฒนาทักษะตามความคิดเห็นของผู้ปกครองกับผลการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของโรงเรียน ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น..	116
16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปรียบเทียบผลการประเมินการพัฒนาทักษะตามความคิดเห็นของผู้ปกครองกับผลการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของโรงเรียน ด้านการวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์.....	117
17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปรียบเทียบผลการประเมินการพัฒนาทักษะตามความคิดเห็นของผู้ปกครองกับผลการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของโรงเรียน ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด.....	118
18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปรียบเทียบผลการประเมินการพัฒนาทักษะตามความคิดเห็นของผู้ปกครองกับผลการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของโรงเรียน ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น.....	119

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 แผนที่ตั้งของโรงเรียนบางจาก(โกมลประเสริฐอุทิศ).....	33
3 แนวทางการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต.....	57

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นอันดับแรก จาก วิสัยทัศน์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในควา มเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก การพัฒนาคน ซึ่งหมายถึงการพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของคนให้มีพื้นฐานในการคิด เรียนรู้ และทักษะในการจัดการและการดำรงชีวิต สามารถเผชิญกับปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (กรมอนามัย . 2554: 6) การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและเรียนรู้จึงมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ ตั้งแต่ปฐมวัย สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่มได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึก และความภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ระวังภัยการทุจริตและต่อต้านการซื้อสิทธิ ขายเสียง สามารถก้าวทันโลก มีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่สมบูรณ์ แข็งแรง เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพ มีทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็น มีสมรรถนะ ความรู้ ความสามารถ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา . 2552: 14)

การพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพสอดคล้องกับ โครงสร้างทางสังคมปัจจุบันและสังคมในอนาคตนี้พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (จิตรกร ตั้งเกษมสุข . 2556; อ้างอิงจาก พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). ม.ป.ป.) กล่าวว่า การศึกษาจะต้องพัฒนาคนให้เป็นคนเต็มคน ผู้มีชีวิตที่สมบูรณ์ ให้เป็นบุคคลที่พัฒนาแล้ว ทั้งด้านพฤติกรรมไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมในการสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุ (รวมทั้งธรรมชาติ) หรือพฤติกรรม ในการสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทางสังคม คือ เพื่อนมนุษย์ ทั้งด้านจิตใจและด้านปัญญาอย่างน้อยให้ได้คุณสมบัติเหล่านี้ ในฉบับง่ายที่พูดได้สั้นๆ ว่าเป็น คนที่เก่ง ดี และมีความสุข และ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ที่มีเป้าหมายหลักให้คนไทย มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะดีขึ้น มีคุณธรรม จริยธรรม และสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น โดยใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาค้นผู้สังค มแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มุ่งเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันเพื่อเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ยึดหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติ ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย ที่สมบุรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรมจริยธรรม มีความเพียร และรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อม ในสังคมและสถาบันทางสังคมให้เข้มแข็งและเอื้อต่อ การพัฒนาคน รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นให้เข้มแข็งและสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในชุมชน และเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนา ประเทศ และมีการสร้างเสริมสุขภาพของคนไทยให้มีความสมบุรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ โดยการ พัฒนาความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน การลดปัจจัยเสี่ยงจาก สภาพแวดล้อม และการประกอบอาชีพที่มีผลต่อสุขภาพ การพัฒนาระบบและกลไกเฝ้าระวังความ มั่นคงทางสุขภาพจากปัจจัยคุกคามสุขภาพที่แฝงมากับกระบวนการพัฒนา รวมทั้งมุ่งสร้างกระบวนการ มีส่วนร่วม ในการพัฒนานโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพ การใช้ประโยชน์จากยาสมุนไพรเพื่อการ ป้องกัน และการรักษาเบื้องต้น และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสื่อสารต่อสังคมเพื่อการส่งเสริม สุขภาพเชิงรุก

การปฏิรูปการศึกษาของไทยได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาหลายปีการจัดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ ถ้ามีเพียงบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่ง ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมในการเรียนรู้ของเด็กซึ่งเป็นทรัพยากร สำคัญของประเทศในอนาคตโรงเรียนจึงมีหน้าที่เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน เพื่อบรรลุเป้าหมายโดยเฉพาะด้านมีสุข ซึ่งสุข ทางกาย ทางจิตทางสังคม และทางจิตวิญญาณ สุขภาวะ เป็นแนวคิดสุขภาพที่มีความหมายในเชิงบวก โดยให้ความสำคัญกับพฤติกรรม และกิจกรรมของคน ซึ่งตอบสนองต่อสุขภาวะของตนเองในทุกมิติอย่างเป็นพลวัตร สามารถปรับตัวอยู่ในสมดุล และบรรลุ สุขภาวะตามศักยภาพที่แต่ละคนพึงมีได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา . 2549: 23-24) ดัง กระแสพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ คณะจิตแพทย์ นักวิชาการสุขภาพจิตอาจารย์จากมหาวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันต่างๆ ที่เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ พระตำหนักภูพิง ศ์ราชนิเวศน์ เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2521 ความว่า “กายที่มีสุขภาพดีก็หมายความว่ากายที่แข็งแรง ที่เดิน ได้ ยืนได้ นั่งได้ มีกำลัง มีทุกอย่าง รวมทั้งมีความคิด ที่ดี ถ้ามีสุขภาพจิตที่ดี ก็มีกำลังเป็นกำลังที่จะ แผล่ความเมตตาให้แก่คนอื่น มีกำลังที่จะคิด ในสิ่งที่ถูกต้อง ที่จะทำให้มีความเจริญรุ่งเรือง แก่ตัว และความเจริญรุ่งเรืองในสังคม” (คำพ่อสอน 2552: 6)

สภาพสังคมในทศวรรษใหม่ เป็นยุคของความเร็วและความล้ำสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสาร ความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม การหล่อหลอมรวมความคิดและความเชื่อของกลุ่ม มคน ที่บุคคลในสังคมจะต้องตั้งรับการมีวิถีชีวิตยุคใหม่อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจากสภาพสังคม ที่เปลี่ยนแปลงอย่างมากระยะนี้เอง ได้ส่งผลกระทบต่อเด็กวัยเรียน ทั้งการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแส

เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาคือของบุตรหลาน ตลอดจนการเผชิญสิ่งยั่วยุหรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ รอบตัว ก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างมาก ทั้งปัญหาด้านการปรับตัว ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาความรุนแรง ปัญหาเด็กติดเกม ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเพศ ฯลฯ โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนที่ **มีทักษะชีวิตต่ำ** ขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดี เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้ว อาจเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาทางอารมณ์ จิตใจ และมีความขัดแย้งในชีวิตได้ง่าย ครูจึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนมี **ทักษะชีวิต** เป็นภูมิคุ้มกัน ให้รอดพ้นจากการครอบงำความคิดของสื่อเทคโนโลยี และตั้งรับต่อการก้าวรุกรุกทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา . 2554: 1)

การส่งเสริมให้มีสุขภาพะในโรงเรียนส่งผลให้ทุกคนสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ ได้อย่างมีความสุข เป็นการพัฒนาความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ที่หมายถึงความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่าง บุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น กรมอนามัย (2554: 7 – 8) กล่าวถึง การเสริมสร้างพลังความรู้สุขภาพว่า สุขภาพกับการศึกษา เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไปให้เกิดการประสาน เอื้ออำนวยประโยชน์และเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อกลุ่มเป้าหมายเด็กนักเรียน ดังนั้น นับตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา แนวทาง การพัฒนาเด็กวัยเรียนและเยาวชนมีความชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทั้งในเชิงกลยุทธ์และในเชิงเป้าหมาย โดยเฉพาะจาก 2 มิติสำคัญของนโยบายชาติ

ประการหนึ่ง คือ มิติแห่ง “การปฏิรูปการศึกษา ” กล่าวถึง “การประกันคุณภาพการศึกษา ” ในด้านกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้ เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานกระบวนการจัดการศึกษา ในปรัชญาหลัก 3 ประการ คือ การศึกษาเพื่อปวงชน การศึกษาตลอดชีวิต และการศึกษาเพื่อการแก้ไข ปัญหาทั้งหมด

อีกประการหนึ่ง คือ มิติแห่ง “การปฏิรูประบบสุขภาพ ” กล่าวถึง “การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ” ซึ่งเป็น การใช้สิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการ รับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน โดยกระบวนการจัดการด้านสุขภาพในปรัชญาหลัก 3 ประการ เช่นเดียวกัน คือ สุขภาพเพื่อปวงชน สุขภาพเพื่อชีวิต และสุขภาพเพื่อแก้ไขปัญหามวล

การพัฒนาเด็กและเยาวชน จึงอยู่ที่กระบวนการจัดการศึกษาและการสร้างสุขภาพ จุดเริ่มต้นจึงจำเป็นต้องมุ่งไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพของสถาบันการศึกษาให้เป็นแกนนำหรือศูนย์กลาง การสร้างสุขภาพพร้อมๆ กับการพัฒนาทางการศึกษา พัฒนาหลักสูตรให้หลากหลายสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง ฝึกให้เด็กคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีการเรียนรู้ร่วมกันจากวิชาการ และประสบการณ์จริงที่บูรณาการเรื่อง ศิลธรรม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดระบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม และนำไปสู่การเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

กรุงเทพมหานครโดยสำนักงานการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาตามอุดมการณ์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน โดยรัฐต้องจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ทั้งในสถานะที่เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองของโลก เพื่อเป็นรากฐานที่พอเพียงสำหรับการใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รวมทั้งเพื่อการพัฒนาหน้าที่การงานและการพัฒนาคุณภาพชีวิตส่วนตนและครอบครัว และเพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการสร้างสรรค์สังคมไทย ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในอนาคตโดยมีหลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรม ในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใฝ่รู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่พอเพียงต่อการพัฒนางานอาชีพและคุณภาพชีวิตส่วนตน สามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันและชาญฉลาด และมีความเป็นประชาธิปไตย ความรัก และภาคภูมิใจในท้องถิ่นและประเทศชาติ มีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพสุจริต มีความมุ่งมั่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีศีล ฆณะนีสัยและทัศนคติที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีทั้งของครอบครัว ชุมชน สังคมไทย และสังคมโลก ซึ่งเป็นไปตามนโยบายด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานครภายใต้กรอบ SMART SCHOOL นอกจากนี้มาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังได้กำหนดคุณภาพด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียน มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งหมายถึง ผู้เรียนที่มีน้ำหนัก ส่วนสูง และสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ รวมทั้งรู้จักดูแลตนเองให้มีความปลอดภัย และผู้เรียนที่มีสุขภาพจิตดี มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งหมายถึง ผู้เรียนที่เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน และเป็นคนดีของสังคม การสร้างเสริมสังคมแห่งสุขภาพะที่ยั่งยืน จึงเป็นภารกิจสำคัญของโรงเรียนอีกประการหนึ่ง โดยมีหน้าที่ในการพัฒนาเด็กนักเรียนให้บรรลุสุขภาพะ หรือสภาพอันนำสู่ความสุขอย่างสมบูรณ์ทั้ง 4 มิติ คือ กาย ใจ สังคม และปัญญา ซึ่งสภาพดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องร่วมกันของผู้คนทุกระดับในสังคม

โรงเรียนบางจาก (โกลบประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่เลขที่ 59 ถนนเพชรเกษม ซอยเพชรเกษม 48 แยก 4-7 มีเนื้อที่ 5 ไร่ เปิดสอนตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้นถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และในปีการศึกษา 2556 มีข้าราชการครู จำนวน 12 คน พี่เลี้ยงเด็ก จำนวน 3 คน เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติหน้าที่จำนวน 1 คน พนักงานสถานที่ จำนวน 3 คน นักเรียน จำนวน 245 คน มีอาคารเรียน 3 หลัง โรงอาหาร 1 หลัง โรงฝึกงาน 1 หลัง ห้องส้วม 2 หลัง บ้านพักครู 2 หลัง บ้านพักภารโรง 1 หลัง ได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 และจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพนักเรียนและบุคลากร ตามแนวทางของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมาตลอด และผ่านการประเมินได้รับการรับรองมาตรฐานเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทอง ในปี พ.ศ. 2550 และปี พ.ศ. 2552 เป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาคุณภาพไว้ และหลังจากที่ได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทองต่อเนื่องแล้ว ในปี พ.ศ. 2553 ทางโรงเรียนจึงได้ดำเนินการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพให้มีความยั่งยืนขึ้น ตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร จนได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ในปี พ.ศ. 2554

จากผลการประเมินที่ผ่านมา ผู้บริหารโรงเรียน ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียนและบุคลากรที่จะต้องมีการพัฒนาสุขภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืนตลอดไป อีกทั้งเป็นการสนองคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ซึ่งต้องมีการประเมินซ้ำอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ จึงได้ร่วมกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครองนักเรียน และหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะศูนย์บริการสาธารณสุข 47 คลองขวาง สำนักงานเขตภาษีเจริญ จัดทำโครงการสร้างเสริมสุขภาพที่ยั่งยืนในโรงเรียนบางจาก (โกลบประเสริฐอุทิศ) ขึ้น โดยมีความต้องการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีสุขภาพทางกาย สุขภาวะทางจิตใจ และสุขภาวะทางสังคม และมีผลการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสมรรถนะด้านทักษะชีวิตในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เน้นให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความรู้สึกรู้สึกคิด ให้รู้จักสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล จัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม รู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ป้องกันตนเองในภาวะคับขันและจัดการกับชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับวัฒนธรรมและสังคม

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการ จึงมีความสนใจศึกษา ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีต่อการ พัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์การประเมินสมรรถนะของผู้เรียนขั้นสูงสุดในระดับประถมศึกษา เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะชีวิตของนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการ ตระหนัก และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง กับ ผลการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของโรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ)
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อครูและสถานศึกษา ทำให้สามารถค้นพบประเด็นสำคัญที่สามารถใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบายและแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนให้สูงขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถเพียงพอในการมีชีวิตรอยู่ในสังคม สามารถเตรียมพร้อมสำหรับ การปรับตัว ปรับจิตใจในอนาคตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถเผชิญกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษา ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดองค์ประกอบไว้ 4 ด้าน คือ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด และด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

2) **กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้**ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive Sample) เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2556 จำนวน 34 คน

3) **ผู้ให้ข้อมูล** ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) จำนวน 1 คน ครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 คน ประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ประธานกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน และ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ผลการพัฒนาทักษะชีวิต** หมายถึง ความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม โดยมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

1.1 **การตระหนักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น** หมายถึง ความสามารถของนักเรียน ที่แสดง สิ่งที่ ตนเองชื่นชอบและภาคภูมิใจ บอกเป้าหมายในชีวิตของตนเอง แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ บอกจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เลือกทำ กิจกรรมตามความสนใจของตนเองร่วมกับผู้อื่น ถ่ายทอดความคิดและจินตนาการให้ผู้อื่นยอมรับได้ สร้างผลงานที่เป็นประโยชน์ได้สำเร็จ และมีความ ประหยัดในการใช้วัสดุให้คุ้มค่า แสดงออกถึงสิ่งที่ตนเองภูมิใจอย่างเหมาะสม ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

1.2 **การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์**หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่สามารถตั้งคำถามที่นำไปสู่คำตอบที่เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ วิเคราะห์ จำแนก แยกแยะ ข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์ต่างๆ รอบตัวด้วยเหตุผลที่เชื่อถือ ใช้เหตุผล และข้อมูลที่ต้องการในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ประเมินความเสี่ยงในสถานการณ์ที่เผชิญในชีวิตประจำวันและตัดสินใจในสถานการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม สร้างและแสดงผลงานที่เกิดจากความคิด จินตนาการเชื่อมโยง

1.3 **การจัดการกับอารมณ์และความเครียด** หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการจำแนก อารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ควบคุมอารมณ์และความเครียด ผ่อนคลายหลีกเลี่ยง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี รู้จักสร้างกำลังใจให้ตนเอง สร้างความสุขให้กับตนเอง

1.4 การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่ใช้ภาษาพูด ภาษากาย ที่ทำให้ผู้อื่นผ่อนคลาย สบายใจ ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือความรุนแรง แสดงออกถึงความรู้สึกหรือการกระทำที่แสดงว่าเข้าใจและใส่ใจผู้อื่น ชื่นชมความสำเร็จ ความสามารถ และการกระทำที่ดีของเพื่อนด้วยคำพูด ภาษากาย หรือสัญลักษณ์ ปฏิเสธในสิ่งที่ควรปฏิเสธโดยไม่เสียสัมพันธภาพ ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ขอความช่วยเหลือเมื่ออยู่ในภาวะวิกฤต ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อตกลงของกลุ่ม ชั้นเรียน สังคม และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ราบรื่นประสบความสำเร็จ

2. แนวทาง หมายถึง วิธีดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

3. การประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต หมายถึง ผลการประเมินความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลการจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

4. การเปรียบเทียบผล หมายถึง การเปรียบเทียบ ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองกับผลการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของโรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) โดยกำหนดค่าเพื่อการประเมินใช้ช่วงความเชื่อมั่นสำหรับการประมาณค่าผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรเท่ากับ 3.51 ซึ่งถือว่ามีความเฉลี่ยของผลการพัฒนาทักษะชีวิตในระดับ ดี

5. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือ ญาติ พี่น้อง ที่รับผิดชอบดูแลเอาใจใส่ อบรม สั่งสอน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2556

6. ครู หมายถึง ผู้สอนในระดับประถมศึกษา โรงเรียนบาง จาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2556

7. โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร หมายถึง สถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ขนาดเล็กมาก ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าทักษะชีวิตเป็นคุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ชีวิต แล้วซึมซับมาสู่การสร้างทักษะชีวิต การพัฒนาทักษะชีวิตนั้นต้องได้รับการพัฒนาตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งในขั้นแรกนั้นเกิดจากการเลียนแบบบุคคลที่อยู่ในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิด จากทฤษฎีของฟรอยด์ (Freud) (สุวรรณา ไชยะธนา. 2548: 88) ได้กล่าวเน้นถึงความสำคัญของวัยเด็กว่า ถ้าเด็กได้รับการอบรมสั่งสอนที่ถูกต้องเหมาะสมก็จะส่งผลต่อความคิด ความรู้สึก การเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งเด็กจะได้รับจากการอบรมของพ่อแม่ /ผู้ปกครอง เมื่อผู้เรียนย่างเข้าสู่วัยที่ต้องได้รับการศึกษา ก็จะเข้าสู่ระบบการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนต่อจากครอบครัว เพื่อให้ได้รับความรู้ด้านวิชาการและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อการดำเนินชีวิต ดังนั้นหากสถานศึกษามีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ หล่อหลอมเป็นมวลประสบการณ์ต่างๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิต และในปัจจุบันยังพบว่า นอกจากครอบครัวและสถานศึกษาที่ จะเป็นตัวหล่อหลอมผู้เรียนให้เกิดทักษะชีวิต แล้วยังมีปัจจัยอีกหนึ่งด้านที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต นั่นคือ คุณลักษณะส่วนตัว ได้แก่ การมองโลกในแง่ดี และความสามารถด้านเหตุผล ที่จะนำไปใช้ในการปรับตัวอยู่ร่วมในสังคม มีวิจารณญาณในการคิดและตัดสินใจ เผชิญกับปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น ก็จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่สูงขึ้นได้

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา กรอบแนวคิด เรื่องทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: 1) ที่ได้กำหนดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สำคัญที่จะสร้างและพัฒนาเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ คือ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น

ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดของงานวิจัย ดังนี้

ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) ใน 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
2. ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
3. ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด
4. ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หลักการพัฒนาทักษะชีวิต
 - 1.1 ความหมายของทักษะชีวิต
 - 1.2 องค์ประกอบของทักษะชีวิต
 - 1.3 กิจกรรมและการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
 - 1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะชีวิต
 - 1.5 การประเมินทักษะชีวิต
2. แนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.1 การพัฒนาทักษะชีวิตในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 2.2 ทักษะชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา
3. การดำเนินงานพัฒนาทักษะชีวิตของโรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
 - 3.1 สภาพแวดล้อมโรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ)
 - 3.2 การพัฒนาวิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย
 - 3.3 กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันปัญหาสังคมให้กับผู้เรียน
 - 3.4 การประเมินความสามารถการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักการพัฒนาทักษะชีวิต

การพัฒนาทักษะชีวิต เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติในการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เพื่อการปรับตัว การป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ จัดการกับชีวิตตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ทักษะชีวิต เป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการ พัฒนา โดยสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

1.1 ความหมายของทักษะชีวิต

ทักษะชีวิต เป็นความสามารถทางจิตสังคม เป็นความสามารถของบุคคลในการเผชิญกับสิ่งท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งสภาวะสุขภาพจิตที่ดี และสามารถที่จะปรับตัวและมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ถูกต้อง ในขณะที่ต้องเผชิญกับแรงบีบ แรงกดดัน หรือแรงกระทบจากสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัว (World Health Organization. 1994: 1) ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความหมายของทักษะชีวิตไว้ ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization. 1993: Web Site) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่า ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและให้มีพฤติกรรมในทางที่เหมาะสมที่จะสามารถให้บุคคลจัดการกับความต้องการและสิ่งต่าง ๆ ที่มากกระตุ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ (2540: 8) ให้ความหมายทักษะชีวิตว่าหมายถึง ทักษะชีวิตเป็นความสามารถอันประกอบด้วยความรู้ เจตคติและทักษะในอันที่จะจัดการกับปัญหารอบๆ ตัว ในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพศ สารเสพติด บทบาทชายหญิง ชีวิตครอบครัว สุขภาพ อิทธิพลสื่ออื่น ๆ สิ่งแวดล้อม จริยธรรมและปัญหาสังคมในด้านต่างๆ

สัมฤทธิ์ สันเต (2547: 10) ให้ความหมาย ของทักษะชีวิตไว้ว่า ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถในการรวบรวมข้อมูลและประยุกต์ใช้ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม สามารถตัดสินใจ จัดการกับปัญหา และแก้ไขปัญหาที่ตนเผชิญในชีวิตประจำวันได้โดยแสดงพฤติกรรมที่จริงออกมาอย่างสร้างสรรค์ และตรงไปตรงมา ช่วยให้นิวชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ธนพัชร แก้วปฏิมา (2547: 13) ให้ความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่า เป็นความสามารถ โดยรวมของบุคคล ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับตนเองในชีวิตประจำวันอย่างมีเหตุผล โดยนำข้อมูลจากกา รสะสมประสบการณ์มาใช้ประกอบการ

พิจารณา เพื่อตัดสินใจและสามารถเลือกใช้ทักษะต่างๆ เช่น การสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ในการแก้ปัญหาและปรับตัวให้สามารถเผชิญสถานการณ์หรือปัญหาทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมจนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข

กล่าวโดยสรุป ทักษะชีวิตเป็นทักษะหนึ่งที่มีความจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่ซับซ้อนในปัจจุบัน และเป็นทักษะที่จะช่วยสนับสนุนและลดประเด็นปัญหาสำคัญที่เข้ามาคุกคามชีวิตของแต่ละบุคคล อีกทั้งยังเป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนช่วยเสริมสร้างการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

1.2 องค์ประกอบของทักษะชีวิต

แม็คซ์เวล (Maxwell. 1981: 7-8) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิตว่าควรมีทักษะที่จำเป็นใหญ่ๆ ดังนี้

1. ทักษะด้านความรู้ในตนเองและการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Knowledge or Self-Awareness Skills) เป็นสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์อย่างมหาศาลโดยจะขาดเสียมิได้ ตัวอย่าง เช่น ทักษะประเมินตนเองหรือการค้นหาข้อดีและข้อเสียของตนเองในขอบเขตของชีวิต ทักษะของการเข้าใจแรงจูงใจในตนเอง ความปรารถนา ความชอบ และการกำหนดเป้าหมายในชีวิตของตนเองอย่างชัดเจน เป็นต้น
2. ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Skills) มนุษย์เป็นสัตว์สังคมจำเป็นอย่างยิ่งที่จะอยู่ร่วมกันและใช้ชีวิตร่วมกัน ดังนั้นทักษะที่จำเป็นในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ได้แก่ ทักษะการแสดงออกทางอารมณ์ของตน ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการเข้าใจอารมณ์ของบุคคลอื่น ทักษะในการตีความในแรงจูงใจของบุคคลอื่น ทักษะการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ทักษะการต่อต้านความกดดันจากสังคม และทักษะการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem-Solving Skills) ชีวิตของมนุษย์ในแต่ละช่วงวัยจะต้องเผชิญกับความซับซ้อนทางสังคมที่เกิดขึ้น ดังนั้นทักษะการแก้ปัญหาจึงจำเป็นและมีความสำคัญในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นทักษะการค้นหาข้อมูล ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการคิดหาทางเลือกที่เหมาะสม ทักษะการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งทักษะต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับการนำไปประยุกต์กับขอบข่ายของชีวิตในด้านแต่ละบุคคล เช่น ชีวิตการทำงาน ชีวิตการเรียน ชีวิตครอบครัว และชีวิตส่วนตัวของการใช้เวลาว่าง เป็นต้น

กัสต้า, ซิลเดอร์ และบรู๊ค (Gazda, Childers; & Brooks. 1987: 212) ได้จัดประเภทต่างๆ ของทักษะชีวิตไว้มากกว่า 300 ทักษะ โดยสามารถรวมเป็น 4 องค์ประกอบใหญ่ๆ ได้แก่

1. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication and Human Relations Skills) ประกอบด้วยทักษะที่จำเป็น คือ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทางกับบุคคลอื่น การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น การที่มีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และชุมชน การจัดการในเรื่องความใกล้ชิดกับบุคคลอื่น การแสดงความคิดเห็นและความคิดได้อย่างชัดเจน ยูวดี เทียรหมประสิทธิ์ (2548: 42-43) ได้กล่าวไว้ว่า พัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่น จะเป็นวัยรุ่นที่มีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นได้มากขึ้น เข้าใจอกกับกิริยา และการแสดงออกของผู้อื่นได้อย่างรวดเร็ว มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้ และเข้าใจความคิดของตนเองได้ มีทักษะทาง ภาษาเพิ่มขึ้น รู้จักสรุปใจความสำคัญ แสดงความคิดเห็น และความเชื่อถือของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ ได้รู้จักส่วนร่วมมากขึ้นในการติดต่อกับผู้อื่น รู้จักรับฟังและมีสมาธิในการฟัง มากขึ้น

2. ทักษะด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา (Problem Solving and Decision Making Skills) ประกอบด้วยทักษะที่จำเป็น คือ การค้นหาข้อมูล การวิเคราะห์ และประเมินข้อมูล การประเมินปัญหาการจัดการปัญหาการระบุปัญหาและการแก้ปัญหา การกำหนดเป้าหมายการคาดการณ์ และการวางแผนอย่างเป็นระบบการบริหารเวลาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และประการสุดท้ายคือการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

3. ทักษะการดูแลสุขภาพสุภาพและร่างกาย (Physical Fitness and Health Maintenance Skills) ประกอบด้วยทักษะที่จำเป็น คือ การดูแลเรื่องการรับประทานอาหารการควบคุม น้ำหนัก การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา การเข้าใจด้านจิตสังคมในมุมมองเกี่ยวกับ เรื่องเพศ การบริหาร ความเครียดและการเลือกปฏิบัติในกิจกรรมเวลาว่าง

4. ทักษะด้านการพัฒนาเอกลักษณ์และจุดมุ่งหมายในชีวิต (Identity Development and Purpose in Life Skills) ประกอบด้วยทักษะที่จำเป็นคือ การพัฒนาเอกลักษณ์ส่วนตัวการตระหนักรู้ ในอารมณ์ตนเอง การกำกับดูแลตนเองการรักษาไว้ซึ่งความมีคุณค่าในตนเองการพัฒนาบทบาททางเพศ การพัฒนาความหมายของชีวิตและการทำความกระจ่างชัดในค่านิยมและคุณธรรม

แมนกรูก้า, วิทแมน และโพสเนอร์ (Mangrulkar, Whitman; & Posner. 2001: 22) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาทักษะชีวิตในเด็ก และวัยรุ่นได้แบ่งองค์ประกอบสำคัญของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตไว้ 3 องค์ประกอบคือ

1. องค์ประกอบทักษะทางสังคม (Social Skills) ประกอบด้วยทักษะการสื่อสาร ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรอง ทักษะการแสดงออกอย่างเหมาะสม ทักษะระหว่างบุคคล (การพัฒนาสัมพันธภาพที่ดี) ทักษะการให้ความร่วมมือ ทักษะการเห็นอกเห็นใจ

2. องค์ประกอบทักษะทางความคิด (Cognitive Skills) ประกอบด้วย ทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ(การเข้าใจผลที่จะเกิดขึ้นของการกระทำที่กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา

3. องค์ประกอบทักษะการเผชิญปัญหาทางอารมณ์ (Emotional Coping Skills) ประกอบด้วยการจัดการความเครียดการจัดการกับความวิตกกังวลถึงความโกรธทักษะสำหรับการเพิ่มการควบคุมภายในตนเองการบริหารจัดการและดูแลตนเองทักษะทั้งสามองค์ประกอบดังกล่าวเป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์กันหรืออีกนัยหนึ่งคือแต่ละทักษะนั้นมีได้ไม่ได้ออกจากกันและเป็นส่วนที่รวมกันส่งเสริมทำให้เกิดทักษะชีวิตที่สมบูรณ์ในการดำรงชีวิต

กรมสุขภาพจิต (2543: 1) ได้เสนอไว้ว่า ความคิดวิเคราะห์หรือการวิเคราะห์เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ รอบตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีลักษณะที่ต้องการทำงานให้ดีกว่าผู้อื่นหรือดีกว่าเดิม มีความตั้งใจและความพยายามทำงานอย่างเต็มความสามารถ โดยไม่ทอดทิ้ง สามารถคิดวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์ต่างๆ อย่างมีหลักเกณฑ์เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สมเหตุสมผลตลอดจนสามารถคิดออกไปได้อย่างกว้างขวางมีความคิดแปลกใหม่ เพื่อนำไปพิจารณา สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ โดยนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization. 1993: Web Site) ได้กล่าวถึงทักษะชีวิตไว้ว่า ทักษะชีวิตจะมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็นต้องวิเคราะห์ชุดของทักษะหลักต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี (Well Being) และการปฏิบัติหน้าที่ทางสังคม (Social Functioning) ดังนั้น ชุดของทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น ต่อทักษะชีวิตได้แก่ การสร้างการตัดสินใจ การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การตระหนักรู้ในตนเอง ความสามารถในการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นการเผชิญกับอารมณ์และการจัดการความเครียด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: 2) ได้กำหนดองค์ประกอบทักษะชีวิตสำคัญที่จะเพิ่มภูมิคุ้มกันให้กับเด็กในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวของผู้เรียนในอนาคตไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ คือ

1. การตระหนักรู้และเห็นคุณค่า ในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การรู้ความถนัด ความสามารถจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิตและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

2. การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การแยกแยะ ข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลัก เหตุผลและข้อมูลที่ต้องการ รับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจในการแก้ปัญหาใน สถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์

3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความเข้าใจและรู้เท่าทันภาวะ อารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย หลีกเลี้ยงและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี

4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึง การเข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดและภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับรู้ความรู้สึกนึก คิดและความต้องการของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ใช้การสื่อสารที่สร้าง สัมพันธภาพที่ดี สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

จากแนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ใช้ องค์ประกอบทักษะชีวิต ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 องค์ประกอบ เนื่องจากเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการ ใช้ชีวิตในอนาคต

1.3 กิจกรรมและการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

ความสามารถที่เป็นทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่มนุษย์พัฒนาขึ้นจากประสบการณ์ และการ ฝึกอบรมซึ่งเกิดขึ้นในวงจรของชีวิตประจำวันในสังคมโดยการปะทะ หรือมีปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่ พี่น้อง เพื่อนและผู้ใหญ่ ในชุมชน ดังนั้นแหล่งที่มาของทักษะชีวิตของเยาวชนเท่าที่เคยมีมาอาจจำแนกเป็น 3 แหล่งใหญ่ ๆ คือ (เกรียงไกร ลีลาพนาสวัสดิ์, 2553)

1. บ้านหรือครอบครัว ได้จากการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับบุคคลในครอบครัวและ ได้รับการถ่ายทอดหล่อหลอมจากการฟังนิทาน นิยาย ที่ผู้ใหญ่เล่าให้ฟัง ได้แบบอย่างจากการสนทนา และปฏิบัติการงานอาชีพปกติของผู้ใหญ่ ได้จากการช่วยทำงาน เช่น ทำงานบ้าน ดูแลสัตว์เลี้ยง และ เลี้ยงน้อง เป็นต้น

2. ชุมชน ได้จากการร่วมกิจกรรมในชุมชน ได้ความคิดและแบบอย่างจากการปฏิบัติ ของผู้ใหญ่ในชุมชน และดูแลแบบอย่างจากการ ละเล่นพื้นเมือง เกม งานประเพณี เล่นกับเพื่อน ๆ พบปะสนทนากับบุคคลต่างกลุ่มต่างวัย โดยไม่มีภาวะกดดัน เป็นต้น

3. โรงเรียน ได้จากการฝึกอบรม จากกระบวนการเรียนการสอนทั้งในและนอกหลักสูตรโดยเฉพาะที่มีการสอดแทรกในวิชาวรรณคดี นิทาน บทเรียนวิชาภาษา การแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการอบรมบ่มนิสัย สามารถนำไปพัฒนากิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับกลุ่มเป้าหมายโดยแบ่งได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 ทักษะชีวิตทั่วไป คือ ความสามารถพื้นฐานที่ใช้เผชิญปัญหาปกติในชีวิตประจำวันเช่น ความเครียด สุขภาพ การคบเพื่อน การปรับตัว ครอบครั้วแตกแยก การบริโภคอาหาร ฯลฯ

3.2 ทักษะชีวิตเฉพาะ คือ ความสามารถที่จำเป็นในการเผชิญปัญหาเฉพาะ เช่น ยาเสพติด โรคเอดส์ ไฟไหม้ น้ำท่วม การถูกล่วงละเมิดทางเพศ ฯลฯ

เมื่อพิจารณาจากแหล่งที่มาของทักษะชีวิตในเยาวชนนั้นเห็นได้ว่าการสอนทักษะชีวิตก็เหมือนกับทักษะโดยทั่วไปที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน และเป็นสิ่งที่สามารถฝึกให้เกิดเป็นทักษะได้ การพัฒนาทักษะชีวิต เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องพัฒนาอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และสม่ำเสมอจนตลอดชีวิต เพื่อให้เกิดความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข และมีคุณค่าทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น ต่อชุมชน ต่อสังคมที่เริ่มต้นจากครอบครัวจนถึงสังคมโลก World Health Organization (1999)

สรุปจากการประชุม กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้มีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ว่าจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา ทักษะชีวิตมีลักษณะที่หลากหลาย เป็นลักษณะของการศึกษาที่ควรจัดการดำเนินการดำเนินชีวิตประจำวันในโรงเรียนให้กับเด็ก ซึ่งทักษะชีวิตสามารถออกแบบให้สอดคล้องกับหลักสูตรต่างๆ ได้เป็นอย่างดี สามารถสอนแยกเป็นวิชาหรือบูรณาการร่วมกับวิชาอื่นก็ได้ การพัฒนาทักษะชีวิตมีลักษณะ ความเป็นพลวัตและเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันในการจัดการเรียนรู้อาจควรให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมร่วมกับเด็กหรือเยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่นร่วมกันตัดสินใจ เนลสันโจนส์ (Nelson-Jones. 1997) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนทักษะชีวิตของบุคคลว่ามีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีทักษะชีวิตที่เข้มแข็งและอ่อนแอหลายปัจจัย ดังนี้

1. สัมพันธภาพที่ให้การสนับสนุน (Supportive Relationships) ไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในช่วงอายุใดก็ตามจะเกิดความสุขและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากบุคคลนั้นรู้สึกว่ามีคนไว้วางใจเขา โรเจอร์ (Nelson-Jones. 1997; citing Roger. 1959) ได้ให้ความสำคัญและเน้นเป็นอย่างยิ่งกับสัมพันธภาพที่ให้การสนับสนุนไม่ว่าจะเป็นการให้ความเคารพ ความจริงใจ ความเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจต่างๆ ดังนั้นปัจจัยด้าน สัมพันธภาพที่ให้การสนับสนุนจะช่วยพัฒนาทักษะชีวิตกับบุคคลได้ทั้งนี้สัมพันธภาพที่สนับสนุนจะก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการสำรวจพฤติกรรมและการเรียนรู้ที่ผิดพลาดต่าง ๆ ของตนเองที่ยังช่วยให้บุคคลรับฟังตัวเองมากขึ้นมีความรู้สึกภูมิใจ

และมีความเข้าใจในตนเอง ที่ลึกซึ้งซึ่งสามารถเกิดการสัมผัสกับความต้องการที่แท้จริงของตนเอง ตลอดจนความต้องการของชีวิตตนเองได้

2. การเรียนรู้จากตัวอย่าง (Learning from Example) การเรียนรู้จากตัวอย่างเป็นวิธีที่สำคัญวิธีหนึ่งในการช่วยให้บุคคลได้มาซึ่งทักษะชีวิต การเรียนรู้จากตัวอย่างอาจส่งผลกระทบต่อทักษะชีวิตที่ดีและไม่ดีได้ เด็กและวัยรุ่นจะเรียนรู้ที่จะแสดงความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมจากตัวอย่างรอบ ๆ ตัว เช่น เด็กที่มีพ่อแม่ที่ขาดการแสดงออกทางอารมณ์ จะทำให้เด็กขาดโอกาสสำหรับการสังเกตวิธีการของการแสดงออกทางอารมณ์ได้ หรือถ้าพ่อแม่/บุคคลอื่น ๆ รอบ ๆ ตัวเด็ก มีการคิดรู้สึกและพฤติกรรมที่ขาดประสิทธิภาพ เช่น การตำหนิ ดุ ด่า หรือมีการแสดงออกที่เกินจริง จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมเช่นนั้นตามไปด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กได้เรียนรู้จากตัวแบบที่ดีของพ่อแม่หรือบุคคลที่มีความสำคัญสำหรับเด็ก (กลุ่มเพื่อน ครู พี่น้อง ญาติ และสื่อ) ก็จะทำให้เด็กมีทักษะชีวิตที่เข้มแข็งในด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม

3. การเรียนรู้จากผลที่ตามมา (Learning from Consequences) การเรียนรู้ทักษะชีวิตจากการสังเกตตัวแบบเป็นการผสมผสานของการเรียนรู้ผลที่ตามมาทั้งดีและไม่ดี บุคคลจะรับรู้ผลที่เกิดขึ้นตามมาด้วยวิธี 2 วิธี คือ การเรียนรู้แบบวางเงื่อนไข (Classical Conditioning) และการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Operant Conditioning) ผลที่เกิดขึ้นที่ดีจะช่วยให้บุคคลได้มาซึ่งทักษะชีวิต

4. การสั่งสอน และการสอนตนเอง (Instruction and Self-Instruction) การสั่งสอนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้บุคคลเกิดทักษะชีวิต การสอนทักษะชีวิตเกิดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการในครอบครัว เช่น คำสั่งของทักษะชีวิตพื้นฐานที่เกิดขึ้นในครอบครัวได้แก่ การขอหรือให้ลูกหรือเด็กทำบางสิ่งบางอย่าง โดยมีการสื่อสารว่า “ได้โปรด” หรือ “ขอบคุณ” สิ่งเหล่านี้เป็นทักษะชีวิตพื้นฐานในการสั่งสอนที่เริ่มต้นจากครอบครัว ทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ภายนอกครอบครัวได้ การสั่งสอนสามารถเป็นสิ่งที่ดีและเป็นสิ่งที่ไม่มีคุณค่าได้ เช่น เมื่อบุคคลเกิดการต่อต้านผู้สั่งสอน หรือผู้สั่งสอนบางคนเน้นด้านการพูดคุยมากกว่าการที่จะบอกบุคคลว่าจะต้องทำอะไร เป็นต้น

5. ข้อมูลข่าวสารและโอกาส (Information and Opportunity) บุคคลต้องการข้อมูลข่าวสารที่พอเพียงต่อการที่จะพัฒนาทักษะชีวิต เช่น การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้เด็ก วัยรุ่น และผู้ใหญ่มีความต้องการเช่นเดียวกันในเรื่องของโอกาสที่จะทดสอบและพัฒนาทักษะชีวิต

6. ความวิตกกังวลและความเชื่อมั่น (Anxiety and Confidence) เด็ก ๆ จะเจริญเติบโตภายใต้ประสบการณ์ที่ดีและไม่ดีสำหรับการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองระดับความวิตกกังวลจะมีความสัมพันธ์กับการป้องกันการต่อต้านจากอันตรายและแรงจูงใจของตนเองเกี่ยวกับความสำเร็จที่เป็นจริง ผลของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมมีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวล ซึ่งความวิตกกังวลในที่นี้

รวมถึงความไม่เต็มใจ ความตึงเครียด ความตื่นเต้น การเรียนรู้โดยไม่ฝืนคลายความตึงเครียด หรือแม้กระทั่งการขาดความมุ่งมั่นพยายาม อย่างไรก็ตามบุคคลที่จะเรียนรู้ทักษะชีวิตหรือทักษะในการช่วยตนเองได้ดีจะต้องมีทักษะของการจัดการความวิตกกังวล การฝึกทักษะชีวิตจะทำให้บุคคลมีศักยภาพในตนเองและสังคมเพิ่มมากขึ้น เช่น การมีความเชื่อมั่นในตนเอง (Self Confidence) การรู้สึกมีคุณค่า แห่งตน (Self Esteem) การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Interpersonal Relationship) มีความสามารถในตนเอง (Self Empowerment) และประการสำคัญ คือความสามารถในการพัฒนาทักษะที่มีความซับซ้อน (Complex Skills) หลายๆทักษะ เช่น การต้านทานแรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน (Peer Pressure Resistance) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) การต่อรองแลกเปลี่ยน (Negotiation) การยืนหยัดต้งมั่น (Assertiveness) การแก้ปัญหาความคับข้องใจ (Conflict Resolution) การสร้างเครือข่ายสนับสนุนทางสังคม (Establishing Social Support Network) การจัดการกับความเครียด (Stress Management) ภาวะผู้นำ (Leadership) การจัดการและเผชิญต่อความทุกข์ยาก (Coping with Adversity) (กนกวรรณ สิริรัตน. 2552; อ้างอิงจาก รัตนา ดอกแก้ว. 2539) นอกจากนี้ธีระชัย ยุทธยรยอง (2545) ได้กล่าวถึงวิธีการต่าง ๆ ในการฝึกทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน ดังนี้

1. การระดมสมอง เป็นเทคนิคที่สร้างสรรคที่ก่อให้เกิดความคิดและคำแนะนำจากบุคคล โดยมีการใช้คำถามเป็นตัวเร้าให้บุคคลในกลุ่มแนะนำคำตอบ ทั้งนี้การระดมสมองเป็นการให้โอกาสสมาชิกทุกคนในกลุ่มคิดโดยปราศจากการวิพากษ์วิจารณ์

2. การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการแสดงบทบาทตามสถานการณ์ตัวอย่างที่กำหนดขึ้น บทบาทสมมติจะมีรูปแบบสถานการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาทด้วยการใช้ทักษะการดำเนินชีวิตตามที่ถูกฝึกหรือผู้สอนดำเนินการจัดกิจกรรมโดยไม่มีการข้อมลล่วงหน้า เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจลึกซึ้งในเรื่องที่เรียนเป็นจะต้องให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ตนคิดอย่างเป็นธรรมชาติ และถือเอาการแสดงออกทั้งความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปรายเพื่อการเรียนรู้ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้ประสบกับสถานการณ์จริงในสภาพของการสมมติขึ้นมาเพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้ทดลองเรียนรู้ปรับพฤติกรรมของตนอย่างมีประสิทธิภาพในสภาวะต่าง ๆ ตลอดจนนำประสบการณ์ที่มีมาใช้ในสถานการณ์ที่ต่างกัน

3. การเรียนรู้จากแม่แบบ เป็นวิธีการที่ให้ผู้คนเรียนรู้ จากแม่แบบไปใช้ในการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการกำหนดพฤติกรรมที่จะต้องสังเกตอย่างชัดเจนไม่ซับซ้อนแม่แบบต้องมีลักษณะน่าสนใจเหมาะสมมีการให้แรงเสริมและสิ่งเร้าที่มีความแตกต่างควบคู่กันไปตลอดจนมีการฝึกฝนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่แม่แบบสำหรับการคัดเลือกแม่แบบต้องคำนึงถึงข้อคิดและข้อจำกัดบางประการของวิธีการให้แม่แบบ เพราะมิฉะนั้นจะทำให้เสียเวลาในการทดลองโดยเปล่าประโยชน์

4. การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นเทคนิคที่บุคคลหาวิธีการจัดการกับปัญหาในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตให้เข้ากับสังคมได้ ด้วยการจัดประสบการณ์ในแต่ละขั้นตอนของการแก้ปัญหา ซึ่งมีขั้นตอนต่าง ๆ ตามกระบวนการต่อไปนี้

- 4.1 ขั้นที่ 1 การระบุปัญหาและวางเป้าหมายที่จะแก้ไข
- 4.2 ขั้นที่ 2 การหาแนวทางสำรองหลาย ๆ วิธี เพื่อดำเนินสู่เป้าหมาย
- 4.3 ขั้นที่ 3 การประเมินและตัดเส้นทางเลือกทางที่ดีและเหมาะสมที่สุด
- 4.4 ขั้นที่ 4 การดำเนินวิธีแก้ปัญหตามทางเลือกที่เลือกไว้
- 4.5 ขั้นที่ 5 การติดตามผลตามวิธีการที่ปฏิบัติ

5. การใช้เหตุผล เป็นการให้บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำ หรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรม เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล โดยเฉพาะถ้าเป็นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยสามารถแบ่งเหตุผลได้เป็น 2 ประเภท คือ

5.1 เหตุผลแบบอุปนัยหรือปรนัย (Inductive Reasoning) หมายถึง ความสามารถสรุปความคิดหรือหลักการจากสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ทั้งที่เกิดขึ้นกับตนเองและเกิดขึ้นกับบุคคลอื่น ๆ แล้วนำมาประพจน์ปฏิบัติได้ เพื่อส่งเสริมให้เกิดรูปความคิดในเชิงนามธรรม

5.2 เหตุผลแบบนิรนัย (Deductive Reasoning) หมายถึง ความสามารถที่จะดึงหลักการต่างๆ ไป หรือกฎข้อบังคับที่มีหลักไว้สำหรับเป็นแนวในการประพจน์ปฏิบัติ เช่น หลักปรัชญา คำสั่งสอน สุภาสิต เป็นต้น

6. การให้กำลังใจ เป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยให้บุคคลมีพลังในการกระทำสิ่งใด ๆ ก็ตาม โดยผู้ฝึกหรือผู้สอนจะต้องพยายามให้กำลังใจ กระตุ้นให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่น พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2544: 122) กล่าวถึงลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะทำงานอย่างมีหลักเกณฑ์เป็นขั้นตอนและมีการวางแผน ขอบยกเหตุผลมาประกอบคำพูดอยู่เสมอ มีการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ต้องการทำงานให้ดีที่สุดโดยเน้นถึงมาตรฐานที่ดีเลิศของความ สำเร็จอีกทั้งเป็นผู้ที่มีความพอใจ มีการยอมรับเข้าไปมีส่วนร่วมในสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ การเรียนการสอน สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆรวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเพื่อนและอาจารย์ผู้สอน ทำให้สามารถจัดการกับเหตุการณ์รอบตัวและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องชีวิตครอบครัว สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

7. การตั้งเป้าหมาย เป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลสามารถกำหนดเป้าหมายส่วนตัวที่ชัดเจนแน่นอน รู้วิธีปฏิบัติเพื่อความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์

8. การพิจารณาสร้างเสริมค่านิยม เป็นวิธีการช่วยให้บุคคลเรียนรู้ค่านิยมพื้นฐานได้แก่ คุณค่าตนเอง ความรัก ความเข้าใจ เป็นต้น วิธีการนี้เป็นการช่วยให้บุคคลค้นหาทางให้ความเข้าใจในเรื่องของความเชื่อต่าง ๆ ในชีวิตของแต่ละบุคคล และได้มีโอกาสในการพิจารณาว่าค่านิยมเหล่านั้นเป็นอย่างไร

9. การสร้างภาพตนเองในทางบวก เป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลมองเห็นตนเองว่าเป็นคนเก่งและมีความสามารถ โดยการคิดหรือจินตนาการว่าตนเองมีความสามารถในการกระทำหรือปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ ได้สำหรับหลักการจัดกิจกรรมและการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ซึ่ง วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี (2546) ได้ขยายความไว้ ดังนี้

1) กำหนดวัตถุประสงค์และแนวการสอนรวมทั้งการจัดกิจกรรมที่เน้นในด้านการปฏิบัติอย่างชัดเจนที่สามารถวัดและประเมินผลได้

2) จัดกิจกรรมการสอนที่เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียนตามหลักจิตวิทยาการศึกษา และภูมิหลังหรือสภาพที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตของผู้เรียน

3) ใช้กระบวนการกลุ่ม และกระบวนการเรียนรู้ ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดประสบการณ์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง

4) บูรณาการองค์ความรู้กับทักษะชีวิตเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของความสำคัญในสาระความรู้ที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาทักษะชีวิตอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

5) จัดโอกาสให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และชุมชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดการประชุมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการระหว่างบ้านและโรงเรียน การจัดงานหรือนิทรรศการเกี่ยวกับทักษะชีวิตที่เป็นที่สนใจของบุคคลทั่วไป

6) จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลา สถานที่ และสอดคล้องกับวิถีชีวิต วิสัยทัศน์ และความเป็นจริงของบุคคลและเป้าหมายของสถานศึกษานั้น ๆ

7) มีการประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

8) นำผลที่ประเมินได้จากการจัดการในข้างต้นมาวิเคราะห์วิจัยอย่างเป็นระบบ โดยกระบวนการที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตที่อยู่ในระดับสูงยิ่งขึ้นต่อไป

หลักการสอนที่สามารถนำมาใช้สอนการพัฒนาทักษะชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

1) การเรียนการสอนที่เน้นการกระทำ (Learning by doing) เป็นการสอนขั้นพื้นฐานที่ใช้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ดึงความสนใจผู้เรียนมาในรูปแบบของการเรียนรู้ที่เรียกว่า Active learning โดยที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการลงมือกระทำด้วยความสามารถของตนเอง การเรียนการสอนที่เน้น

การกระทำจะกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาลักษณะนิสัยที่สำคัญและจำเป็นต่อการสร้างทักษะชีวิตเพื่อการพัฒนาต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การรู้จักตนเอง การรู้จักการทำงานเป็นทีม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น

2) หลักการสอนเชิงประสบการณ์ (Experiential learning) เป็นการเรียนรู้ที่มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม อาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียนทำให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ที่ทำหายอย่างต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) คือ ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมตลอดเวลาที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและผู้เรียนกับผู้เรียน ทำให้เกิดการขยายองค์ความรู้ที่ผู้เรียนทำให้เกิดการขยายองค์ความรู้ของผู้เรียนทุกคนกว้างขวางขึ้น เป็นการเรียนที่อาศัยการสื่อสารในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การพูด อ่าน เขียน ดู ที่ทำให้ง่ายต่อการแลกเปลี่ยนความรู้และการนำไปวิเคราะห์ วิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Junge, Manglallan and Raskauskas (2003) ที่ได้ศึกษาเรื่องทักษะชีวิตผ่านการมีส่วนร่วมในโปรแกรมการสอนเชิงประสบการณ์และการเรียนแบบร่วมมือหลังเลิกเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงเกรด 6 ที่ลงทะเบียนในโปรแกรม 4-H หลังเลิกเรียน ซึ่งเป็นโปรแกรมที่เน้นการสอนเชิงประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ และให้โอกาสเด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพ พบว่าเด็กที่ลงทะเบียนมีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น

3) การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการบูรณาการ (Integrated learning) เป็นการนำเอาสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาสัมพันธ์ เชื่อมโยง ผสมกลมกลืนจนกลายเป็นเรื่องเดียวกัน ผู้เรียนจะเกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวม และสามารถนำความรู้ความเข้าใจประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

หลักการสอนดังกล่าวสอดคล้องกับ ชบา พันธุ์ศักดิ์ (2550: 29) ที่ได้สรุปว่า หลักการสอนที่สามารถนำมาใช้สอนเพื่อการพัฒนาทักษะชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีลักษณะร่วมกันคือ

- 1) เน้นการลงมือกระทำ
- 2) ประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้
- 3) เน้นการปฏิสัมพันธ์ที่ดี ความร่วมมือ ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และผู้เรียนกับผู้สอน
- 4) เป็นการบูรณาการทั้งเนื้อหา และกระบวนการ
- 5) เน้นการวิเคราะห์ วิจัย ตัดสินใจ หาข้อสรุปที่เหมาะสมกับการประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันของเด็ก

ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับ องค์การอนามัยโลก (WHO. 1993) ที่ได้เสนอไว้ว่าทักษะชีวิตจะเกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุดในการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ (Active Learning) วิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learn Centered Methods) การจะได้ทักษะชีวิตขึ้นมานั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมโดยใช้กระบวนการกลุ่มจากการสังเกต การฝึก การใช้วิธีการในชั้นเรียน อาจรวมทั้งการทำงานกลุ่มย่อย

การทำงานคู่ การระดมพลังสมอง การทำบทบาทสมมติ การโต้เถียง และการอภิปราย และนอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ เบญจวรรณ กิจควรดี (2552) ที่กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอน ทักษะชีวิต ที่อยู่บนฐานการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม (Participation / Learning) สามารถเชื่อมโยง ระหว่างสถานการณ์ที่ฝึกและเมื่อเผชิญกับสถานการณ์จริงโดยมีหลากหลายรูปแบบ /วิธีการ/กิจกรรม ทั้งฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เช่น การระดมสมอง (Brainstorming) การอภิปรายกลุ่ม (Group Disussion) การโต้เถียง (Debate) และการเรียนรู้จากประสบการณ์ เช่น เกม (Games) การสาธิต (Demonstrate) การแสดงบทบาทสมมติ(Role Play) การนำทักษะชีวิตมาใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอนมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง เกี่ยวกับความชอบ / ไม่ชอบ ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ คุณลักษณะส่วนตัว ค่านิยมและอารมณ์
2. เพื่อให้รู้จักผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มีความเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อสังคม
3. เพื่อพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต เช่น ทักษะการสื่อสาร การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การจัดการเกี่ยวกับภาวะอารมณ์ การจัดการกับความเครียด เป็นต้น

ทักษะชีวิตมีความสำคัญต่อความสามารถในการคิด การปรับตัวและการตัดสินใจ มีความสัมพันธ์กับจิตของมนุษย์ 3 ด้าน คือ ด้านการฝึกฝนด้านสติปัญญา (IQ) ด้านอารมณ์ (EQ) และแรงจูงใจด้านการหล่อหลอมบุคลิกภาพในด้านมโนธรรมและคุณธรรม (MQ) ซึ่งสามารถจำแนกผลของการฝึกฝนทักษะชีวิต ได้ดังนี้ (แวนดาว ดวงจันทร์. 2551)

1. มีความเป็นเลิศทางปัญญาหรือความเก่ง พัฒนาสติปัญญาในด้านความจำ การคิดหาเหตุผล การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น
2. ดำรงตนเป็นคนดี มีเจตคติที่ดีที่เกิดจากการเรียนรู้ทางด้านอารมณ์และความรู้สึกของตนเองในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
3. มีความสุขในการดำเนินชีวิตมีความมั่นคงทางจิตใจ มีบุคลิกภาพดี มีการปรับตัว มีทักษะในการสื่อสารกับผู้อื่น เป็นต้น

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

กิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะชีวิต เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นผู้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเรียนรู้ ซึ่งลักษณะของกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นสำคัญและมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนมีลักษณะ ดังนี้

1. **กิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมค้นพบความรู้หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง** ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิต ในด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้โอกาสผู้เรียนแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ข่าวสาร เหตุการณ์ สถานการณ์หรือประสบการณ์ของผู้เรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้สืบค้นหรือศึกษาค้นคว้า คิดวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้จากสื่อต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้สะท้อนตนเอง เชื่อมโยงกับชีวิตและการดำเนินชีวิตในอนาคต

2. **กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน** ได้ลงมือกระทำกิจกรรมลักษณะต่าง ๆ ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมค่าย กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมชมรม/ชุมนุม กิจกรรมโครงงาน/โครงการ กิจกรรมจิตอาสา เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรม ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิต ดังนี้

2.1 ได้เสริมสร้างสัมพันธภาพและใช้ทักษะการสื่อสาร ได้ฝึกการจัดการกับอารมณ์และความเครียดของตนเอง

2.2 ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้เข้าใจผู้อื่น นำไปสู่การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักไตร่ตรองทำความเข้าใจและตรวจสอบตนเอง ทำให้เข้าใจตนเองและเห็นใจผู้อื่น

2.3 ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ได้แสดงออกด้านความคิด การพูดและการทำงาน มีความสำเร็จ ทำให้ได้รับคำชม เกิดเป็นความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าตนเองนำไปสู่ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม

3. **กิจกรรมที่กำหนดให้มีการอภิปรายแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและการประยุกต์**
ความคิด อย่างมีประสิทธิภาพหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง ด้วยประเด็นคำถามสะท้อนเชื่อมโยงปรับใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทเรียนสำคัญ ที่จะพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับตัวผู้เรียนได้ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รู้จักการจัดการกับอารมณ์และความเครียดอย่างเหมาะสมและรู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น รู้จักคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยวิธีการสะท้อน (Reflect) ความรู้สึกและความคิดที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมเชื่อมโยง (Connect) กับประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาหรือที่ตนเองได้เรียนรู้มาแล้ว เป็นองค์ความรู้ใหม่ แล้วนำมา ปรับใช้ (Apply) ในชีวิตประจำวันของตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ดังนั้น การเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับผู้เรียนในช่วงวัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการสร้างคนให้มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านความสามารถภายในและความสามารถภายนอก

ความสามารถภายใน หมายถึง ความสามารถที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในตนเองและระหว่างตนเองกับผู้อื่น เช่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การจัดการกับความขัดแย้ง การจัดการกับความรู้สึกของตนเอง การควบคุมตนเอง การสร้างสัมพันธภาพ การปรับตัว การช่วยเหลือผู้อื่นและการรับผิดชอบตัวเอง

ความสามารถภายนอก หมายถึง ทักษะความชำนาญในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่เสริมให้บุคคลดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข และมีความสนุกสนานมากขึ้น เช่น การเรียนร่วมกับเพื่อน การเล่นเกม การทำงาน การแสดงความสามารถพิเศษ อาทิ การขับร้อง การเล่นดนตรี การแสดงนาฏศิลป์ การสร้างงานศิลปะ การเล่นกีฬา การประดิษฐ์ประดิษฐ์ เป็นต้น

1.5 การประเมินทักษะชีวิต

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (ม.ป.ป.: 22) กล่าวถึงการประเมินทักษะชีวิตไว้ว่า การประเมินทักษะชีวิต เป็นการประเมินพฤติกรรมรายบุคคล เพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้มีพัฒนาการที่ดีตรงความต้องการ ของท้องถิ่นและสังคม โดยการประเมินความสามารถและแนวทางในการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ของผู้เรียนด้วยวิธีการสังเกต การแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่กำหนดให้ และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง ความคิด ความเชื่อ การรู้จัก และภูมิคุ้มกันทางปัญญาจากการสะท้อนความคิด และการแสดงพฤติกรรมต่อเนื่องหลังการเรียนรู้ ฯลฯ ซึ่งผู้ประเมินอาจเป็นครู เพื่อ ผู้ปกครอง หรือ ผู้เรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง

2. แนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านความสามารถและทักษะตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร และมีภูมิคุ้มกันการดำเนินชีวิต ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงและท้าทาย ซึ่งต้องใช้กระบวนการคิดและการตัดสินใจที่เหมาะสม จึงจะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข

2.1 การพัฒนาทักษะชีวิตในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

การพัฒนาทักษะชีวิต เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติในการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น เพื่อการปรับตัว การป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ จัดการกับชีวิตตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ทักษะชีวิต เป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนา โดยสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

ทักษะชีวิตในสาระการเรียนรู้ จำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. **ทักษะชีวิตทั่วไป** เป็นทักษะพื้นฐานของผู้เรียนในการเผชิญปัญหาปกติในชีวิตประจำวัน เช่น ความขัดแย้งทางความคิด การทะเลาะเบาะแว้ง การสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ การวิพากษ์วิจารณ์ การจำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสาร การตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ การแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวัน การคิดวางแผนในการดำรงชีวิตประจำวัน ฯลฯ ซึ่งผู้ที่ได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตทั่วไป จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมหรือ ที่เรียกว่ามีความสามารถในการคิด และการสื่อความหมายทักษะชีวิตทั่วไป ถือเป็นทักษะที่เป็นแกนของทักษะต่าง ๆ และเป็นทักษะพื้นฐานของการเกิดทักษะชีวิตขององค์ประกอบอื่น ๆ รวมทั้งความรู้ในเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่สร้างทักษะชีวิตทั่วไปด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการสอนปกติในชั้นเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมหรือกระบวนการกลุ่มและเทคนิคเกมการศึกษา ที่ให้ผู้เรียนได้มีการอภิปรายแสดงความรู้สึกรู้จักคิดอย่างมีประสิทธิภาพ หลังการเสร็จสิ้นจัดกิจกรรมตามจุดประสงค์แต่ละครั้ง ด้วยประเด็นคำถามให้เกิดการสะท้อน (Reflect) การเชื่อมโยง (Connect) การปรับประยุกต์ความคิดและนำไปใช้ (Apply) หลังการเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงการเรียนปกติ เป็นการ บูรณาการ หรือสอดแทรกทักษะชีวิตในกระบวนการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐานและตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

นอกจากนี้ ยังพัฒนาทักษะชีวิตทั่วไปผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมชมรมกิจกรรมการแสดงความสามารถพิเศษต่าง ๆ การศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นต้น

2. **ทักษะชีวิตเฉพาะ** เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้ในการเผชิญกับปัญหาในชีวิตที่เฉพาะเจาะจง เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาเอดส์ ปัญหาเพศ การตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม ปัญหาการปรับตัวต่อสภาวะวิกฤต ปัญหาสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับเพื่อนและผู้อื่น ผู้ที่มีทักษะชีวิตในการเผชิญปัญหาเฉพาะเจาะจง

จะเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งทางใจ หรือมีพลังสุขภาพจิต ซึ่งจะช่วยให้สามารถเอาชนะปัญหาอุปสรรค ไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ สามารถปรับตัวในสถานการณ์วิกฤตและผ่านพ้นเหตุการณ์วิกฤตไปได้โดยไม่เกิดผลกระทบตามมา หรือสามารถฟื้นตัวกลับมาดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างรวดเร็วทักษะชีวิตเฉพาะ ถือว่าเป็นทักษะขั้นสูงที่มีความสำคัญต่อการจัดการกับชีวิตตนเองของผู้เรียน ได้แก่ ทักษะการรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เช่น การรู้ความแตกต่างระหว่างชายหญิง คุณค่าและศักดิ์ศรีของชายหญิง ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด เช่นการคิดที่ไม่เครียด การคิดเชิงบวก ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น เช่น ทักษะการปฏิเสธการชวนไปมีพฤติกรรมเสี่ยง ทักษะการใช้ภาษาที่สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน การพูดสื่อสารที่สร้างมิตร

ทักษะชีวิตเฉพาะสามารถพัฒนาได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับกลุ่ม ได้เรียนรู้จากเหตุการณ์ สถานการณ์จริงในชีวิต จากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่มีความหมายกับชีวิตของตนเอง เชื่อมโยงชีวิตและการดำเนินชีวิตของผู้เรียนในปัจจุบันและอนาคตสาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีสาระการเรียนรู้เฉพาะเจาะจงทั้งมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดได้แก่

1. ทักษะชีวิตในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้

1.1 สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมี

ทักษะในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ

อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

1.2 สาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มี

ค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

1.3 สาธารณการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความคิดความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

2. ทักษะชีวิตในกิจกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรกิจกรรมแนะแนวหรือโฮมรูมเกี่ยวกับกิจกรรมเพศศึกษา กิจกรรมทักษะชีวิต สารเสพติด เอดส์ ความรุนแรง การรู้จักเข้าใจตนเอง และกิจกรรมตามองค์ประกอบทักษะชีวิตในช่วงกิจกรรมแนะแนว การจัดค่ายทักษะชีวิต เป็นต้น

2.2 สร้างทักษะชีวิตเฉพาะปัญหา เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยการช่วยเหลือแนะนำ (advisory) โดยครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น เป็นผู้ให้คำปรึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามสภาพปัญหาและความรุนแรงของปัญหา

2.3 การสร้างทักษะชีวิตในเด็กที่อยู่ในสภาวะวิกฤต ด้วยการให้จิตวิทยาการแนะแนวหรือการให้คำปรึกษา (Counseling) หรืออาจส่งต่อ (refer) กรณีต้องการบำบัดรักษาจากสถานบริการทางสาธารณสุขหรือหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ภาวะวิกฤตชีวิตติดยาบ้า หรือการมีพฤติกรรมทางจิต

ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น คิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด รู้จักสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น

การสร้างทักษะชีวิต

ทักษะชีวิตเป็นความสามารถที่เกิดในตัวผู้เรียนได้ด้วยวิธีการสำคัญ 2 วิธี คือ

1. เกิดเองตามธรรมชาติ เป็นการเรียนรู้ที่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และการมีแบบอย่างที่ดีแต่การเรียนรู้ตามธรรมชาติจะไม่มีทิศทางและเวลาที่แน่นอน บางครั้งกว่าจะเรียนรู้ ก็อาจสายเกินไป
2. การสร้างและพัฒนาโดยกระบวนการเรียนการสอน เป็นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม ผ่านกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ ได้ลงมือปฏิบัติ ได้ร่วมคิดอภิปรายแสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ได้สะท้อนความรู้สึกนึกคิด มุมมอง เชื่อมโยงสู่วิถีชีวิตของตนเอง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และปรับใช้กับชีวิต

2.2 ทักษะชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: 1 – 5) ได้กำหนดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สำคัญที่จะสร้างและพัฒนาเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตไว้ 4 ด้าน พร้อมทั้งพฤติกรรมที่คาดหวังและตัวชี้วัดทักษะชีวิตในแต่ละด้าน ดังนี้

1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การรู้ความถนัด ความสามารถ รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวัง	ตัวชี้วัด
1. รู้ความชอบ ความถนัด และความสามารถของตนเอง	1.1 บอกสิ่งที่ตนเองชื่นชอบและภาคภูมิใจ 1.2 แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้
2. ค้นพบจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง	2.1 บอกจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง 2.2 เลือกรับกิจกรรมตามความสนใจของตนเองร่วมกับผู้อื่นได้
3. ยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่น	ยอมรับในความแตกต่างทางกาย ทางความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น
4. มองตนเองและผู้อื่นในแง่บวก	แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
5. เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น	5.1 ใช้สิทธิของตนเองในโอกาสต่าง ๆ 5.2 ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น
6. รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	6.1 ชื่นชมในความสำเร็จของตนเองและผู้อื่น 6.2 แสดงความรู้สึกรักตนเองและผู้อื่น 6.3 ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม
7. มีความภาคภูมิใจในตนเอง และผู้อื่น	7.1 แสดงออกในสิ่งที่ตนเองภาคภูมิใจอย่างเหมาะสม 7.2 บอก/บรรยาย/เล่าความดีหรือความภาคภูมิใจของเพื่อนให้ผู้อื่นรับรู้
8. มีความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น	8.1 กล้าแสดงออกทางความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเองด้วยความมั่นใจ 8.2 ยอมรับในความคิด ความรู้สึกและการกระทำที่ดีของผู้อื่น

2) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การแยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลัก เหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง รับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจในการแก้ปัญหา ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวัง	ตัวชี้วัด
1. รู้จักสังเกต ตั้งคำถาม และแสวงหาคำตอบ	1.1 ตั้งคำถามที่นำไปสู่คำตอบที่เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ 1.2 มีทักษะในการสังเกต และมีแนวทางหาคำตอบ
2. วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารได้ สมเหตุสมผล	วิเคราะห์จำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวด้วยเหตุผลที่เชื่อถือได้
3. ประเมินสถานการณ์และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	คาดคะเนความเสี่ยงจากสถานการณ์ที่เผชิญในชีวิตประจำวันอย่างมีเหตุผล
4. มีจินตนาการและมีความสามารถในการคิด เชื่อมโยง	สร้างผลงานและแสดงผลงานที่เกิดจากการคิด เชื่อมโยงและจินตนาการ
5. รู้จักวิพากษ์วิจารณ์บนพื้นฐานของข้อมูล สารสนเทศที่ถูกต้อง	วิพากษ์วิจารณ์ตามหลักการเหตุผลและใช้ข้อมูล สารสนเทศที่ถูกต้องสนับสนุน
6. รู้จักวิธีการและขั้นตอนการตัดสินใจ และ แก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง	วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เลือกรูปแบบการแก้ไขปัญหาลงมือปฏิบัติและตัดสินใจเลือกแก้ไขปัญหาลงมือปฏิบัติด้วยวิธีการที่ถูกต้อง เหมาะสมและสร้างสรรค์

3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความเข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายหลักเลียง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวัง	ตัวชี้วัด
1. รู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง	1.1 จำแนกอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ 1.2 แสดงอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองได้ เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ
2. ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้	ควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองในสถานการณ์ ต่าง ๆ ได้
3. จัดการกับอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสม	จัดการกับอารมณ์ตนเองที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันที่อาจก่อให้เกิดปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสร้างสรรค์
4. มีวิธีผ่อนคลายอารมณ์และความเครียดให้กับตนเอง	ผ่อนคลายอารมณ์และความเครียดด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสร้างสรรค์
5. สร้างแรงจูงใจให้ตนเอง	กำหนดแนวทางหรือวิธีการสร้างกำลังใจให้กับตนเอง
6. ยุติข้อขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนด้วยสันติวิธี	เสนอทางออกของข้อขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและใช้วิธีเชิงบวก
7. รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเอง	7.1 วิเคราะห์และเลือกวิธีการ/กิจกรรม ที่ทำให้ตนเองมีความสุขได้อย่างเหมาะสม 7.2 มีอารมณ์ขัน

4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึง การเข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดและภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้ สึกนึกคิดของตนเอง รับรู้ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวัง

ตัวชี้วัด

1. เป็นผู้ฟังที่ดี	1.1 ฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจและรับรู้ถึงความรู้สึกและความต้องการของผู้พูด
2. ใช้ภาษาและกิริยาที่เหมาะสมในการสื่อสาร	1.2 รักษาความลับของเพื่อน
3. รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา	ใช้ภาษาพูด ภาษากาย ที่ทำให้อื่นผ่อนคลายสบายใจ ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือความรุนแรงได้
4. รู้จักแสดงความคิด ความรู้สึกความชื่นชม และการกระทำ ที่ดีงามให้ผู้อื่นรับรู้	แสดงออกหรือสะท้อนความรู้สึกหรือการกระทำของตนเองที่แสดงว่าเข้าใจและใส่ใจผู้อื่น
5. รู้จักปฏิเสธ ต่อรอง และร้องขอความช่วยเหลือ ในสถานการณ์เสี่ยง	4.1 ชื่นชมความสำเร็จ ความสามารถ และการกระทำที่ดีของเพื่อน ด้วยคำพูด ภาษากาย หรือสัญลักษณ์ได้
6. ให้ความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์	4.2 กล้ายืนยันความคิด ความรู้สึก และเหตุผลที่ดีให้ผู้อื่นรับรู้ได้
7. ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกา และระเบียบของสังคม	5.1 หลีกเลียงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อความปลอดภัยของตนเอง
	5.2 ปฏิเสธในสิ่งที่ควรปฏิเสธได้โดยไม่เสียสัมพันธภาพ หรือเสียน้ำใจ
	5.3 ขอความช่วยเหลือเมื่ออยู่ในภาวะวิกฤตได้
	6.1 ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย
	6.2 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ราบรื่นและมีความสำเร็จหรือมีผลงานจากการสร้างสรรค์ร่วมกัน
	ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อตกลงของกลุ่ม/ชั้นเรียน/สังคม

ดังนั้น การพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงและเตรียมพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต จึงเป็น ภารกิจสำคัญของสถานศึกษาที่จะต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยเสริมสร้างทักษะชีวิตให้มากที่สุด ทั้งใน 8 สาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อันได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมนักเรียน (กิจกรรมลูกเสือ อ-เนตรนารียุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมชมรม/ชุมนุม) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะตามนโยบายของสถานศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนา และเสริมสร้างทักษะชีวิตได้ทุกองค์ประกอบของทักษะชีวิต

3. การดำเนินงานพัฒนาทักษะชีวิตของโรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก มาก สังกัด สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ประมาณ 5 ไร่ โดย นายไพบูลย์ โกลประเสริฐ บริจาคให้องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพ –ธนบุรี เพื่อสร้างโรงเรียนและได้ดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2519 กรุงเทพมหานคร ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อ สร้างอาคารเรียน บ้านพักครูส้วม โรงอาหาร และโรงกิจกรรม อย่างละ 1 หลัง เมื่อแล้วเสร็จ จึงได้ขออนุมัติตั้งชื่อโรงเรียนนี้ “โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ)” เพื่อเป็นเกียรติประวัติแก่วงศ์ตระกูล “โกลประเสริฐ” ซึ่งเป็นผู้มีจิตศรัทธาบริจาคที่ดินให้

เปิดสอนครั้งแรก เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ซึ่งเป็นนักเรียน ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในแขวงบางจาก และใกล้เคียงและนักเรียนอีกส่วนหนึ่งจาโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม มีนักเรียนทั้งหมด จำนวน 52 คน โดยนายบุญเหลือพลทอง อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม รักษาราชการในตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนนี้ และมีครูช่วยราชการ จำนวน 3 คน คือ นายสุทิน ครองแก้ว นายยงยุทธ อุตสาหกรรม นายวิมล พึ่งบ้านเกาะ และมีนายเต็ม คำศรี เป็นภารโรง

เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2520 นายชลอ ธรรมศิริ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้ให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดอาคารเรียน

ปัจจุบันโรงเรียนดำเนินการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีห้องเรียน จำนวน 8 ห้องเรียน ปีการศึกษา 2555 มีนักเรียนจำนวน 242 คน ข้าราชการครู 12 คน เป็นชาย 3 คน หญิง 9 คน วุฒิการศึกษาปริญญาโท 4 คน ปริญญาตรี 8 คน พี่เลี้ยง 3 คน เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติการ 1 คน และพนักงานสถานที่ 3 คน

โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) ตั้งอยู่เลขที่ 59 ซอยเพชรเกษม 48 แยก 4-7 แขวงบางจาก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 54 โทรศัพท์/โทรสาร 0-2457-3470 เว็บไซต์ <http://203.155.220.242/bangchak> E-Mail- bangjake@hotmail.com

ในปีการศึกษา 2554 ได้รับการประเมินเป็น โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร

3.1 การบริหารจัดการสถานศึกษาของ โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐ อุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) มีการบริหารจัดการ สถานศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับ ผู้เรียน ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานทางการศึกษาของชาติและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน โดยมีแนวทางการบริหารการจัดการโรงเรียนสู่คุณภาพ ดังนี้

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

ภายในปี 2559 โรงเรียนบางจาก(โกมลประเสริฐอุทิศ) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มี “ สุขภาวะดี มีคุณธรรม เลิศล้ำวิชาการ สืบสานภูมิปัญญาไทย ก้าวไกลสู่สากล บนวิถีพอเพียง ”

ปรัชญาประจำโรงเรียน

พัฒนาตน พัฒนาคน เพื่อพัฒนาชาติ

คำขวัญของโรงเรียน

ความรู้ดี มีวินัย ใฝ่คุณธรรม เลิศล้ำกีฬา

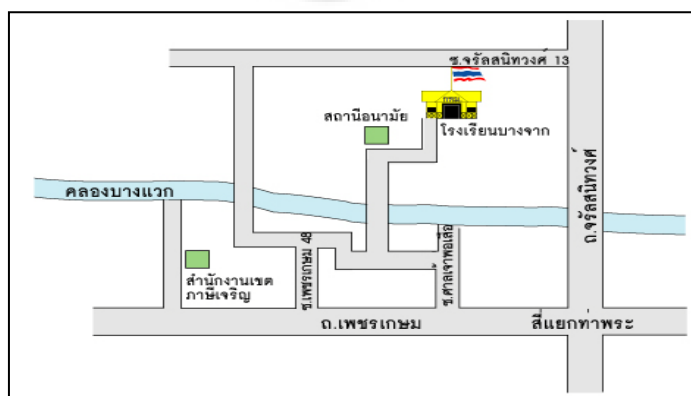
คติธรรมประจำโรงเรียน

นตฺถิ ปญญา สมา อภาภ : แสงสว่างเสมอด้วยปัญญาไม่มี

สีประจำโรงเรียน

เขียว – เหลือง หมายถึง ความเจริญงอกงามด้วยปัญญา

แผนที่ตั้งของโรงเรียน

ภาพประกอบ 2 แผนที่ตั้งของโรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ)

พันธกิจ

1. พัฒนาให้โรงเรียนเป็นพื้นที่สุขภาวะ ทั้งสุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางจิต และ สุขภาวะทางสังคมที่ส่งผลให้เกิดสุขภาวะทางปัญญา
2. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณภาพชีวิตที่ดี ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคมไทย
3. พัฒนาการจัดการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
4. พัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมด้านภาษา การสื่อสาร การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม สำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
5. ส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
6. สร้างจิตสำนึกรักความเป็นไทย รู้จัก รัก และหวงแหน มองเห็นคุณค่าของ ศิลปะ และ ภูมิปัญญาไทย

เป้าหมาย

1. ทุกคนในโรงเรียน มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง อารมณ์แจ่มใสจิตใจเบิกบาน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
2. นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีคุณธรรมจริยธรรม และมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคมไทย
3. นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
4. ครูและนักเรียนมีความพร้อมในการเป็นสมาชิกของกลุ่มประเทศอาเซียน มีความรู้ และทักษะ การสื่อสารและการอยู่ร่วมสังคมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
5. บุคลากรทุกคนยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
6. ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม นำความรู้จากภูมิปัญญาไทย มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อดำรงรักษาไว้สืบต่อไป

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาสุขภาพ และสร้างสังคมแห่งสุขภาวะ เป้าประสงค์ ภายในปี 2559

1. โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งสุขภาวะที่ดี ทั้งสุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางจิตใจ และสุขภาวะทางสังคม ที่ส่งผลให้ เกิดสุขภาวะทางปัญญา จิตสำนึกการมีส่วนร่วม และจิตสาธารณะ
2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีความรู้ด้านสุขภาพ และสุขอนามัย ที่เอื้ออำนวยต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี
3. โรงเรียนมีอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม ที่สะอาด เรียบร้อย สวยงาม ปลอดภัย และเป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน
4. ผู้เรียนได้รับการดูแลเรื่องโภชนาการและสุขบัญญัติ 10 ประการ อย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้เรียนตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป้าประสงค์ ภายในปี 2559

1. ผู้เรียนประพฤติตนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
2. มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ปลูกจิตสำนึกให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง ครอบครัว ชุมชน และวัด เพื่อร่วมกันบ่มเพาะและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เป้าประสงค์ ภายในปี 2559

1. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ ผู้เรียนระดับประถมศึกษา ร้อยละ 75 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมินของโรงเรียนและสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้
2. โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพภายใน มีคุณภาพและมาตรฐาน ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)
3. ผู้เรียนระดับอนุบาลได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน

4. โรงเรียนมีหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น
5. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และมีวิจารณญาณในการคิด
6. ครูมีการผลิตสื่อการเรียนรู้ใช้ในการจัดการเรียนรู้
7. โรงเรียนมีการวัดผลและประเมินผลที่เที่ยงตรง เชื่อมั่น และสามารถนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้
8. ครูและผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาทักษะทางภาษา ทักษะทางการสื่อสาร และทักษะชีวิต ให้มีความพร้อมสู่การเป็นสมาชิกของกลุ่มประเทศอาเซียน เป้าประสงค์ ภายในปี 2559

1. ครูและนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน
2. ครูและนักเรียนได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ศและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน
3. ครูและนักเรียนมีความตระหนักและเห็นคุณค่าในการรวมตัวกันเพื่อสร้างความเป็นภูมิภาคที่เข้มแข็งและทำให้เป็นภูมิภาคที่มีศักยภาพ มุ่งผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจร่วมกัน ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคง ตลอดจนความเข้มแข็งของการแข่งขันในเวทีโลก
4. ครูและนักเรียนได้เตรียมความพร้อมด้านภาษา การสื่อสาร การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และมีทักษะในการเรียนรู้อัตลักษณ์ของชาติอาเซียนเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป้าประสงค์ ภายในปี 2559

1. โรงเรียนจัดกิจกรรมที่พัฒนาระบบการเรียนรู้และจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมือง ปกป้อง เสริมสร้างคามมีวินัย ความสามัคคี และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. บุคลากรทุกคนมีความรักชาติ รักสถาบัน และยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3. บุคลากรทุกคนเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง และของผู้อื่น
4. โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การนำภูมิปัญญาไทย มาใช้ในการจัดการเรียนรู้

เป้าประสงค์ ภายในปี 2556

1. มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่บูรณาการ การเรียนรู้ให้หลากหลาย ทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต ศิลปะ ดนตรี วัฒนธรรม ศาสนา และความเป็นไทย
2. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วม
3. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย
4. โรงเรียนมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน
5. มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟู สืบทอด ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่ดีงามของไทย

ผลงานดีเด่น ของโรงเรียน

1. ได้รับรางวัลโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร จากกระทรวงสาธารณสุข
2. ได้รับรางวัล อย .น้อย ดีเยี่ยม จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข
3. รางวัลดีเด่นระดับกรุงเทพมหานคร โครงการส่งเสริมการออมตามหลักสูตร “เงินทอง ของมีค่า” จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
4. ได้รับเกียรติบัตรการประกวด โครงการมหานครแห่งความร่มรื่น Clean & Green ของกรุงเทพมหานคร
5. ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ลานกีฬาดีเด่นของกรุงเทพมหานคร

ข้อมูลผู้บริหาร

ผู้อำนวยการสถานศึกษา นางหทัยรัชต์ เปี่ยมวิทย์ ผู้อำนวยการพิเศษ

โทร. 08 – 5599 – 6463 e-mail : nok_hathairat @ hotmail.com

วุฒิการศึกษาระดับสูงสุด ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่วันที่ 1 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2554 จนถึงปัจจุบัน

ข้อมูลบุคลากร

ตำแหน่ง	เพศ		ต่ำกว่า ปริญญา ตรี	ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า	ปริญญา โท	ปริญญา เอก	รวม
	ชาย	หญิง					
ผู้บริหาร		1	-	-	1	-	1
ครูประจำการ	3	8	-	8	3	-	11
พี่เลี้ยง	-	3	3	-	-	-	3
เจ้าพนักงาน ธุรการ	-	1	1	-	-	-	1
พนักงานสถานที่	3	-	3	-	-	-	3
รวม	6	13	7	8	4	-	19

ข้อมูลจำนวนนักเรียน

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน	จำนวนห้องเรียน
อนุบาล 1	31	1
อนุบาล 2	26	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	28	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	37	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	38	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	24	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	24	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	34	1
รวม	242	8

ข้อมูลอาคารสถานที่

อาคารเรียน จำนวน 3 หลัง อาคารประกอบ จำนวน 4 หลัง ส้วม จำนวน 3 หลัง
สนามเด็กเล่น 3 สนาม สนามบาสเก็ตบอล 1 สนาม สนามฟุตบอล 1 สนาม

ข้อมูลสภาพชุมชนโดยรวม

1) สภาพชุมชน

รอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะอยู่ในบริเวณที่มีอากาศดีไม่มีมลพิษ เพราะพื้นที่ด้านหลังจะติดลำคลอง มีประชากรประมาณ 200 ครัวเรือน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ สหกรณ์ ชุมชนศิริรินทร์และเพื่อน ชุมชนริมคลองยายเพียร ชุมชนท้ายซอยเพชรเกษม 42 อาชีพหลักของชุมชนคือทำสวน ค้าขายและรับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ ประเพณี / ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ การปฏิบัติตนตามประเพณีไทยในวันสำคัญต่างๆ และการเฝ้าพระราชาพิธีซึ่งโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากกองเรือพระราชพิธีจัดส่งครูฝึกมาทำการสอนและฝึกซ้อมให้กับนักเรียน

2) ผู้ปกครองนักเรียน

นักเรียนประมาณร้อยละ 70 ไม่ได้อยู่กับบิดา มารดา ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษา ระดับ ประถมศึกษาตอนต้น อาชีพหลัก คือ ทำสวน เป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม ค้าขาย และมอเตอร์ไซค์รับจ้าง ส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ ฐานะทางเศรษฐกิจจรายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปี 80,000 บาท จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 5 คน

3) โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน

โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) เป็นโรงเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีอากาศบริสุทธิ์ ไม่มีมลพิษ ไม่มีแหล่งอบายมุข เพราะพื้นที่ด้านหลังติดลำคลอง ชุมชนมีอาชีพทำสวน ค้าขาย และรับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ครอบครัวมีฐานะปานกลางและค่อนข้างยากจนไม่ค่อยมีเวลาอบรมดูแลเอาใจใส่ ให้ความอบอุ่นแก่บุตรหลาน ทำให้นักเรียนมีปัญหาด้านพฤติกรรม เนื่องจากครอบครัวแตกแยกและไม่ได้รับความรักและเอาใจใส่จากผู้ปกครอง โรงเรียนได้พยายามแก้ปัญหาโดยร่วมกับคณะกรรมการชุมชนจัดให้มีลานกีฬาต่อต้านยาเสพติดซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานจากฝ่ายพัฒนาชุมชนสำนักงานเขตภาษีเจริญ จัดเจ้าหน้าที่ประสานงานกับชุมชนในการจัดกิจกรรมลานกีฬาเพื่อให้เยาวชนและประชาชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงได้มาเล่นกีฬา เช่น ฟุตบอล ตะกร้อ หรือออกกำลังกายที่สวนสุขภาพ เพื่อจะได้มีร่างกายที่แข็งแรง รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยมีผู้แทนชุมชนเป็นผู้ควบคุมดูแล และโรงเรียนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องของสถานที่ อุปกรณ์ และผู้ฝึกซ้อมรวมทั้งให้ข้อมูล ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาและการพัฒนาทักษะชีวิต

3.2 การพัฒนาวิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย นโยบายที่เกี่ยวข้อง

1. กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศในปี 2549 เป็นปีแห่งการปฏิรูปการเรียนสอน เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน พัฒนาครูในการปฏิรูปการเรียนการสอนมีหลายอย่างต้องแก้ไข และเรื่องหนึ่งที่กระทรวง ศึกษาธิการให้ความสำคัญเป็นการเฉพาะคือการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพสูงทั้งด้านนักเรียน กระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548ข: 51)

2. สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายให้โรงเรียนทุกแห่งจัดให้มีระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขและการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยให้สถานศึกษามีมาตรฐาน ในการ จัดระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อมทาง กายภาพทางสังคม สิทธิเด็ก ตลอดจนป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน ปัญหาทางเพศ โดยประสาน ความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรในท้องถิ่น ประสานการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อ การพัฒนา ส่งเสริม แก้ไขและส่งต่อนักเรียน (สำนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน . 2547ก: 10)

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 มีจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีที่มีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์คือเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขตามมาตราที่ 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริม ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพรวมถึงการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการ เรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาดังมาตราที่ 23 (5) โดยสถานศึกษามี การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามมาตรา 24 (1) ในด้านเนื้อหา สาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล และจัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ ตลอดเวลาทุกสถานที่ โดยประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนให้มี ส่วนร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพดังมาตรา 24 (6) ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดการศึกษาให้ สอดคล้องตามหลักการจัดการศึกษาชาติเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพบรรลุเป้าหมายที่ต้องการและจัดให้มี การตรวจสอบติดตามผลการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 ก: 5,13)

2. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ .ศ. 2546 มีเจตนาให้รัฐมีหน้าที่ในการดูแลหรือช่วยเหลือเด็กและครอบครัวให้อยู่ในสภาพที่มีมาตรฐานในการดำรงชีวิตที่ดี ได้รับการคุ้มครองจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งเด็กที่ประสบปัญหาและเด็กที่ไม่ประสบปัญหา และมาตรา 63 กำหนดให้โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มี ระบบงานและกิจกรรมแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียน นักศึกษาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกระทรวง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ . 2551: 28)

3. กฎกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและ กิจกรรม ในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง พ .ศ. 2548 ซึ่งบัญญัติให้โรงเรียนและสถานศึกษาจัดให้มีงานและกิจกรรมในการแนะแนว เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบ ต่อสังคมและความปลอดภัยแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548: 48)

4. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ .ศ.2547 ใน มาตรา 42 กำหนดให้คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) จัดทำมาตรฐาน ตำแหน่ง มาตรฐานวิทยฐานะและมาตรฐานตำแหน่งทางวิชาการของข้าราชการ ครูและบุคลากร ทางการศึกษา ทุกตำแหน่ง ทุกวิทยฐานะเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงมาตรฐานวิชาชีพ คุณวุฒิการศึกษา การอบรม ประสบการณ์ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน คุณภาพการปฏิบัติงานหรือ ผลงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ และ ก .ศ.ศ. ได้กำหนดมาตรฐานตำแหน่งครูต ามมาตรา 42 ให้ ปฏิบัติหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงาน ทางวิชาการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียน ทำนุบำรุง ส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ประเมินพัฒนาผู้เรียน และ ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2547: 15)

วิธีการเรียนรู้ คุณลักษณะที่คาดหวังในแต่ละช่วงวัย

การปฏิรูปการศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ควรกำหนดจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุขให้ความสำคัญ ญกับความรู้ที่มีอยู่ในตัวตน ซึ่งเกิดจากการ ทำงาน สร้างและสะสมความรู้ ประสบการณ์ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ใช้กระบวนการ ทาง วิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือ ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งที่เรียนรู้ เพื่อนำกลับมาใช้ในชีวิตรจริง ศาสตร์จารย์สุมน อมรวิวัฒน์ (ม.ป.ป.: 19 – 21) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า “รอยต่อของแต่ละช่วงอายุที่เด็ก และเยาวชนต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่ผู้อื่นกำหนดเป็นจุดพลิกผันให้บุคคลจะอ่อนแอหรือ

เข้มแข็งพอในการเผชิญปัญหาชีวิตในช่วงต่อไป ” จึงได้เสนอแนะให้มีการสร้างคุณลักษณะสำคัญและจำเป็นของแต่ละช่วงอายุ โดยเฉพาะในช่วงอายุของวัยเรียนระดับอนุบาลและประถมศึกษา ดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย ช่วงอายุ 4 – 6 ปี
 - 1.1 มีสุขภาพที่ดี เจริญเติบโตตามวัยและพฤติกรรม อนามัยที่เหมาะสม
 - 1.2 ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็กได้อย่างคล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์กัน
 - 1.3 ร่าเริงแจ่มใส มีความสุขและความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
 - 1.4 มีคุณธรรมและจริยธรรม มีวินัยในตนเองและมีความรับผิดชอบ
 - 1.5 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับสภาพและวัย
 - 1.6 อยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบ

ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

- 1.7 รักรวมชาติสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมในถิ่นและความเป็นคนไทย
- 1.8 ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- 1.9 มีความสามารถในการคิด การแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัยและมีเจตคติต่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆ
- 1.10 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย ช่วงอายุ 7 – 12 ปี

2.1 ความเพียรที่บริสุทธิ์ คือ ความขยันหมั่นเพียรไม่ทอดทิ้งในกิจการงานที่ตนทำ ซึ่งมีอยู่ 2 มิติ คือ ความสามารถในการกระทำและคุณธรรม จิตสำนึกในการกระทำ ความสามารถในการกระทำ เริ่มจากความรัก ความสนใจ ความใส่ใจในหน้าที่การงาน ทักษะ ความสามารถที่จะช่วยให้ชีวิตเจริญได้ เช่น ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร ทักษะการทำงาน ทักษะทางสังคม ทักษะและกระบวนการเผชิญสถานการณ์ ทักษะชีวิต ทักษะการคิดคำนวณ ทักษะการค้นคว้า ทดลองพิสูจน์เหตุผล ทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ศ ทักษะการจัดการ เป็นต้นส่วนที่เป็นคุณธรรมและจิตสำนึกในการกระทำ ได้แก่ ความละเอียดซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์สุจริตทั้งในความคิดและการกระทำ ความกตัญญูรู้คุณ ความไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ความจริงใจ ความปรารถนาดีและเอื้อเฟื้อต่อกัน และ ความขยันหมั่นเพียร

2.2 ปัญญาที่เฉียบแหลม คือ ความฉลาดรู้ ประกอบด้วย การรู้จักจริง รู้ครบถ้วน รู้เหตุผล รู้เท่าทันรู้เชื่อมโยงความเป็นไทยกับความรู้สากล รู้จักตนเอง รู้จักสังคมและธรรมชาติแวดล้อม รู้วิธีเรียนรู้ รู้วิธีทำมาหากิน เมื่อรู้แล้วสามารถนำความรู้ใช้ให้เกิดประโยชน์ ชนแก่ชีวิต ในด้านสติปัญญา ความคิดควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดต่อเนื่องเชื่อมโยง คิดสุจริต คิดตามเหตุผล คิดเป็นระบบ คิดเร็ว คิดคล่อง คิดละเอียด มีจินตนาการ ตลอดจนจนสามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อสื่อสารแก่ผู้อื่นได้

2.3 กำลังกายที่สมบูรณ์ หมายถึง สุขภาวะทั้ง ทางกายและทางจิต ทางกายนั้นควรมีความแข็งแรงสมบูรณ์ ปราศจากโรค มีภูมิคุ้มกัน ภาวะโภชนาการดี เล่นกีฬา ว่างเว้นคล่องแคล่ว

2.4 ด้านสุขภาพจิต ควรมีสภาพจิตใจที่แจ่มใส ไม่เครียด มีสุขภาพจิตดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีสุนทรียภาพ ทักษะทางดนตรี ศิลปะ และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

เครื่องมือสำคัญในการพัฒนา คือ การจัดการเรียนรู้ ควรนำมาเป็นกระบวนการแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนา มีการส่งเสริมกิจกรรมที่ดีที่มีอยู่ในหลักสูตรอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม เช่น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมคุณธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญ หากได้รับการปลูกฝังอย่างต่อเนื่องและจริงจัง จะเสริมสร้างคุณค่าที่ดีต่อการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีของสังคมต่อไป

3.3 กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันปัญหาสังคมให้กับผู้เรียน

สภาพปัจจุบันของสังคมไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมา มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ความเปลี่ยนแปลงมีทั้งผลดี และผลกระทบต่อสังคมที่ประสบปัญหาตามมามาก ทำให้เด็กและเยาวชนในวัยเรียนได้รับผลกระทบ ทั้งการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งหาก ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง และปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมเหมาะสม เติบโตปัญหา เตรียมพร้อมสำหรับอนาคตก็นับเป็นความโชคดี แต่หากไม่สามารถจัดการปัญหาตลอดจนการเผชิญสิ่งยั่วยู่หรือ แบบอย่าง ที่ไม่เหมาะสมต่างๆรอบตัว ก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างมาก ทั้งปัญหาด้านการปรับตัวปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ปัญหาสุขภาพปัญหาความรุนแรงปัญหา เด็กติดเกมปัญหายาเสพติดปัญหา ทางเพศ ฯลฯ โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนที่มีทักษะชีวิตต่ำขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดีเมื่อจบการศึกษาระดับพื้นฐานไปแล้วอาจเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตมีปัญหาทางอารมณ์จิตใจ และมีความขัดแย้งในชีวิตได้ง่ายจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จัก เข้าใจ รัก และเห็นคุณค่าในตนเอง เสริมสร้างให้รู้จักเอาตัวรอดจากสภาพสังคม สามารถดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข จึงจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกันให้รอดพ้นจากการครอบงำความคิดของสื่อเทคโนโลยีและตั้งรับต่อการก้าวรุกทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน

ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดให้กิจกรรมแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาการจัดการกับอารมณ์และความเครียดและการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นการปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆ จัดการกับชีวิตตนเองได้อย่าง

เหมาะสม โดยสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งทักษะชีวิตในสาระการเรียนรู้จำแนกได้เป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มทักษะชีวิตทั่วไปเป็นทักษะพื้นฐานของผู้เรียนในการเผชิญปัญหาปกติในชีวิตประจำวันเช่นความขัดแย้งทางความคิดการทะเลาะเบาะแว้งการสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ วิชาภาษาอังกฤษการจำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสารการตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งต่างๆการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวัน ฯลฯ ซึ่งผู้ที่ได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตทั่วไปจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หรือที่เรียกว่ามีความสามารถในการคิดและการสื่อความหมาย

ทักษะชีวิตทั่วไปถือเป็นทักษะที่เป็นแกนของทักษะต่างๆ และเป็นทักษะพื้นฐานของการเกิดทักษะชีวิตองค์ประกอบอื่น ๆ รวมทั้งความรู้ในเนื้อหาสาระต่างๆ อย่างกว้างขวางกลุ่มทักษะชีวิตเฉพาะเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้ในการเผชิญกับปัญหาในชีวิตที่เฉพาะเจาะจง เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาเด็กติดเกมส์ ปัญหาการปรับตัวต่อสภาวะวิกฤตปัญหาสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับเพื่อนและผู้อื่นผู้ที่มีทักษะชีวิตในการเผชิญปัญหาเฉพาะเจาะจงจะเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งทางใจหรือมีพลังสุขภาพจิตซึ่งจะช่วยให้สามารถเอาชนะปัญหาอุปสรรคไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการและสามารถปรับตัวในสถานการณ์วิกฤตและผ่านพ้นเหตุการณ์วิกฤตไปได้โดยไม่เกิดผลกระทบตามมาหรือสามารถฟื้นตัวกลับมาดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างรวดเร็ว โดยใช้ ทักษะชีวิตเฉพาะ ซึ่งถือว่าเป็นทักษะขั้นสูงที่มีความสำคัญต่อการจัดการกับชีวิตตนเองของผู้เรียนให้สามารถพัฒนาได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการเรียนรู้สถานการณ์จริงในชีวิตจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีความหมายกับชีวิตของตนเองเชื่อมโยงชีวิตและการดำเนินชีวิตของผู้เรียนในปัจจุบันและอนาคต

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552-2561 โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความสามารถทักษะและคุณลักษณะซึ่งทักษะชีวิตเป็นจุดเน้นด้านความสามารถและทักษะที่เด็กและเยาวชนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตอย่างรอบด้านเป็นภูมิคุ้มกันพื้นฐานที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเผชิญกับปัญหาและความท้าทายในการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554 – 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติมพศจิกายน 2554) ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็นระบบและสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคม หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการแก้ปัญหาและความขัดแย้งต่างๆอย่างเหมาะสมและแนวทางการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมี

จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขพร้อมทั้งให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ในการจัดการศึกษา จึงต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา

กรุงเทพมหานคร (สำนักการศึกษา . 2556: 5) ได้กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นในการจัดการศึกษา โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และค่านิยมที่พึงประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. มีความสามารถและทักษะในการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา
3. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชน ท้องถิ่น รัก และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน
4. แสดงออกและมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนได้ถูกต้องเหมาะสม ภายใต้คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) เห็นว่าทักษะชีวิตเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นบุคคลมีคุณภาพและจัดการแก้ไขปัญหาที่มีทักษะชีวิต เพื่อเป็นการพัฒนาระดับวุฒิภาวะทางจิตใจให้มีคุณธรรมและสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข จึงได้ศึกษาแนวทางเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนในสังกัดปีการศึกษา 2556 และจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความสามารถเพียงพอในการมีชีวิตอยู่ในสังคม สามารถเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวปรับจิตใจในอนาคตได้อย่างถูกต้องเหมาะสมสามารถเผชิญกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีภูมิคุ้มกันในการป้องกันปัญหาสังคมที่อาจเกิดขึ้นได้

ลักษณะของกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่ ผู้เรียนมีส่วนร่วมค้นพบความรู้หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตในด้านการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในการบูรณาการหรือสอนแทรกทักษะชีวิตใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สามารถพัฒนาทักษะชีวิตด้วยเทคนิคคำถาม R.C.A โดยครูหรือผู้จัดกิจกรรม เป็นผู้ตั้งคำถามหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเปิดเผยตัวเอง ผ่านการสะท้อนความรู้สึกรวมมองได้คิดเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และได้ประยุกต์ความรู้ที่นำไปใช้ในชีวิตจริงของผู้เรียน รวมทั้งกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ลงมือกระทำกิจกรรมลักษณะต่างๆ ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ เช่น กิจกรรมทัศนศึกษากิจกรรมค่ายกิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมชมรม /ชุมนุมกิจกรรมโครงการ/โครงการ กิจกรรมจิตอาสา เป็นต้น

กิจกรรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในโรงเรียนบางจาก (โกลมลประเสริฐอุทิศ)

1. แนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตตามจุดเน้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.1 จุดเน้น : การรู้จักตนเอง หมายถึง การรู้สิ่งที่ตนเองชื่นชอบและภูมิใจ รู้อารมณ์ตนเอง รู้ความสามารถของตนเอง และแสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้

1.2 พฤติกรรมที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

- 1) บอกสิ่งที่ตนเองชื่นชอบและอธิบายได้
- 2) บอกความภูมิใจของตนเองและอธิบายได้
- 3) จำแนกอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้
- 4) แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้

1.3 การเสริมสร้างทักษะชีวิตโดยครูผู้สอนและผู้ปกครอง

- 1) สร้างบรรยากาศเชิงบวก ให้กำลังใจโดยการพูด หรือ แสดงความชื่นชม
- 2) ออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียน คิด เล่น ทำงาน สร้างสรรค์ผลงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม
- 3) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิด แสดงออกอย่างอิสระ
- 4) ใช้เทคนิคการตั้งคำถาม พูดคุย สนทนา ให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบสะท้อนความคิด ความรู้สึก เชื่อมโยง และประยุกต์ใช้ความคิดในชีวิตประจำวัน
- 5) ฝึกให้ผู้เรียนสำรวจ/สังเกตอารมณ์ของตนเองที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ
- 6) กระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนแสดงความสามารถที่ตนเองมีอยู่ในทุกโอกาส

1.4 การเสริมสร้างทักษะชีวิตโดยผู้เรียนพัฒนาตนเอง

- 1) สำรวจตนเองเกี่ยวกับ
 1. สิ่งที่ตนเองชื่นชอบ
 2. สิ่งที่ตนเองทำได้และภูมิใจ
 3. สิ่งที่ตนเองอยากแสดงให้เพื่อนๆ ครู และ พ่อแม่ได้เห็น
- 2) สังเกตการณ์เกิดอารมณ์ความรู้สึกของตนเองในขณะที่ทำงาน เรียน เล่น ร่วมกับเพื่อน และอยู่ตามลำพัง
- 3) สร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ที่ตนเองชื่นชอบ อยากทำอยากแสดงให้ผู้อื่นเห็น เช่น งานศิลปะ การขับร้องเพลง เล่นดนตรี ฟ้อนรำ เดินประกอบจังหวะเพลง การพูด ผลงานการคัด การเขียน งานประดิษฐ์ งานการแสดง ฯลฯ

1.5 ขอบข่ายการจัดกิจกรรม

1) กิจกรรมในห้องเรียน

ให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในชั่วโมงเรียน

1. กิจกรรมแนะแนว / โฮมรูม
2. บูรณาการสอดแทรกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

2) กิจกรรมนอกห้องเรียน

จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและร่วมกิจกรรมต่อไปนี้อย่างทั่วถึง และได้ลงมือ

ปฏิบัติร่วมกัน

1. กิจกรรมชมรม
2. กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ชุมชนท้องถิ่น
3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

1.6 การประเมินผล ประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยการสังเกต พูดคุย สนทนา

สอบถาม เพื่อรับรู้อารมณ์ของผู้เรียน และตัดสินจากพฤติกรรมที่แสดงออกทางอารมณ์และความสามารถในการต่าง ๆ ของผู้เรียนที่แสดงว่ารู้จักตนเอง

2. แนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตตามจุดเน้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2.1 จุดเน้น : การยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองกับผู้อื่น และรู้จักควบคุม

อารมณ์ของตนเอง หมายถึง การยอมรับความแตกต่าง ทางกาย ทางความคิด ความรู้สึกของตนเอง และผู้อื่น การยับยั้งอารมณ์ของตนเอง เมื่อเผชิญกับสภาวะอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

2.2 พฤติกรรมที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

- 1) บอกจุดเด่นจุดด้อยของตนเองได้
- 2) ยอมรับความแตกต่างทางกาย ความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองกับผู้อื่น
- 3) เลือกทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจร่วมกับผู้อื่นได้
- 4) ควบคุมอารมณ์ความรู้สึกของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

2.3 การเสริมสร้างทักษะชีวิตโดยครูผู้สอน และผู้ปกครอง

- 1) จัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม
- 2) จัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประเภทสถานการณ์จริง ข่าว กรณีศึกษา นิทาน นิยาย ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือคลิปวิดีโอ
- 3) ใช้เทคนิคการตั้งคำถามให้ผู้เรียน
 1. คิดวิเคราะห์ อภิปรายเชื่อมโยงกับชีวิตตนเอง คนใกล้ตัวและคนในสังคม
 2. คิดประยุกต์เพื่อนำไปปฏิบัติในอนาคตเมื่อเผชิญเหตุการณ์

- 4) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ
 1. สังเกตความแตกต่างระหว่างบุคคล
 2. เฝ้าสังเกตการณ์ที่ทำท่าย
 3. พุดเชิงบวก
 4. กำหนดสติ, สมาธิ
 5. ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

ฯลฯ

2.4 การเสริมสร้างทักษะชีวิตโดยผู้เรียนพัฒนาตนเอง

- 1) เรียนรู้จากสภาพจริงของตนเองและกลุ่มเพื่อนในการเรียน เล่น และทำงานร่วมกัน
- 2) ฝึกสำรวจจุดดีจุดบกพร่องของตนเอง
- 3) ฝึกสังเกตอารมณ์ความรู้สึกของตนเองในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม
- 4) ฝึกสังเกตพฤติกรรมของเพื่อน บุคคลในครอบครัวและวิเคราะห์ความแตกต่างของพฤติกรรม ความสามารถ และลักษณะนิสัยของเพื่อนกับตนเอง
- 5) ฝึกสังเกตความแตกต่างของตนเองกับเพื่อนๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม
- 6) ฝึกพุดเชิงบวกกับผู้คนรอบข้าง
- 7) ฝึกปฏิบัติกำหนดสติ สมาธิและควบคุมอารมณ์หลาย ๆ วิธี
- 8) ฝึกปฏิบัติสร้างผลงานหรือสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ร่วมกันเป็นกลุ่ม

2.5 ขอบข่ายการจัดกิจกรรม

1) กิจกรรมในห้องเรียน

1. กิจกรรมแนะแนว/โฮมรูม
2. จัดการเรียนรู้การสอนมุ่งเน้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สุขศึกษา และพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี
3. สอนสอดแทรกในการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

2) กิจกรรมนอกห้องเรียน

1. กิจกรรมชมรม
2. กิจกรรมเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ-ยุวกาชาด
3. กิจกรรมทัศนศึกษา/ศึกษาแหล่งเรียนรู้
4. กิจกรรมทางศาสนา
5. กิจกรรมประชาธิปไตย
6. กิจกรรมสร้างสรรค์

2.6 การประเมินผล ประเมินพฤติกรรมผู้เรียนรายบุคคลด้วยวิธีสังเกต ตรวจสอบ ความคิด ความรู้สึกในสถานการณ์ต่าง ๆ การสอบถามผู้เรียน ผู้ปกครอง เพื่อนและผู้สอน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อติดตามพัฒนาการการแสดงผลออกต่อผู้อื่นถึงการยอมรับ ความแตกต่างของตนเองกับผู้อื่นและการควบคุมอารมณ์

3. แนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตตามจุดเน้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.1 จุดเน้น : มองตนเองในแง่บวกและจัดการกับอารมณ์ของตนเองอย่างเหมาะสม หมายถึง การแสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น การจัดการกับอารมณ์ตนเองที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน ที่อาจก่อให้เกิดปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสร้างสรรค์

3.2 พฤติกรรมที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

- 1) แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นด้วยวาจาและกิริยาท่าทางได้
- 2) จัดการกับอารมณ์ของตนเองที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันที่อาจก่อให้เกิดปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสร้างสรรค์

3.3 การเสริมสร้างทักษะชีวิตโดยครูผู้สอน และผู้ปกครอง

- 1) จัดบรรยากาศห้องเรียนที่เป็นมิตรและต้อนรับทุกคนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างผ่อนคลาย ไม่กดดันหรือบีบบังคับ
- 2) สนทนาโต้ตอบ ได้แย้งความคิดเห็นในการเรียนการสอนเชิงบวก
- 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ถึงปัญหาสาเหตุผลกระทบของการไม่รู้จักรจัดการกับอารมณ์ และมองตนเองในแง่ลบหรือโทษตนเองโดยใช้กรณีศึกษาข่าวเหตุการณ์ประจำวัน ภาพยนตร์ คลิปวิดีโอ สถานการณ์ที่ทำหายโดยกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- 4) ใช้การสนทนาพูดคุย ยกตัวอย่างการมองตนเองในแง่บวกที่ลดความขัดแย้งและบริหารจัดการลูกกลมของปัญหา
- 5) สาธิตและฝึกผู้เรียนให้มี ทักษะการจัดการกับอารมณ์ ด้วยวิธีการต่าง ๆ และสร้างสรรค์
- 6) จัดกิจกรรมให้ทำงานหรือสร้างชิ้นงานที่ทำหายในเวลาอันจำกัด มีความกดดันหรือให้ทำงานที่ต้องอาศัยการจัดการกับอารมณ์

3.4 การเสริมสร้างทักษะชีวิตโดยผู้เรียนพัฒนาตนเอง

- 1) ฝึกคิดวิเคราะห์และเรียนรู้ความรู้สึกดี ๆ จากกลุ่มเพื่อน
- 2) ฝึกมองและคิดในแง่บวก พูดบวก ใช้กิริยาท่าทางสื่อในทางบวกกับเพื่อน ๆ
- 3) ฝึกการควบคุมอารมณ์และผ่อนคลายอารมณ์ด้วยวิธีการที่เหมาะสมเมื่อเผชิญสถานการณ์ที่ทำให้เกิดอารมณ์ไม่พึงประสงค์

4) ฝึกพูดสนทนา ได้แย่ง แสดงความคิดเห็นเชิงบวกในการเรียนและการทำงาน ร่วมกันกับกลุ่มเพื่อน

5) ฝึกการขอบคุณ ขอโทษ กล่าวชมและให้กำลังใจเพื่อน

6) ฝึกการพูดสะท้อนความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริงของตนเองฝึกเชื่อมโยงความคิดไปสู่ สถานการณ์ในชีวิตจริงของตนเองและฝึกการประยุกต์นำความคิดนั้นไปใช้กับสถานการณ์ในอนาคต

7) เข้าร่วมการแข่งขันเกม กีฬา การประกวดต่าง ๆ และฝึกควบคุมและจัดการกับ อารมณ์อย่างเป็นขั้นตอนตามหลักการจัดการกับอารมณ์

3.5 ขอบข่ายการจัดกิจกรรม

1) กิจกรรมในห้องเรียน

1. กิจกรรมแนะแนว/โฮมรูม
2. จัดการเรียนรู้การสอนมุ่งเน้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา
3. สอนสอดแทรกในการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

2) กิจกรรมนอกห้องเรียน

1. กิจกรรมผจญภัย ลูกเสือ – ยุวกาชาด
2. กิจกรรมเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ-ยุวกาชาด
3. กิจกรรมทัศนศึกษา/ศึกษาแหล่งเรียนรู้
4. กิจกรรมทางศาสนา เกม กีฬา การแข่งขันที่ใช้กำลังกาย กิจกรรมอาสาสมัคร
5. กิจกรรมประชาธิปไตย
6. กิจกรรมสร้างสรรค์

3.6 การประเมินผล ประเมินพฤติกรรมผู้เรียนรายบุคคล โดยสังเกตความสามารถในการ แสดงพฤติกรรมจัดการกับอารมณ์และการมองบวกในสถานการณ์ต่างๆ และแสดงความรู้สึกดีกับ ตนเองและผู้อื่น

4. แนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตตามจุดเน้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

4.1 จุดเน้น : เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น หมายถึง การที่ผู้เรียนแสดงสิทธิของตน ด้วยการใช้สิทธิของตนเองในโอกาสต่าง ๆ และไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น

4.2 พฤติกรรมที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

- 1) ใช้สิทธิของตนในโอกาสต่างๆ
- 2) ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น

4.3 การเสริมสร้างทักษะชีวิตโดยครูผู้สอน และผู้ปกครอง

- 1) จัดกิจกรรมกลุ่มให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิของเด็กตามบทบาทหน้าที่และผลกระทบที่เกิดจากการละเมิดสิทธิผู้อื่นและไม่ใช้สิทธิของตนเอง
- 2) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมหรือเป็นผู้กำหนดข้อตกลงของห้องเรียนเป็นแนวทางการวางตัวและกำหนดบทบาทของผู้เรียนด้วยตัวผู้เรียนเอง
- 3) กระตุ้นและให้คำปรึกษาผู้เรียนให้รวมกลุ่ม วางแผน กำหนดข้อตกลงในกลุ่มเป็นรูปแบบประชาธิปไตยฝึกการเป็นผู้นำผู้ตาม ตามบทบาทในการเรียนและการทำงาน
- 4) จัดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินผลการดำเนินงานของตนเอง การกระทำหน้าที่ตามสิทธิของตนเองและผู้อื่นอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
- 5) ครูและผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้สิทธิและไม่ละเมิดสิทธิของผู้เรียน

4.4 การเสริมสร้างทักษะชีวิตโดยผู้เรียนพัฒนาตนเอง

- 1) เรียนรู้เรื่องประโยชน์และผลที่เกิดจากการใช้สิทธิไม่ใช้สิทธิและละเมิดสิทธิจากข่าวเหตุการณ์ในชีวิตจริงในชั้นเรียนครอบครัวและชุมชน
- 2) ฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง ด้วยกระบวนการกลุ่มสร้างข้อตกลง กติกาหรือแผนงานและปฏิบัติตามข้อตกลงกฎ กติกาห้องเรียนการเรียนในรายวิชาและการทำงานกลุ่ม
- 3) ฝึกการทำงานเป็นหมู่คณะ เพื่อรับผิดชอบส่วนรวม เช่นเป็นคณะกรรมการสภานักเรียน การเลือกตั้งสภานักเรียน เป็นต้น
- 4) ฝึกเป็นผู้ตรงต่อเวลา และการใช้สิทธิตามลำดับก่อนหลังการขอโทษและไม่จับจ้วงผู้อื่นทั้งกายและวาจา
- 5) ฝึกเป็นผู้นำ ผู้ตาม ตามแบบลูกเสือ - ยุวกาชาด การเป็นหัวหน้าห้องเรียน ฯลฯ
- 6) ฝึกทำหน้าที่ตามสิทธิของตนเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม
- 7) ฝึกทบทวน สะท้อนความคิด ความรู้สึกในเรื่องของการยอมรับสิทธิ ไม่ละเมิดสิทธิและการใช้สิทธิที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ

4.5 ขอบข่ายการจัดกิจกรรม

1) กิจกรรมในห้องเรียน

1. กิจกรรมแนะแนว/โฮมรูม
2. จัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตในสังคม
3. สอนสอดแทรกในการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

2) กิจกรรมนอกห้องเรียน

4. กิจกรรมลูกเสือ – ยุวกาชาด
5. กิจกรรมสภานักเรียน
6. กิจกรรมการแข่งขันต่างๆ
7. กิจกรรมที่มีการเรียงลำดับผู้มาก่อนหลัง (การเข้าแถวรับอาหาร)
8. กิจกรรมศึกษาจากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.6 การประเมินผล

- 1) สังเกตการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้สิทธิและหน้าที่ตามข้อตกลงและกฎกติกาของห้องเรียน / โรงเรียน
- 2) จัดให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองประเมินผู้เรียน
- 3) ประเมินการมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมตามบทบาทของผู้เรียน

5. แนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตตามจุดเน้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5.1 จุดเน้น : รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลเข้าใจตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าจะคิดทำอะไรด้วยตนเอง ภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในตนเอง

5.2 พฤติกรรมที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

- 1) ชื่นชมในความสำเร็จของตนเองและผู้อื่น
- 2) พึ่งตนเองได้
- 3) ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

5.3 การเสริมสร้างทักษะชีวิตโดยครูผู้สอน และผู้ปกครอง

- 1) กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถ ความสนใจความถนัดของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งความสามารถทางวิชาการ ความสามารถทางพหุปัญญาผู้เรียน
- 2) สร้างแรงจูงใจ ให้กำลังใจ ชื่นชมผู้เรียนทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงทางที่ดี
- 3) ฝึกวิธีการสร้างกำลังใจให้กับนักเรียน
- 4) ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนทุกคนให้ค้นหาและแสดงให้เห็นสิ่งที่มีคุณค่าในตนเอง
- 5) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงออกที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองสังคมส่วนรวม เช่น โครงการเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน/ท้องถิ่น ฯลฯ
- 6) ใช้สื่อประเภทเรื่องเล่าและประวัติชีวิตผู้ประสบความสำเร็จ ทำประโยชน์ต่อสังคม/ส่วนรวม
- 7) จัดกิจกรรมยกย่องเด็กดี/พ่อแม่ที่เลี้ยงลูกดี/ลูกเก่ง/ลูกผู้ทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ฯลฯ

8) จัด/แสวงหา เวทีการแข่งขัน /การแสดงความสามารถที่สร้างคุณค่าให้กับผู้เรียน เช่น ตลาดนิทรรศการผลงานนักเรียน ฯลฯ

5.4 การเสริมสร้างทักษะชีวิตโดยผู้เรียนพัฒนาตนเอง

- 1) เรียนรู้จากสื่อ และตัวแบบที่ดี
- 2) ตรวจสอบตนเอง ค้นหาความดีความงามความแตกต่างของผู้คนที่แตกต่างจากตนเอง
- 3) ฝึกพูดชม พูดถึงความดี ความสามารถของตนเองและผู้อื่น
- 4) สัมภาษณ์ สืบค้น ประวัติของบุคคลที่เป็นคนดี มีผลงานที่ตนเองชื่นชอบ
- 5) สะสมผลงานที่ตนเองเป็นผู้สร้างสรรค์และรัก/ภูมิใจ
- 6) เขียนบันทึกประจำวันของตนถึงความดี ความคิดความรู้สึกที่ดีๆ ของตนเองที่มีต่อตนเองและผู้อื่นทุกวัน
- 7) จัดทำอัตชีวประวัติของตนเอง/รวบรวมเกียรติบัตรภูมิบัตรที่ตนเองเคยได้รับ
- 8) ฝึกและทดสอบเพื่อขอรับเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ/เนตรนารี กิจกรรมพิเศษ ยุวกาชาดและประดับเครื่องหมายบนเครื่องแบบของตน
- 9) เรียนรู้จากกระบวนการจัดทำโครงการที่ตนเองสนใจและแสดงผลงาน
- 10) แสดงความสามารถพิเศษหรือแข่งขันความสามารถหรือแสดงผลงานและความภูมิใจเมื่อมีโอกาส

5.5 ขอบข่ายการจัดกิจกรรม

1) กิจกรรมในห้องเรียน

1. กิจกรรมแนะแนว/โฮมรูม
2. สอนสอดแทรกในสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ
3. แต่ละกลุ่มสาระมุ่งแสดงความชื่นชมความสำเร็จของผู้เรียนตามสภาพจริงตามความแตกต่างของผู้เรียน

2) กิจกรรมนอกห้องเรียน

มุ่งพัฒนาความภาคภูมิใจ ความเชื่อมั่นและพึ่งตนเอง

1. กิจกรรมชมรม/ชุมนุมตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน
2. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ (จิตสาธารณะ)
3. กิจกรรมวันสำคัญ/เทศกาล
4. กิจกรรมค่าย
5. กิจกรรมการประกวด/แข่งขัน

6. กิจกรรมโครงการ/โครงการเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์

7. กิจกรรมศึกษาจากแหล่งเรียนรู้

5.6 การประเมินผล

1) สังเกตกิริยาท่าทาง คำพูด ของผู้เรียนที่แสดงความชื่นชมความสำเร็จของตนเอง และผู้อื่น

2) สังเกตการแสดงออกที่สื่อความสามารถ/ความสำเร็จของตนเอง

3) ประเมินผลงานหรือการกระทำที่แสดงถึงการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นหรือมีจิต

สาธารณะ

6. แนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตตามจุดเน้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

6.1 จุดเน้น : ภาควุฒิใจ เชื่อมมั่นในตนเองและผู้อื่น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่แสดงให้เห็นรับรู้ถึงความดี ความภาควุฒิใจของตนเองและผู้อื่น ด้วยการเล่า การบรรยาย หรือแสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกความภาควุฒิใจ และความมั่นใจในตนเองและผู้อื่น

6.2 พฤติกรรมที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1) แสดงออกในสิ่งที่ตนเองภาควุฒิใจได้อย่างเหมาะสม

2) บอก/บรรยาย/เล่า ความดีหรือความภาควุฒิใจของเพื่อนให้ผู้อื่นรับรู้

3) กล้าแสดงความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเองด้วยความมั่นใจ

4) ยอมรับความคิด ความรู้สึกและการกระทำที่ดีของผู้อื่น

5) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ราบรื่น มีความสำเร็จ

6.3 การเสริมสร้างทักษะชีวิตโดยครูผู้สอน และผู้ปกครอง

1) ครูต้องไม่ตัดสินคุณค่าผู้เรียนด้วยความรู้สึกค่านิยมหรือประสบการณ์ของตนเอง

2) ครูต้องมีทัศนคติต่อผู้เรียนทางบวก ใช้ทักษะการสื่อสารทางบวกและเชื่อมั่นว่า ผู้เรียนพัฒนาได้ตามศักยภาพและมีความแตกต่างกัน

3) ให้กำลังใจให้คำปรึกษาและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียนทุกโอกาสที่สถานการณ์เอื้ออำนวย

4) จัดโครงการ/กิจกรรมระดับชั้นเรียน /โรงเรียนที่สร้างความเชื่อมั่น ภาควุฒิใจให้กับผู้อื่น

1. กิจกรรมเชิดชูและแสดงภาพถ่ายนักเรียนแต่งกายถูกระเบียบ เข้าเรียนตรงเวลา เรียนครบทุกวิชา ส่งการบ้านครบ ชนะการแข่งขัน ช่วยเหลือผู้อื่น กตัญญู บำเพ็ญประโยชน์ กีฬาเก่ง สุขภาพดี ฯลฯ

2. กิจกรรมประกวดผลงาน /ศิลปะ งานประดิษฐ์จากกิจกรรมการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
3. กิจกรรม ที่สร้างความสุข /เวทีความภาคภูมิใจ เช่น วันเด็ก วันสุนทรภู่ วันภาษาไทยแห่งชาติ วันวิทยาศาสตร์ ฯลฯ
4. กิจกรรม Idol บุคคลตัวอย่างที่สนใจด้านการศึกษา อาชีพ การแสดง ฯลฯ
5. กิจกรรม“ศิษย์เก่าเราภูมิใจ” ซึ่งเป็นการนำรุ่นพี่มาพูดคุยสนทนาเล่าประสบการณ์ การเรียนและความสำเร็จ

6.4 การเสริมสร้างทักษะชีวิตโดยผู้เรียนพัฒนาตนเอง

- 1) กำหนดเป้าหมายในชีวิต
- 2) วิเคราะห์ตนเองเพื่อการศึกษาต่อ
- 3) ทดสอบเพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ หรือกิจกรรมพิเศษยุวกาชาด
- 4) เขียนเรื่องความใฝ่ฝันของตน
- 5) เขียนแผนที่ชีวิตสู่อนาคตที่คาดหวัง
- 6) บันทึก/เขียนเล่าความดีของเพื่อน ๆ ที่พบเห็นและประทับใจใส่กล่องความดีเพื่อน นำมาอ่านทุกวันหรือนำมาติดบอร์ด
- 7) เขียนบันทึกประจำวันเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์ที่ภาคภูมิใจ ของตนเองที่เกิดขึ้นแต่ละวัน
- 8) ติดตามข้อมูลข่าวสารจากสื่อสารมวลชน ข่าวโทรทัศน์ สกรู๊ปข่าวชีวิตหรือหนังสือ เรื่องราวชีวิตต้องสู้ ฯลฯ
- 9) ฟังเพลง ดูภาพยนตร์ ละคร แล้ววิเคราะห์ความหมายแนวความคิดที่สะท้อนความ เชื่อมั่นในตนเอง
- 10) สัมภาษณ์ ติดตามความดี การกระทำที่เป็นแบบอย่างที่ดีคุณธรรมของบุคคล ตัวอย่าง Idol ที่สนใจด้านการศึกษา อาชีพ การแสดง การกีฬา สุขภาพ ฯลฯ

6.5 ขอบข่ายการจัดกิจกรรม

- 1) กิจกรรมในห้องเรียน
 1. กิจกรรมแนะแนว/โฮมรูม
 2. กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศิลปะ พลศึกษา ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด
 3. สอดแทรกการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้อื่นๆ

2) กิจกรรมนอกห้องเรียน

จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง

1. กิจกรรมสภานักเรียน
2. กิจกรรมจิตอาสา บำเพ็ญประโยชน์ลูกเสือ – ยุวกาชาด
3. กิจกรรมหน้าเสาธง
4. กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา วันพ่อ วันแม่ วันไหว้ครู
5. กิจกรรมเพื่อแสดงความสามารถหรือแสดงผลงาน / ชิ้นงานของนักเรียน
6. กิจกรรมวันเด็ก – กิจกรรมกีฬาสี
7. กิจกรรมโลกกว้างทาง ICT
8. กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ดนตรี KPN และกิจกรรม Art & Design

3) กิจกรรมตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร

1. กิจกรรม “รู้รักษาความดี มีจิตสาธารณะ เอาชนะคอร์รัปชั่น ” ตามหลักสูตรโต
2. กิจกรรม “จากต้นกล้าการออม สู่อากแก้วพอเพียง” ตามหลักสูตร เงินทองของมี
3. กิจกรรม “กีฬาต้านยาเสพติด” โดยลานกีฬาโรงเรียนร่วมกับชุมชน
4. กิจกรรม “แลกรุ่นฯ ยลกรุงเทพฯ ” ตามกรอบหลักสูตร ระดับท้องถิ่น

ไปไม่โกง

ค่า

“กรุงเทพฯ ศึกษา” ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556

6.6 การประเมินผล

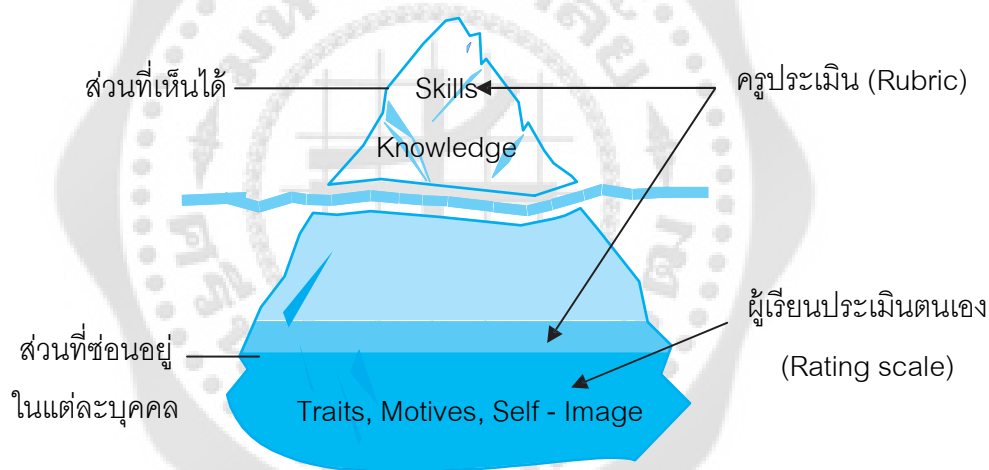
- 1) สังเกตการแสดงออกด้านความสามารถส่วนบุคคล เช่น ร้องเพลง วาดภาพ กีฬา วิชาการ งานประดิษฐ์ ถ่ายภาพ ฯลฯ
- 2) ประเมินความสำเร็จจากการเรียนตามหลักสูตร
- 3) สังเกตกระบวนการทำงานกลุ่ม การยอมรับซึ่งกันและกัน การเป็นผู้นำ ผู้ตาม ผลงานกลุ่ม และการแสดงออกทางด้านจิตสาธารณะ และการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

3.4 การประเมินความสามารถการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียน

ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก นอกเหนือจากคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนจึงเป็นกลไกสำคัญอันหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น

พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนด

สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนไว้ 5 สมรรถนะ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่ง โรงเรียนบางจาก (โกลบอลพรีเมียม) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ได้เล็งเห็นความสำคัญของการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรของ ครูผู้สอนในระดับสถานศึกษา จึงได้พัฒนาเครื่องมือที่มีคุณภาพและน่าเชื่อถือในการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเพื่อใช้ในระดับสถานศึกษา ซึ่งมีรูปแบบการประเมินที่หลากหลายวิธีการ โดยให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการประเมินสมรรถนะของผู้เรียน ได้แก่ ให้ครูประเมินผู้เรียน ผู้เรียนประเมินตนเอง และเพื่อนประเมินผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะที่จำเป็นของผู้เรียนสำหรับใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพประกอบ 3 แนวทางการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

การประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นการประเมิน ความสามารถในการ นำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการ ปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และ สภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น โดยใช้เครื่องมือในการประเมิน 2 ชุด คือ

1. แบบประเมินความสามารถในการใช้ ทักษะชีวิตสำหรับครูผู้สอนประเมิน มีลักษณะเป็นแบบประเมินเกณฑ์คุณภาพ (Rubric) โดยเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวชี้วัดจะมีลักษณะเป็นเกณฑ์แบบแยกส่วน (Analytic Criteria) ซึ่งแบ่งคุณภาพออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับดีเยี่ยม ระดับดี ระดับปานกลาง ระดับพอใช้ และระดับผ่านเกณฑ์ โดยเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละตัวชี้วัด มีดังนี้ คือ ระดับดีเยี่ยม ได้ 4 คะแนน ระดับดี ได้ 3 คะแนน ระดับพอใช้ ได้ 2 คะแนน และ ระดับผ่านเกณฑ์ ได้ 1 คะแนน

2. แบบประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนประเมินตนเอง จัดทำไว้ 3 ฉบับคู่ขนาน เพื่อให้ครูสามารถนำไปเลือกใช้ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า (Rating scale) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวัดพฤติกรรมการปฏิบัติหรือคุณลักษณะของนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 3 ระดับ คือ ไม่เคยปฏิบัติ ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัติ บ่อยครั้ง โดยเกณฑ์การให้คะแนน แต่ละข้อรายการ มีดังนี้ คือ ไม่เคยปฏิบัติเลย ได้ 0 คะแนน ปฏิบัติบางครั้ง ได้ 1 คะแนน และปฏิบัติบ่อยครั้ง ได้ 2 คะแนน

ตอนที่ 2 การวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นของนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด หรือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย เฉยๆ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อรายการ มีดังนี้ คือ ข้อความทางบวก น้อยที่สุดหรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้ 1 คะแนน น้อยหรือไม่เห็นด้วย ได้ 2 คะแนน ปานกลางหรือเฉยๆ ได้ 3 คะแนน มากหรือเห็นด้วย ได้ 4 คะแนน มากที่สุดหรือเห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้ 5 คะแนน ส่วนข้อความทางลบ น้อยที่สุดหรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้ 5 คะแนน น้อยหรือไม่เห็นด้วย ได้ 4 คะแนน ปานกลางหรือเฉยๆ ได้ 3 คะแนน มากหรือเห็นด้วย ได้ 2 คะแนน มากที่สุดหรือเห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้ 1 คะแนน

3. วิธีการประเมิน ชุดแบบประเมินนี้ เป็นการประเมินที่มุ่งใช้รูปแบบของการประเมินจากหลายแหล่ง (Multi-rater Approach) และการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย (Multimethod) โดยให้เด็กแต่ละคนประเมินตนเอง และครูประเมินอีกครั้งหนึ่ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำผลการประเมินที่ได้จากแหล่งประเมินต่างๆ ซึ่งจะมีคะแนนอยู่ระหว่าง 0 – 3 แล้วนำผลการประเมินแต่ละแหล่งมาคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) เพื่อเป็นค่าคะแนนของผู้เรียน โดยมีระดับคุณภาพ ดังต่อไปนี้

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ
ดี	มีคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป
พอใช้	มีคะแนนระหว่างร้อยละ 40 – 74
ปรับปรุง	มีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 40

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลในภาพ พหุรวม เป็นการนำคะแนนที่ได้จากการประเมินมาคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพพหุรวมของทุกตัวชี้วัด และนำไปเทียบกับเกณฑ์การตัดสิน ดังต่อไปนี้

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ
ดีเยี่ยม	มีผลการประเมินในระดับดี ครบ 6 ตัวชี้วัด
ดี	มีผลการประเมินในระดับดี 5 ตัวชี้วัด
พอใช้	มีผลการประเมินในระดับดี 3 – 4 ตัวชี้วัด
ผ่าน	มีผลการประเมินในระดับดี 2 ตัวชี้วัด
ปรับปรุง	มีผลการประเมินในระดับดี 1 ตัวชี้วัด

5. ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ในการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน

พฤติกรรมบ่งชี้ ความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาสร้างชิ้นงาน /

สิ่งของ/

เครื่องใช้ และสามารถนำมาแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวัน ได้อย่างเหมาะสม

ระดับคุณภาพ	หมายถึง
ดีเยี่ยม	ชิ้นงาน/สิ่งของ/เครื่องใช้ ที่สร้างสะท้อนถึงการนำหลักการ ความรู้ ทักษะกระบวนการที่หลากหลายสามารถนำมาใช้แก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้เหมาะสม และมีคุณภาพ
ดี	ชิ้นงาน/สิ่งของ/เครื่องใช้ ที่สร้างสะท้อนถึงการนำหลักการความรู้ ทักษะกระบวนการที่หลากหลาย สามารถนำมาใช้แก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้เหมาะสม

พอใช้	ชิ้นงาน/สิ่งของ/เครื่องใช้ ที่สร้าง นำมาใช้แก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้แต่ไม่สะท้อน ถึงการนำกระบวนการ ความรู้ ที่หลากหลายมาใช้
ปรับปรุง	ชิ้นงาน/สิ่งของ/เครื่องใช้ ที่สร้าง ไม่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

ตัวชี้วัดที่ 2 เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พฤติกรรมบ่งชี้

- มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร

ระดับคุณภาพ	หมายถึงถึง
ดีเยี่ยม	สืบค้นความรู้ ข้อมูล ข่าวสารจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และได้ข้อมูล อ้างอิงจากแหล่งเรียนรู้มากกว่า 3 รายการ ภายในเวลาที่กำหนด
ดี	สืบค้นความรู้ ข้อมูล ข่าวสารจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และได้ข้อมูล อ้างอิง จากแหล่งเรียนรู้มากกว่า 2 รายการ ภายในเวลาที่กำหนด
พอใช้	สืบค้นความรู้ ข้อมูล ข่าวสารจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และได้ข้อมูล อ้างอิงจากแหล่งอ้างอิงมากกว่า 1 รายการ ภายในเวลาที่กำหนด
ปรับปรุง	คัดลอกผลงานของผู้อื่นหรือไม่มีข้อมูลจากการสืบค้นข้อมูล ข่าวสาร จากแหล่งเรียนรู้

- เชื่อมโยงความรู้

ระดับคุณภาพ	หมายถึงถึง
ดีเยี่ยม	มีการจัดกลุ่มความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ที่ได้จากการสืบค้นจำแนกเป็น ประเด็นความรู้เดิมกับประเด็นที่เป็นความรู้ใหม่หรือนำเสนอประเด็น ที่เป็นสาระสำคัญได้อย่างสอดคล้องน่าเชื่อถือทุกประเด็น
ดี	มีการจัดกลุ่มความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ที่ได้จากการสืบค้น จำแนกเป็น ประเด็นความรู้เดิม กับประเด็นที่เป็นความรู้ใหม่ หรือนำเสนอ ประเด็นที่เป็นสาระสำคัญได้อย่างสอดคล้องน่าเชื่อถือในบางประเด็น
พอใช้	มีการจัดกลุ่มความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ที่ได้จากการสืบค้นหรือมีการ นำเสนอประเด็นที่เป็นสาระสำคัญของความรู้ข้อมูลข่าวสาร แต่ไม่มี การจำแนกประเด็นความรู้เดิมกับประเด็นที่เป็นความรู้ใหม่
ปรับปรุง	คัดลอกความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ที่ไม่แตกต่างจากต้นฉบับ

3. มีวิธีการในการศึกษาความรู้เพิ่มเติมเพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ตามความสนใจ

ระดับคุณภาพ	หมายถึง
ดีเยี่ยม	สืบค้นความรู้ ข้อมูล ข่าวสารเพิ่มเติมจากการเรียนรู้ในบทเรียน ในประเด็นที่สนใจด้วยวิธีการที่หลากหลาย และนำเสนอผลการสืบค้นเป็นองค์ความรู้เพิ่มเติมจากบทเรียน
ดี	สืบค้นความรู้ ข้อมูล ข่าวสารเพิ่มเติมจากการเรียนรู้ในบทเรียน ในประเด็นที่สนใจ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย แต่ไม่มีการนำเสนอผลการสืบค้นเป็นองค์ความรู้เพิ่มเติมจากบทเรียน
พอใช้	สืบค้นความรู้ ข้อมูล ข่าวสารเพิ่มเติมจากการเรียนรู้ในบทเรียน โดยการสอบถามครูหรือผู้รู้เพื่อให้ได้คำตอบโดยเร็ว
ปรับปรุง	ไม่ปรากฏพฤติกรรมที่แสดงถึงความต้องการในการเรียนรู้เพิ่มเติม

ตัวชี้วัดที่ 3 ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

พฤติกรรมบ่งชี้

1. ทำงานด้วยตนเองได้สำเร็จ

ระดับคุณภาพ	หมายถึง
ดีเยี่ยม	ปฏิบัติงานของตนเองโดยตนเองได้สำเร็จ
ดี	ปฏิบัติงานของตนเองได้สำเร็จโดยมีผู้แนะนำ
พอใช้	ปฏิบัติงานของตนเองโดยมีผู้อื่นช่วยเหลือจนสำเร็จ
ปรับปรุง	ปฏิบัติงานของตนเองไม่สำเร็จ

2. ทำงานร่วมกับผู้อื่นสามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น

ระดับคุณภาพ	หมายถึง
ดีเยี่ยม	แสดงความคิดเห็นของตนเองรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สนับสนุนหรือคัดค้านความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยกิริยาวาจาที่สุภาพ และให้เกียรติเมื่อทำงานร่วมกับผู้อื่น
ดี	แสดงความคิดเห็นของตนเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเมื่อทำงานร่วมกับผู้อื่น
พอใช้	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเมื่อทำงานร่วมกับผู้อื่น
ปรับปรุง	มีพฤติกรรมที่ไม่สนใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเมื่อทำงานร่วมกับผู้อื่น

3. เห็นคุณค่าของการมีชีวิตและครอบครัวที่อบอุ่นเป็นสุข

ระดับคุณภาพ

หมายถึง

ดีเยี่ยม

มีผลงานหรือการแสดงออก ที่สะท้อนถึงความภาคภูมิใจของตนเอง โดยระบุประเด็นที่ประทับใจ ดังนี้

1. งานที่ช่วยแบ่งเบาภาระในครอบครัว
2. ตั้งใจเรียนหนังสือโดยปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างสำเร็จ
3. แสดงออกถึงความรักความกตัญญูต่อผู้ปกครองในโอกาสที่เหมาะสม

ดี

มีผลงานหรือการแสดงออกที่สะท้อนถึงความภาคภูมิใจในครอบครัวของตนเอง 2 ประเด็น

พอใช้

มีผลงานหรือการแสดงออกที่สะท้อนถึงความภาคภูมิใจในครอบครัวของตนเอง 1 ประเด็น

ปรับปรุง

ผลงานหรือการแสดงออกไม่สะท้อนถึงความภาคภูมิใจในครอบครัวของตนเอง

ตัวชี้วัดที่ 4 จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

พฤติกรรมบ่งชี้ รับรู้สาเหตุและจัดการแก้ปัญหา/ความขัดแย้งได้ประสบความสำเร็จ

ระดับคุณภาพ

หมายถึง

ดีเยี่ยม

รับรู้ปัญหา/ความขัดแย้งที่กำลังประสบ สามารถแก้ไขปัญหาด้วยความขัดแย้งได้สำเร็จด้วยตนเองโดยใช้วิธีการเชิงบวก

ดี

รับรู้ปัญหา/ความขัดแย้งที่กำลังประสบ สามารถแก้ไขปัญหาลดความขัดแย้งด้วยตนเองโดยวิธีการเชิงบวก

พอใช้

รับรู้ปัญหา/ความขัดแย้งที่กำลังประสบ ลดปัญหา ลดความขัดแย้งโดยการให้ผู้อื่นช่วยเหลือ

ปรับปรุง

ไม่ยอมรับปัญหาความขัดแย้งที่ประสบ

ตัวชี้วัดที่ 5 ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพแวดล้อม พฤติกรรมบ่งชี้

1. ติดตามข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบันของสังคม

ระดับคุณภาพ

หมายถึง

ดีเยี่ยม	ติดตามข่าวสารความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวิทยาการใหม่ๆ ทุกด้านจากสื่อที่หลากหลาย แล้วนำมาเสนอ สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดกับบุคคลอื่นหรือผู้รู้อย่างสม่ำเสมอ
ดี	ติดตามข่าวสารความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวิทยาการใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนจากสื่อ แล้วนำมาเสนอให้เพื่อนๆ รับรู้อย่างสม่ำเสมอ
พอใช้	ติดตามข่าวสารและเหตุการณ์จากสื่อสิ่งพิมพ์แล้วนำมาเสนอให้เพื่อนๆ รับรู้ตามที่ครูกำหนด
ปรับปรุง	ไม่สนใจในการติดตามข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบันใดๆ

2. เข้าใจยอมรับ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสม

ระดับคุณภาพ

หมายถึง

ดีเยี่ยม	เข้าใจยอมรับ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมสิ่งแวดล้อม ดำรงตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย
ดี	ยอมรับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อม ดำรงตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย
พอใช้	รับรู้ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อม ดำรงตนอยู่กับผู้อื่นในสังคมได้
ปรับปรุง	ไม่รับรู้ความเปลี่ยนแปลงของสังคมสภาพแวดล้อมหรือดำรงตนตามกระแสสังคม ที่เปลี่ยนแปลง

ตัวชี้วัดที่ 6 หลีกเลียงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น พฤติกรรมบ่งชี้

1. รู้จักป้องกัน หลีกเลียงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพ การล่วงละเมิดทางเพศอุบัติเหตุ สารเสพติด และความรุนแรง

ระดับคุณภาพ	หมายถึง
ดีเยี่ยม	เป็นผู้มีพฤติกรรมต่อไปนี้ 1. ดูแลสุขภาพร่างกายของตนตามหลักของสุขบัญญัติ 2. ไม่ใช้สารเสพติดใดๆทั้งสิ้น 3. ไม่ก่อเหตุที่นำไปสู่การทะเลาะวิวาทและความรุนแรง 4. ไม่มีพฤติกรรมทางเพศ 5. ประเมินสถานการณ์ คาดคะเนความเสี่ยงในสถานการณ์ต่างๆ อยู่เสมอ 6. มีความยืดหยุ่นทางความคิด 7. มีสุขภาพจิตที่ดี มีมุมมองเชิงบวก
ดี	เป็นผู้มีพฤติกรรม ตามข้อ 1-4 และ ข้อ 5 หรือข้อ 6 หรือข้อ 7 ข้อใดข้อหนึ่ง
พอใช้	เป็นผู้มีพฤติกรรม ตามข้อ 1-4
ปรับปรุง	เป็นผู้มีพฤติกรรมไม่ครบตามข้อ 1-4

2. จัดการกับอารมณ์และความเครียดได้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม

ระดับคุณภาพ	หมายถึง
ดีเยี่ยม	ควบคุมอารมณ์ โดยไม่แสดงความฉุนเฉียวหรือไม่พอใจด้วยคำพูด กิริยาอาการต่อหน้าผู้อื่น ใช้เวลาว่างในการปฏิบัติกิจกรรม ที่เป็นประโยชน์เพื่อผ่อนคลายความเครียดได้
ดี	ควบคุมอารมณ์ โดยไม่แสดงความฉุนเฉียวหรือไม่พอใจด้วยคำพูด กิริยาอาการต่อหน้าผู้อื่น ใช้เวลาว่างเพื่อผ่อนคลายความเครียด
พอใช้	ควบคุมอารมณ์ โดยไม่แสดงความฉุนเฉียวหรือไม่พอใจด้วยคำพูด กิริยาอาการต่อหน้าผู้อื่นเมื่อมีผู้ชี้แนะท้วงติง
ปรับปรุง	ควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก ของตนเองไม่ได้ แสดงอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองอย่าง ไม่เหมาะสม

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

ชวลีพร ดัดงาม (2554) ได้ศึกษาความสามารถการใช้ทักษะชีวิตตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม ปีการศึกษา 2554 การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถการใช้ทักษะชีวิต ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม ปีการศึกษา 2554 ได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ความสามารถการใช้ทักษะชีวิตตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม ปีการศึกษา 2554 โดย ภาพรวมและ รายด้านอยู่ในระดับปานกลางขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียน โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 230 คน ซึ่งได้มา โดยวิธีการสุ่ม อย่างง่าย (simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถามวัดความสามารถ การใช้ทักษะชีวิต ยึดกรอบแนว คิดองค์ประกอบทักษะชีวิตระดับ ประถมศึกษา 4 องค์ประกอบ ของส านักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตาม แนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ ประกอบด้วย ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด และด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ด้านละ 10 ข้อ รวม 1 ฉบับ จำนวน 40 ข้อ ผลการวิจัย ปรากฏว่า ความสามารถการใช้ทักษะชีวิตตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกปร ะถม ปีการศึกษา 2554 มีความสามารถการใช้ทักษะ ชีวิตโดย ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ความสามารถ การใช้ทักษะชีวิตตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนโรงเรียน อัสสัมชัญแผนกประถม ปีการศึกษา 2554 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางขึ้นไป เมื่อ จำแนกรายด้านซึ่งมีคะแนนเต็มด้านละ 50 คะแนน ความสามารถการใช้ทักษะชีวิตที่ได้จากค่าคะแนน เฉลี่ยของคะแนนแบบ สอบถามวัดความสามารถการใช้ทักษะชีวิต ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่า ในตนเองและผู้อื่น มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 42.49 รองลงมาได้แก่ ด้านการคิดวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียดและด้านการสร้างสัมพันธภาพ ที่ดีกับผู้อื่น มีความ สามารถการใช้ทักษะชีวิตที่ได้จากค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 39.49, 38.56 และ 38.43 ตามลำดับ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความสามารถการใช้ทักษะชีวิตโดยรวมทั้ง ฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าเท่ากับ .89 และค่าความเชื่อมั่นรายด้าน มีค่าตั้งแต่ .71 ถึง .76

ธิดา จิตติพานิชยางกูร (2550) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูส่งผลทางบวกกับความมั่นคงทางอารมณ์ อาจเนื่องมาจากการปรับตัว ะเลื่อแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ เช่น บทบาทสถานภาพของตนเองของผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการและไม่ให้กระทบกระเทือนต่อสัมพันธภาพกับผู้อื่นนอกจากนี้การที่นักเรียนมองโลกในแง่ดีจะเป็นแรงผลักดันให้สามารถจัดการอารมณ์และความเครียดได้สำเร็จ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนารูปร่างเห็นคุณค่าในตนเองได้เช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากการมองโลกในแง่ดี หมายถึง การรู้จักมองหาแง่ดี แง่งาม แง่ที่เป็นคุณ ที่ซุกซ่อนซึ่มอยู่ในงาน ปัญหา อุปสรรค เหตุการณ์ ในคำวิพากษ์วิจารณ์ตีฉินนินทา ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตแต่ละวัน แล้วนำมาปรับปรุงความ คิดจิตใจ ตลอดจนพฤติกรรมและการงานของตนให้แวววาวพรายพรายขึ้นมาในทางที่สร้างสรรค์ต่อชีวิต

ปณิชา ดีสวัสดิ์ (2550) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง แรงจูงใจในการทำงาน และคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานโรงพยาบาลทหารผ่านศึก ได้ผลการวิจัยว่า พนักงานโรงพยาบาลทหารผ่านศึกมีความรู้ สึกเห็นคุณค่าในตนเอง มีแรงจูงใจในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง พนักงานโรงพยาบาลทหารผ่านศึกที่มีเพศ ระดับการศึกษา ลักษณะงาน และระดับชั้นต่างกันมีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่ต่างกัน อายุ อายุงาน และระยะเวลาทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.14

มนัสนันท์ รอดเชื้อจัน (2554) ได้ศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะชีวิตในบริบทของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 450 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่ม หลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดทักษะชีวิต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์องค์ ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง โดยใช้โปรแกรม LISREL 8.52 ผลการวิจัยที่สำคัญ พบว่าโมเดล ตัวบ่งชี้ทักษะชีวิตที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($X^2 = 727.39$ $df = 680$, $p = .10$) โดย องค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้ทักษะชีวิต ในบริบทของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มากที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความคิด สร้างสรรค์ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การจัดการอารมณ์ เท่ากัน รองลงมาได้แก่ การสื่อสารอย่าง มีประสิทธิภาพ การตระหนักรู้ในตน ความภาคภูมิใจในตนเอง การเห็นใจผู้อื่น การสร้างสัมพันธภาพ ความรับผิดชอบต่อสังคม และการจัดความเครียดตามลำดับ

สุนันทา คะเนนอก และชีพสุมน รัชสยาทร (2551) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ความภาคภูมิใจในตนเอง และภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร ได้ผลการวิจัยว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวด กวดขันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความภาคภูมิใจในตัวเอง การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง

อรุณวรรณ บุญเทียบพิชัมพร (2550) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชนด้วยพุทธภาวนา : กรณีศึกษาค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิธีการอบรมของค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์ และเพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชนด้วยพุทธภาวนา ที่เข้าร่วมโครงการอบรมคุณธรรมค่ายวัดอุโมงค์ วิธีการศึกษาใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการวิจัยภาคสนาม ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1 รุ่น และ เยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 รุ่น รวมจำนวนทั้งหมด 4 รุ่น 400 คน การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลจากการศึกษาและวิจัยพบว่า ด้านวิธีการฝึกอบรม ค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์จะเน้นการอบรมตามหลักพุทธ ภาวนา 4 คือ กายภาวนา ศิลภาวนา จิตภาวนา ปัญญาภาวนา โดยการแบ่งกลุ่มและธรรมบรรยาย เป็นวิธีที่มีประโยชน์ ทำให้มีความเข้าใจถึงเนื้อหาสาระได้มาก ด้านความเหมาะสมของการปฏิบัติ พบว่า มีความเหมาะสมของการฝึกมากที่สุด คือ มารยาทชาวพุทธ การเข้าร่วมกิจกรรมในฝึกอบรมพุทธ ภาวนาครั้งนี้ พบว่า เป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงคุณค่าของอาหาร ความกตัญญู การเคารพบิดา มารดา ครู อาจารย์ เป็นสิ่งที่ควรกระทำ ด้านเวลา พบว่า ระยะเวลา 3 วัน 2 คืน มีความเหมาะสมกับ การฝึกอบรมคุณธรรมค่ายวัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม) และตารางเวลาการทำกิจกรรม มีความเหมาะสม สามารถปฏิบัติได้มาก และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้มาก ด้านวิทยากร พบว่า วิทยากรแต่ละท่านมีความรู้ความสามารถ มีการเตรียมข้อมูลมาเป็นอย่างดี สามารถถ่ายทอดและให้ความรู้ตามเนื้อหาสาระของหลักสูตรได้มากที่สุดหลังจากผ่านการอบรม ทำให้นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักพุทธภาวนาได้มาก ด้านกายภาวนา นักเรียนได้ฝึกฝนตนเอง การเจริญภาวนาในอิริยาบถต่าง ๆ ได้มาก ด้านศิลปภาวนา นักเรียนได้ฝึกฝนควบคุมตนเองให้อยู่ในกฎ กติกา ควบคุมสำรวมอินทรีย์ทั้ง 5 ได้มาก ด้านจิตตภาวนา ได้ฝึกฝนตนเองในการทำสมาธิได้มากที่สุด ด้านปัญญาภาวนา มีความเข้าใจในการฟังธรรมบรรยายได้มาก มองเห็นโทษของอบายมุข ได้มองเห็นคุณค่าของการเป็นลูกที่ดี เยาวชนที่เข้ารับการอบรมมีข้อเสนอแนะในการอบรม พอสรุปได้ดังนี้คือ 1. ขอเพิ่มเวลาพักมากขึ้น 2. ควรมีสื่อและเทคโนโลยีในการทำกิจกรรม 3. เพิ่มนันทนาการ เกมธรรมะ และกิจกรรมที่สนุกสนาน 4. ปรับปรุงเรื่องน้ำ 5. การนำเสนอหลักธรรมที่มีตัวอย่าง ฟังแล้วเข้าใจง่าย

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คราฟ (Craft. 1988) ได้ศึกษาทัศนคติของชุมชนต่อการจัดการศึกษาและระดับการมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน ที่จะทำให้นักคิดของชุมชนต่อโรงเรียนดีขึ้น จุดมุ่งหมายคือ ต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนกับทัศนคติต่อสถานศึกษาของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนกับทัศนคติต่อสถานศึกษาของรัฐ มีความสัมพันธ์กันระหว่างระดับทัศนคติกับระบบโรงเรียนแต่ละสิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของชุมชนกับสิ่งแวดล้อมหรือทัศนคติของชุมชนกับระดับการเข้าร่วมในกิจการของโรงเรียน

แฮร์ริส (Harris. 1998) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในเมืองนามิเบียกับชุมชน ตามกรอบความคิด ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ก่อนการศึกษา พบว่าก่อนที่นามิเบียจะทำความตกลงกับประเทศในทวีปยุโรป ชุมชนจะเป็นองค์กรที่มีบทบาทโดยตรงในการดูแลการจัดการศึกษา โดยการฝึกอบรมเยาวชน จะทำงานร่วมมือกับทางโรงเรียน ภายหลังมีการนำระบบการจัดการศึกษามาจากทวีปยุโรปมาใช้ ราวต้นศตวรรษที่ 18 ทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยลง แต่บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้าน วิชาชีพการจัดการเรียนการสอนเข้ามาแทนที่ในช่วงนั้น กระทรวงศึกษาธิการของนามิเบียได้กำหนดเป้าหมายให้ทุกหน่วยงาน เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา และยังคงเน้นบทบาทที่สำคัญของชุมชนในการจัดการศึกษา ความสำคัญของความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาทุกฝ่าย เพื่อสร้างสรรค์และดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

คิง (King. 1996) ได้ศึกษาวิจัยใน ค.ศ. 1995 เรื่องการรับรู้ของครูผู้สอนต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ของโรงเรียนชนบท ในนิว ฟาวด์ แลนด์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้องพยายามที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนให้ แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น การดึงเอาความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ ความเข้าใจ และสติปัญญาของครู นักเรียน ผู้ปกครองและสมาชิกของชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาต้องปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งต้องมีการวางแผนเป็นอย่างดีบนพื้นฐานของกระบวนการวิจัย การสนับสนุน โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในท้องถิ่น และการจัดกิจกรรมโดยคณะกรรมการของโรงเรียน

สลิกเกอร์ และคนอื่น ๆ (Slicker; others. 2003) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูของพ่อแม่ต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของวัยรุ่นตอนปลายในประเทศสหรัฐอเมริกาโดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยมิชิแกน จำนวน 660 คน แบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 68.2 และเพศชายร้อยละ 22.7 มีค่าเฉลี่ยอายุ 17.9 ปี โดยการสำรวจการรับรู้

ในพฤติกรรมการเลี้ยงดูของพ่อแม่และการรับรู้ของทักษะชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสารระหว่างบุคคล ด้านการตัดสินใจด้านการดูแลรักษาสุขภาพ และด้านการพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง ผลจากการศึกษาพบว่า การพัฒนาทักษะชีวิตของวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการเลี้ยงดูของพ่อแม่ระดับสูง

ชิปโปรา, เมย์ราฟ และจูดี้ (Zipora, Merav; & Judy. 2005) ได้ศึกษาผลของการฝึกทักษะชีวิตต่อการรับรู้ของครูเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและความเชื่อในความสามารถแห่งตนซึ่งมุ่งเน้นทักษะชีวิต 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเป้าหมายแห่งชีวิตและการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล และด้านการรักษาสุขภาพร่างกายโดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม จำนวน 214 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ 1 คือกลุ่มครูที่ไม่ได้รับการฝึกทักษะชีวิต กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มครูที่ได้รับการฝึก 1 ปี และกลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มครูที่ได้รับการฝึกทักษะชีวิต 2 ปี ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มครูที่ได้รับการฝึกทักษะชีวิต 2 ปี มีระดับคะแนนในการรับรู้สภาพแวดล้อมและคะแนนในการเชื่อความสามารถแห่งตนมากกว่ากลุ่มอื่น

จากแนวคิดและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะชีวิต ผู้รายงานได้นำกรอบแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการดำเนิน กิจกรรม การพัฒนาทักษะชีวิต ซึ่งขับเคลื่อนผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยการจัดการเรียนการสอนใน สาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และการฝึกปฏิบัติจากกิจกรรม ทั้งในและนอกห้องเรียน รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

1) ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

2) กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sample) เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2556 จำนวน 34 คน

3) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) จำนวน 1 คน ครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 5 คน ประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ประธานกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสนทนากลุ่ม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน 4 ด้าน คือ 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2) การวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) การจัดการอารมณ์และความเครียด และ 4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง ระดับความคิดเห็น มากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความคิดเห็น มาก

3 หมายถึง ระดับความคิดเห็น ปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความคิดเห็น น้อย

1 หมายถึง ระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างใช้สำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยการกำหนดคำถามเฉพาะเจาะจงและชัดเจน เพื่อสามารถเปรียบเทียบคำตอบของแต่ละคนได้สะดวกขึ้น ในประเด็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบางจาก (โกลบอลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร (ดังปรากฏในภาคผนวก)

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสรุปเป็น กรอบแนวคิดในการสร้างคำถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามของบุญชม ศรีสะอาด (2554: 63 – 71)

3. สร้างแบบสอบถาม และ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง เพื่อใช้ในการสนทนากลุ่ม ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในด้านภาษา เนื้อหา หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

5. นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า IOC (Item – Objective Congruence Index) โดยผู้เชี่ยวชาญสาขาการบริหารการศึกษา และ สาขาการวัดผลการศึกษา จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของ การใช้ภาษาในข้อคำถาม จากนั้นพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้ข้อคำถาม 40 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 และผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้เพิ่มข้อคำถามอีก 2 ข้อ

6. ปรับปรุง แก้ไข แบบสอบถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้วจัดทำฉบับ สมบูรณ์ แล้วนำไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบางจาก (โกลนประเสริฐอุทิศ) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนบางจาก (โกลนประเสริฐอุทิศ)
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ออกโดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พร้อมแบบสอบถามติดต่อประสานงานกับผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนบางจาก (โกลนประเสริฐอุทิศ) เพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปเก็บข้อมูล ด้วยตนเองที่โรงเรียนบางจาก (โกลนประเสริฐอุทิศ) โดยแจกแบบสอบถามให้ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 34 ฉบับ ได้รับคืน 34 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
4. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประเด็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประธานกรรมการสถานศึกษา ประธานกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 และผู้ปกครองนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่6 ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทั้งหมด10 คน เพื่อรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายจากคนหลายกลุ่ม จากผู้ที่มีประสบการณ์หรือมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นการสนทนา ผู้วิจัยกำหนดประเด็นหลักในการสนทนา 3 ประเด็น โดยแต่ละประเด็นจะใช้คำถามเพื่อสนับสนุนให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น นำเสนอประเด็นการสนทนาและคำถามสนับสนุน (ดังปรากฏในภาคผนวก) มีการบันทึกข้อมูลเพื่อนำมาสรุปเป็น ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม พัฒนาทักษะชีวิต ซึ่งมีการใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Dynamics) เข้ามาช่วยในการกระตุ้นให้มีการเคลื่อนไหวในกลุ่มผู้สนทนา เพื่อให้อภิปรายในเรื่องเดียวกัน และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ผู้วิจัยจะสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม และจดบันทึกเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทางสถิติ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 ด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและโดยรวม แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด. 2554: 100) ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

- 5 ระดับความคิดเห็น มากที่สุด หมายถึง 5 ระดับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ดีเยี่ยม
- 4 ระดับความคิดเห็น มาก หมายถึง 4 ระดับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ดี
- 3 ระดับความคิดเห็น ปานกลาง หมายถึง 3 ระดับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ปานกลาง
- 2 ระดับความคิดเห็น น้อย หมายถึง 2 ระดับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต พอใช้
- 1 ระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด หมายถึง 1 ระดับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ

เกณฑ์การแปลความหมาย

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	ระดับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ดีเยี่ยม
3.51 – 4.50	ระดับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ดี
2.51 – 3.50	ระดับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ปานกลาง
1.51 – 2.50	ระดับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต พอใช้
1.00 – 1.50	ระดับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ

3. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยผู้ปกครอง กับเกณฑ์การประเมินผลการพัฒนาทักษะชีวิตของโรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยเกณฑ์ในการกำหนดระดับความสามารถ ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยมาวิเคราะห์ โดยใช้การทดสอบที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว (One sample) โดยกำหนดเกณฑ์ช่วงความเชื่อมั่นสำหรับการประมาณค่าผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 ขึ้นไป มีระดับความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิต ดีเยี่ยม

ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป มีระดับความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิต ดี

ค่าเฉลี่ย 2.51 ขึ้นไป มีระดับความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิต ปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.51 ขึ้นไป มีระดับความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิต พอใช้
 และค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 1.51 มีระดับความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิตผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ

4. นำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาวิเคราะห์เนื้อหาและ
 จัดหมวดหมู่ (Content Analysis) แล้วแจกแจงความถี่ หาจำนวนร้อยละ (Percentage) ของแต่ละ
 คำตอบ

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา(Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
 หรือ IOC (Item Objective Congruence Index)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติพื้นฐาน

- 1) ค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 3) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.2 สถิติที่ใช้ในการจำแนกเกณฑ์ในการกำหนดระดับความคิดเห็น และระดับความสามารถ
 ในการใช้ทักษะชีวิต ใช้การทดสอบที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว (One sample)

2.3 สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์คุณภาพที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดย
 วิเคราะห์เนื้อหาและจัดหมวดหมู่(Content Analysis) การแจกแจงความถี่ จำนวนร้อยละ(Percentage)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลนประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
มีดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้
กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอน ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
บางจาก (โกลนประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
บางจาก (โกลนประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง
กับผลการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของโรงเรียนบางจาก (โกลนประเสริฐอุทิศ)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ แนวทาง ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนบางจาก
(โกลนประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ดังตาราง 1 – ตาราง 5

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยรวม และรายด้าน

การพัฒนาทักษะชีวิต	ระดับความสามารถ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	4.26	.62	ดี
2. ด้านการวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	4.33	.58	ดี
3. ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด	4.38	.65	ดี
4. ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น	4.50	.55	ดี
รวม	4.37	.60	ดี

จากตาราง 1 แสดงผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยรวมมี ความสามารถอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสามารถอยู่ในระดับ ดีทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .62) ด้านการวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .58) ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .65) และด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .55)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	ระดับความสามารถ		
	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. นักเรียนบอกสิ่งที่ตนเองชื่นชอบหรือภาคภูมิใจได้	4.09	.71	ดี
2. นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจร่วมกับผู้อื่นได้	4.44	.66	ดี
3. นักเรียนมีความประหยัดในการใช้วัสดุให้คุ้มค่า	3.74	.62	ดี
4. นักเรียนสร้างผลงานที่เป็นประโยชน์ได้สำเร็จ	4.15	.70	ดี
5. นักเรียนแสดงผลงานที่เกิดจากความคิดและจินตนาการให้ผู้อื่นยอมรับได้	4.03	.72	ดี
6. นักเรียนแสดงความสามารถที่ตนเองภาคภูมิใจ	4.29	.63	ดี
7. นักเรียนถ่ายทอดความคิดและวิธีการทำงานของตนเองให้กับผู้อื่น	4.29	.63	ดี
8. นักเรียนกล้าแสดงออกทางความคิด ความรู้สึก การกระทำ ของตนเองด้วยความมั่นใจ	4.68	.47	ดีเยี่ยม
9. นักเรียนยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีเหตุผล	4.21	.59	ดี
10. นักเรียนอาสาเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ในชุมชน / โรงเรียน	4.38	.60	ดี
11. นักเรียนบอกเป้าหมายในชีวิตของตนเองได้	4.53	.51	ดีเยี่ยม
12. นักเรียนบอกจุดด้อย หรือสิ่งที่ควรแก้ไขของตนเองได้	4.26	.62	ดี
รวม	4.26	.62	ดี

จากตาราง 2 แสดงผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น โดยรวมมีความสามารถอยู่ในระดับ ดี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .62)

เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า นักเรียนกล้าแสดงออกทางความคิด ความรู้สึก การกระทำ ของตนเองด้วยความมั่นใจ และนักเรียนบอกเป้าหมายในชีวิตของตนเองได้ มีความสามารถอยู่ในระดับ ดีเยี่ยม โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.68, S.D. = .47$) และ ($\bar{X} = 4.53, S.D. = .51$) ตามลำดับ ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับ ดี

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลบประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ด้านการวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ด้านการวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	ระดับความสามารถ		
	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. นักเรียนใช้เหตุผลและข้อมูลที่ต้องการในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน	4.62	.49	ดีเยี่ยม
2. นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นไม่มีความขัดแย้ง	4.29	.63	ดี
3. นักเรียนประเมินความเสี่ยงจากสถานการณ์ที่เผชิญในชีวิตประจำวันอย่างมีเหตุผล	4.06	.65	ดี
4. นักเรียนตัดสินใจในสถานการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม	4.24	.65	ดี
5. นักเรียนรู้จักใช้วิธีการที่นุ่มนวลในการแก้ปัญหา	4.62	.49	ดีเยี่ยม
6. นักเรียนมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันด้วยเหตุผลที่ดี	4.09	.62	ดี
7. นักเรียนสร้างผลงานและแสดงผลงานที่เกิดจากความคิด เชื่อมโยง และจินตนาการ	4.24	.61	ดี
8. นักเรียนหลีกเลี่ยงการถูกชักชวนไปในสถานที่ที่เสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพ / ความไม่ปลอดภัย	4.62	.49	ดีเยี่ยม
9. นักเรียนติดตามข่าวสาร เหตุการณ์ จากสื่อต่างๆ และนำมาสนทนากับผู้อื่น	4.32	.48	ดี
10. นักเรียนวิเคราะห์ปัญหา และตัดสินใจเลือกแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้อง เหมาะสม	4.24	.65	ดี
รวม	4.33	.58	ดี

จากตาราง 3 แสดงผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ด้านการวิเคราะห์ที่ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยรวมมีความสามารถอยู่ในระดับดีมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .58) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนใช้เหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้องในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน นักเรียนรู้จักใช้วิธีการที่นุ่มนวลในการแก้ปัญหา และนักเรียนหลีกเลี่ยงการถูกชักชวนไปในสถานที่ที่เสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพ / ความไม่ปลอดภัย มีความสามารถอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = .49) ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับ ดี

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด

ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด	ระดับความสามารถ		
	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. นักเรียนจำแนกอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้	4.09	.67	ดี
2. นักเรียนแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองได้เหมาะสมกับสถานการณ์	4.35	.77	ดี
3. นักเรียนควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ได้	4.65	.49	ดีเยี่ยม
4. นักเรียนจัดการกับอารมณ์ของตนเองที่อาจก่อให้เกิดปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสม	4.41	.70	ดี
5. นักเรียนมีวิธีการผ่อนคลายอารมณ์ที่เหมาะสมเมื่อเกิดความเครียด	4.24	.70	ดี
6. นักเรียนสร้างกำลังใจให้ตนเอง	4.65	.49	ดีเยี่ยม
7. นักเรียนมีวิธีเสนอทางออกของข้อขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนด้วยเหตุผลข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง	4.26	.67	ดี
8. นักเรียนสร้างความสุขให้กับตนเอง เช่น การทำในสิ่งที่ตัวเองชอบ / เลี้ยงสัตว์ / ปลูกต้นไม้ / ฟังเพลง / เล่นดนตรี ฯลฯ	4.29	.68	ดี
9. นักเรียนให้ความสำคัญกับการออกกำลังกาย	4.44	.66	ดี
10. นักเรียนเป็นคนสนุกสนานและมีอารมณ์ขันอยู่เสมอ	4.38	.65	ดี
รวม	4.38	.65	ดี

จากตาราง 4 แสดงผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลนประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด โดยรวม มีความสามารถอยู่ในระดับ ดี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .65) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักเรียนควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองในสถานการณ์ต่างๆ และนักเรียนสร้างกำลังใจให้ตนเอง มีความสามารถอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = .49) ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับ ดี

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลนประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น	ระดับความสามารถ		
	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. นักเรียนมีความสุขที่ได้อยู่กับครอบครัว / เพื่อนในชั้นเรียน	4.50	.62	ดี
2. นักเรียนแสดงออกถึงความรัก ความกตัญญูต่อผู้ปกครอง / ครู ในโอกาสที่เหมาะสม	4.53	.48	ดีเยี่ยม
3. นักเรียนใช้ภาษาพูด ภาษากายที่ทำให้ผู้อื่นผ่อนคลายสบายใจ	4.60	.49	ดีเยี่ยม
4. นักเรียนเต็มใจแนะนำกระบวนการทำงานให้กับเพื่อน	4.29	.63	ดี
5. นักเรียนชื่นชมความสำเร็จในการกระทำที่ดีของเพื่อน	4.47	.62	ดี
6. นักเรียนปฏิเสธในสิ่งที่ควรปฏิเสธได้โดยไม่เสียสัมพันธภาพหรือเสียหน้าใจ	4.56	.50	ดีเยี่ยม
7. นักเรียนมีวิธีการขอความช่วยเหลือเมื่ออยู่ในภาวะวิกฤตได้	4.38	.49	ดี
8. นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีความสำเร็จจากการสร้างสรรค์ร่วมกัน	4.59	.50	ดีเยี่ยม
9. นักเรียนไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เช่น ไม่หยิบฉวยของใช้ผู้อื่น ไม่ดูหมิ่น ล้อเลียนเพื่อน ฯลฯ	4.53	.62	ดีเยี่ยม
10. นักเรียนปฏิบัติตามกฎ ข้อตกลง ของครอบครัว / โรงเรียน	4.58	.54	ดีเยี่ยม
รวม	4.50	.55	ดี

จากตาราง 5 แสดงผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น โดยรวมมีความสามารถอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .55) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า นักเรียนแสดงออกถึงความรัก ความกตัญญูต่อผู้ปกครอง / ครู ในโอกาสที่เหมาะสม นักเรียนใช้ภาษาพูด ภาษากายที่ทำให้ผู้อื่นผ่อนคลายสบายใจ นักเรียนปฏิบัติในสิ่งที่ควรปฏิบัติได้โดยไม่เสียสัมพันธภาพ หรือเสียน้ำใจ นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีความสำเร็จจากการสร้างสรรค์ร่วมกัน และนักเรียนไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เช่น ไม่หยิบฉวยของใช้ผู้อื่น ไม่ดูหมิ่นล้อเลียนเพื่อน ฯลฯ มีความสามารถอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$ - $\bar{X} = 4.60$) ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับ ดี

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของผู้ปกครองกับผลการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของโรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) ดังตาราง 6

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปรียบเทียบผลการประเมิน ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตตามความคิดเห็นของผู้ปกครองกับผลการประเมินระดับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของโรงเรียน โดยรวมและ รายด้าน

ผลการพัฒนาทักษะชีวิต	การประเมินของผู้ปกครอง			การประเมินของโรงเรียน		
	\bar{X}	S.D	ระดับความสามารถ	\bar{X}	S.D	ระดับคุณภาพ
1. ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	4.26	.62	ดี	3.92	.55	ดี
2. ด้านการวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	4.33	.58	ดี	3.69	.63	ดี
3. ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด	4.38	.65	ดี	3.68	.59	ดี
4. ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น	4.50	.55	ดี	3.93	.44	ดี
รวม	4.37	.60	ดี	3.81	.55	ดี

จากตาราง 6 แสดงการ เปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จากการ ประเมินระดับการพัฒนาทักษะชีวิตตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง เปรียบเทียบกับการประเมินระดับ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ของโรงเรียน พบว่าผลการพัฒนาทักษะชีวิต จากการประเมิน ตาม ความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยรวมมีความสามารถอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = .60) และเมื่อพิจารณา ผลการประเมินระดับ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ของโรงเรียน โดยรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = .55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากการ ประเมินระดับการพัฒนาทักษะชีวิตตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง พบว่า มีความสามารถอยู่ในระดับ ดีทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .62) ด้านการวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .58) ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .65) และด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี กับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .55)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจาก การประเมินระดับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ของ โรงเรียน พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการตระหนักรู้และเห็น คุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .55) ด้านการวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = .63) ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .59) และด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = .44)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ แนวทาง ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ)สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานครที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ดังตาราง 7 – 10

ตาราง 7 แสดงค่าความถี่ ร้อยละของแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบางจาก (โกลดประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมให้นักเรียน มีความภาคภูมิใจ เชื้อมั่นในตนเอง และผู้อื่น (n = 10)

ที่	แนวทางในการพัฒนาทักษะของนักเรียน	ความถี่	ร้อยละ
1	ครูต้อง มีการสร้าง ความเชื่อมั่นให้กับนักเรียนทุก สถานการณ์ ที่โอกาสอำนวย	5	50.00
2	การจัดกิจกรรมประกวดผลงานนักเรียน เช่น การวาดภาพ การร้องเพลง	5	50.00
3	การเชิดชูเกียรติแก่นักเรียนที่ช่วยเหลือผู้อื่น บำเพ็ญประโยชน์ สร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน	3	30.00
4	การให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจแก่นักเรียนที่ส่งการบ้านครบ	2	20.00
5	นำรุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จมาพบปะ พูดคุย กับนักเรียน	2	20.00
6	การให้กำลังใจกับนักเรียนเมื่อเขาทำพลาด เช่น การแข่งกีฬา	2	20.00
7	ไม่ตัดสินคุณค่านักเรียนโดยใช้ประสบการณ์ส่วนตัวของคุณ	1	10.00
8	การชื่นชมนักเรียนที่เข้าเรียนตรงเวลา	1	10.00
9	การจัดกิจกรรมเชิดชูและถ่ายภาพนักเรียนที่แต่งกายถูกระเบียบ	1	10.00

จากตาราง 7 แสดงแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบางจาก (โกลดประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจ เชื้อมั่นในตนเอง และผู้อื่น พบว่า ครูต้องความเชื่อมั่นให้กับนักเรียนทุกสถานการณ์ที่โอกาสอำนวย และการจัดกิจกรรมประกวดผลงานนักเรียน เช่น การวาดภาพ การร้องเพลง อยู่ในลำดับมากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมาคือ การเชิดชูเกียรติแก่นักเรียนที่ช่วยเหลือผู้อื่น บำเพ็ญประโยชน์ สร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน ร้อยละ 30 ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงค่าความถี่ ร้อยละของแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบางจาก (โกลมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ด้านการเคารพสิทธิของคนอื่น (n = 10)

ที่	แนวทางในการพัฒนาทักษะของนักเรียน	ความถี่	ร้อยละ
1	การรักษาเวลา และตรงต่อเวลา	6	60.00
2	การศึกษาเรียนรู้นอกระบบที่ หรือแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น วัด ชุมชน	4	40.00
3	การฝึกหุ่นนิ่งให้เคารพเชื้อพวงรุ้ง	3	30.00
4	การสร้างกฎ ข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียนในรายวิชา	2	20.00
5	การฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม	2	20.00
6	การจัดกิจกรรมปลูกฝังประชาธิปไตย	1	10.00

จากตาราง 8 แสดง แนวทาง ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบางจาก (โกลมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ด้านการเคารพสิทธิของคนอื่น พบว่า การรักษาเวลา และตรงต่อเวลา อยู่ในลำดับมากที่สุด ร้อยละ 60 รองลงมาคือ การศึกษาเรียนรู้นอกระบบที่ หรือแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น วัด ชุมชน ร้อยละ 40 การฝึกหุ่นนิ่งให้เคารพเชื้อพวงรุ้ง ร้อยละ 30 ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงค่าความถี่ ร้อยละของแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบางจาก (โกลนประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ด้านความสามารถในการจัดการ ปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม (n = 10)

ที่	แนวทางในการพัฒนาทักษะของนักเรียน	ความถี่	ร้อยละ
1	การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตร ให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย อบอุ่น	5	50.00
2	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดบวก	3	30.00
3	การจัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกการคิดวิเคราะห์ จากข่าว ภาพยนตร์	2	20.00
4	การจัดสถานการณ์สมมติให้นักเรียนได้ฝึกวิเคราะห์	1	10.00
5	การฝึกให้นักเรียนกำหนดเป้าหมายในสิ่งที่ตนต้องการ	1	10.00

จากตาราง 9 แสดง แนวทาง ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบางจาก (โกลนประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ด้านความสามารถในการจัดการ ปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม พบว่า การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตร ให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย อบอุ่น อยู่ในลำดับมากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดบวก ร้อยละ 30 การจัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกการคิดวิเคราะห์ จากข่าว ภาพยนตร์ ร้อยละ 20 ตามลำดับ

ตาราง 10 แสดงค่าความถี่ ร้อยละของแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบางจาก (โกลนประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ด้านการรู้จักความถนัด บุคลิกภาพ และการควบคุมอารมณ์ของตนเอง (n = 10)

ที่	แนวทางในการพัฒนาทักษะของนักเรียน	ความถี่	ร้อยละ
1	การจัดเวทีแสดงความสามารถของนักเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างความมั่นใจในตนเองให้กับนักเรียน	6	60.00
2	การฝึกสมาธิตอนเช้าก่อนเข้าเรียน	5	50.00
3	การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเล่นดนตรี	4	40.00
4	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาศิลปะ และอารมณ์ให้หนึ่ง สงบ เช่น การสร้างสรรค์ผลงานจากงานศิลปะ	3	30.00
5	การจัดกิจกรรมจินตคณิต	3	30.00
6	การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการวาดรูป	2	20.00
7	การฝึกให้นักเรียนนับเลข	1	10.00

จากตาราง 10 แสดง แนวทาง ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบางจาก (โกลนประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ด้านการรู้จักความถนัดบุคลิกภาพ และการควบคุมอารมณ์ของตนเอง พบว่า การจัดเวทีแสดงความสามารถของนักเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างความมั่นใจในตนเองให้กับนักเรียน อยู่ในลำดับมากที่สุด ร้อยละ 60 รองลงมาคือ การฝึกสมาธิตอนเช้าก่อนเข้าเรียน ร้อยละ 50 การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเล่นดนตรี ร้อยละ 40 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบผล และข้อเสนอแนะในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ และเห็นคุณค่าในตนเองและ ผู้อื่น ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร กับเกณฑ์ การประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของโรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ)
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญอันหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีผลการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู จำนวน 10 คน และผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 34 คน และผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) จำนวน 1 คน ครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 5 คน ประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

ประธานกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน โดยเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Item Objective Congruence Index) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์แบบสอบถาม ผลการพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2) การวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) การจัดการอารมณ์และความเครียด และ 4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการกับอารมณ์ และความเครียด และด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตอยู่ในระดับดีทุกด้าน
2. ผลการเปรียบเทียบการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง กับผลการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของโรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) โดยรวม พบว่า มีผลการพัฒนาอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด และด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตอยู่ในระดับดีทุกด้าน
3. การศึกษาแนวทางในการพัฒนา ทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้เข้าร่วมสนทนาส่วนใหญ่ได้ให้ข้อเสนอแนะ ควรให้คำปรึกษา ให้ความเชื่อมั่นในกับนักเรียนทุกสถานการณ์ที่โอกาสอำนวย การสร้างกฎ ข้อตกลงร่วมกัน ในชั้นเรียนในรายวิชา หรือในการทำงานกลุ่ม ควรจัดบรรยากาศ การเรียนรู้ที่เป็นมิตรให้เด็กนักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย อบอุ่น ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาสติ และอารมณ์ให้สงบ เช่น การสร้างสรรค์ผลงานจากงานศิลปะ การวาดรูป การเล่นเกม ฯลฯ และ ควรจัดเวทีแสดงความสามารถของนักเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างความมั่นใจในตนเองให้กับนักเรียน

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตอยู่ในระดับ ดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนได้มีการส่งเสริมงานนี้มา โดยตลอดจะเห็นได้ตั้งแต่การกำหนด วิสัยทัศน์ของโรงเรียน บางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) ตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี 2556 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาวะดีทั้งสุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางจิต และสุขภาวะทางสังคม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดสุขภาวะทางปัญญา ดังนั้น จึงกำหนดเป้าหมาย ในการพัฒนาให้ ทุกคนในโรงเรียน มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง อารมณ์แจ่มใสจิตใจเบิกบาน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่ามีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตอยู่ในระดับ ดีทุกด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด และด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น โดยมีรายละเอียดที่สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1.1 ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

นักเรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่า อยู่ในระดับดี เป็นดั่งนี้อาจเนื่องมาจาก พันธกิจของโรงเรียนที่มุ่ง พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณภาพชีวิตที่ดี ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคมไทย สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ทักษะชีวิต เป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนา ดังนั้นโรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) จึงได้ กำหนด ยุทธศาสตร์ในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้เรียน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าประสงค์ให้ผู้เรียนประพฤติตนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้น การเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคคลให้คุณค่าแก่คุณลักษณะความสามารถและพฤติกรรมของตัวเอง โดยถ้าบุคคลมีภาพการมองตนเองในทางบวก ก็จะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ด้วย ได้แก่ การปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ดนตรี KPN และกิจกรรม Art & Design ซึ่งเป็นกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเอง ในด้านการพูดต่อหน้า ชุมชน การร้องเพลง การวาดภาพ ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้เป็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ลักษณะทางกายภาพบางอย่างซึ่งจัดเป็นปัจจัยภายในตน เช่น ความสวยงาม ลักษณะที่เอื้อให้บุคคลทำกิจกรรมได้สำเร็จ เช่น ความแข็งแรงและความรวดเร็ว คุณลักษณะทางกายเหล่านี้มีผลต่อการเห็น

คุณค่าในตนเองโดยบุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ดี จะมีความพึงพอใจในตนเองมากกว่าบุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ไม่ดีและลักษณะที่ช่วยส่งเสริมให้บุคคลเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองนั้น ยังมีภาพการมองตนเองด้านสติ ปัญญาเข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องจากสติปัญญามีผลต่อสมรรถภาพและผลการเรียน ดังนั้น ถ้านักเรียนมีการรับรู้ตนเองด้านสติปัญญาในทางที่ดีก็จะส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการที่กล่าวว่า ทักษะด้านความรู้ในตนเองและการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Knowledge or Self – Awareness Skills) เป็นสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์อย่างมหาศาล โดยจะขาดเสียมิได้ตัวอย่าง เช่น ทักษะประเมินตนเองหรือการค้นหาข้อดีและข้อเสียของตนเองในขอบเขตของชีวิต ทักษะของการเข้าใจแรงจูงใจในตนเองความปรารถนาความชอบ และการกำหนดเป้าหมายในชีวิตของตนเองอย่างชัดเจน แม็คซ์เวล (Maxwell, 1981: 7-8) และสอดคล้องกับการศึกษาของคานธี และคานธี และซีฟลูม รังสยาธร(2551) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ความภาคภูมิใจในตนเอง และภาวะผู้นำ ของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร ได้ผลการวิจัยว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความภาคภูมิใจในตัวเองการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ปณิชา ดีสวัสดิ์ (2550) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง แรงจูงใจในการทำงาน และคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานโรงพยาบาลทหารผ่านศึก ได้ผลการวิจัยว่า พนักงานโรงพยาบาลทหารผ่านศึกมีความรู้ สึกเห็นคุณค่าในตนเอง มีแรงจูงใจในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง พนักงานโรงพยาบาลทหารผ่านศึกที่มีเพศระดับการศึกษา ลักษณะงานและระดับชั้นต่างกันมีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่ต่างกัน อายุ อายุงาน และระยะเวลาทำงานในตำแหน่งปัจจุบันไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

1.2 ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

นักเรียนมีความสามารถการใช้ทักษะชีวิต ด้าน การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับดี ที่เป็นดั่งนี้อาจเนื่องมาจาก ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียน ที่มีเป้าประสงค์ให้ ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และมีวิจรรณญาณในการคิด จึงได้จัดโครงการ และ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะ ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โครงการพัฒนาความสามารถ

ด้านการคิดของนักเรียน การจัด กิจกรรม กิจกรรม วันเด็ก – กิจกรรมกีฬา กิจกรรม “จากต้นกล้า การออม สู้รากแก้วพอเพียง” ตามหลักสูตร เงินทองของมีค่า กิจกรรม “รู้รักษาความดี มีจิตสาธารณะ เอาชนะคอร์รัปชั่น” ตามหลักสูตรโตไปไม่โกง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติได้โดยการพึ่งตนเอง การสำรวจหรือสังเกตความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตน ว่าเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นกระบวนการของภาวะตื่นตัวอยู่เสมอ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเพื่อนและครูผู้สอน ทำให้สามารถจัดการกับเหตุการณ์รอบตัวและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องชีวิตครอบครัว สิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กรมสุขภาพจิต (2543: 1) ได้เสนอไว้ว่า ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ รอบตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีลักษณะที่ต้องการจะทำงานให้ดีกว่าผู้อื่นหรือดีกว่าเดิม มีความตั้งใจและความพยายามทำงานอย่างเต็มความสามารถ โดยไม่ทอดทิ้ง สามารถวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์ต่างๆ อย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สมเหตุสมผลตลอดจนสามารถคิดออกไปได้อย่างกว้างขวางมีความคิดแปลกใหม่ เพื่อนำไปพิจารณา สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ โดยนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2544: 122) ที่กล่าวถึงลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์สูง จะทำงานอย่างมีหลักเกณฑ์เป็นขั้นตอนและมีการวางแผน ชอบยกเหตุผลมาประกอบคำพูดอยู่เสมอ มีการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ต้องการทำงานให้ดีที่สุดโดยเน้นถึงมาตรฐานที่ดีเลิศของความ สำเร็จอีกทั้งเป็นผู้ที่มีความพอใจ มีการยอมรับเข้าไปมีส่วนร่วมในสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ การเรียนการสอน สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆรวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเพื่อนและอาจารย์ผู้สอน ทำให้สามารถจัดการกับเหตุการณ์รอบตัวและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องชีวิตครอบครัว สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

1.3 ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

นักเรียนมีความสามารถการใช้ทักษะชีวิต ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด อยู่ในระดับ ดี ที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจาก เป้าหมาย ของโรงเรียนที่ต้องการ พัฒนาให้ จึงกำหนด ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสุขภาพ และสร้างสังคมแห่งสุขภาวะ เพื่อให้ ทุกคนในโรงเรียน มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง อารมณ์แจ่มใสจิตใจเบิกบาน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยจัดกิจกรรม ส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งสุขภาวะที่ดี ทั้งสุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางจิต ใจ และสุขภาวะทางสังคม ที่ส่งผลให้ เกิดสุขภาวะทางปัญญา จิตสำนึกการมีส่วนร่วมและจิตสาธารณะ ได้แก่ กิจกรรม เชิงสร้างสรรค์ ดนตรี KPN และกิจกรรม Art & Design กิจกรรม “แลกรุ่นฯ ยลกรุ่นฯ” ตามกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น “กรุ่นฯ ศึกษา” ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556 ที่เป็นแรงผลักดันให้ นักเรียนสามารถจัดการอารมณ์และความเครียดได้สำเร็จ ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนเกิดพัฒนาการ ในการจัดการกับ

ความเครียดที่มุ่งแก้ปัญหา (problem-focused coping behavior) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่บุคคลพยายามจัดการกับสิ่งที่ได้มากระตุ้นให้เกิดภาวะความเครียดโดยตรง โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาในการตัดสินใจเลือกวิธีที่จะจัดการกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การพิจารณาปัญหาอย่างใจเป็นกลางและการยอมรับสถานการณ์ ทั้งนี้เนื่อง จากผู้ที่สามารถควบคุมอารมณ์ความรู้สึก และตอบสนองความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น รวมถึงรู้จักวิธีการจัดการที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาได้อย่างเหมาะสม ทำให้สามารถควบคุมความคิดทางลบเมื่อเผชิญปัญหา รู้จักวิธีผ่อนคลายสามารถหลีกเลี่ยงจากเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความ ไม่สบายใจและกายได้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ธิดาฐิติพานิชยางกู (2550: 92 – 93) ที่ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟู อุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครูส่งผลทางบวกกับความมั่นคงทางอารมณ์ อาจเนื่องมาจากการปรับตัวจะเลือกแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ เช่น บทบาทสถานภาพของตนเองของผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการและไม่ให้กระทบกระเทือนต่อสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นนอกจากนี้การที่นักเรียนมองโลกในแง่ดีจะเป็นแรงผลักดัน ให้สามารถจัดการอารมณ์และความเครียดได้สำเร็จ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนารูปร่างเห็นคุณค่า ในตนเองได้เช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากการมองโลกในแง่ดี หมายถึง การรู้จักมองหาแง่ดี แง่งาม แง่ที่เป็นคุณ ที่ซุกซ่อนซึ่มอยู่ในงาน ปัญหา อุปสรรค เหตุการณ์ ในคำวิพากษ์วิจารณ์ติฉินนินทา ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตแต่ละวัน แล้วนำมาปรับปรุงความ คิดจิตใจ ตลอดจนพฤติกรรมและการงานของตนให้แวววาวพรายพรายขึ้นมาในทางที่สร้างสรรค์ต่อชีวิต นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ว.วชิรเมธี (วิภาวี วงศ์อนันต์นนท์, 2552: 159; อ้างอิงจาก ว.วชิรเมธี, 2545: ออนไลน์) ในทางตรงกันข้ามคนที่มองโลกในแง่ร้ายเป็นบ่อเกิดของความไม่ไว้วางใจ ไม่ใช่เหตุผล มีสายตาและจิตใจคับแคบ มักตำหนิลักษณะของมนุษย์และเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นนิสัยที่ไม่ก่อเกิดการสร้างหรือการเปลี่ยนแปลงใด ในที่สุดคนที่มองโลกในแง่ร้ายมักกลายเป็นคน นั้ลมเหลวซ้ำ ซาก ส่วนคนที่มองโลกทางบวกจะก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์ จะเลือกมองในด้านดีหรือด้านที่เป็นประโยชน์สามารถเรียนรู้จากความผิดพลาดปรับตัวเองหรือปรับระบบงาน หรือพยายามทำงานหนักมากขึ้นเพื่อเอาชนะการเปลี่ยนแปลงนี้ และแน่นอนความ สำเร็จย่อมยื่นเคียงคู่กับผู้ที่มีมองโลกด้านบวกเสมอ

1.4 ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น

นักเรียนมีความสามารถการใช้ทักษะชีวิต ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด อยู่ในระดับดี ที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจาก การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคนทุกคนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว ระหว่างเพื่อน สัมพันธ์ภาพที่ดีมีแนวโน้มให้บุคคลเกิดการตอบสนอง ต่อกันในทางบวก

ทำให้บุคคลมีความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน เข้าใจกัน ยอมรับกัน มีความจริงใจต่อกัน สามารถยอมรับสิ่งต่างๆ ได้ตามจริง และสามารถทำให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพราะผู้ที่มีความสามารถในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างเป็นมิตรเอาใจใส่ ร่วมมือให้เกียรติตลอดจนสามารถถ่ายทอดความรู้สึก แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและยอมรับซึ่งกันและกัน มีความสามารถในการ เป็นผู้ถ่ายทอดและผู้รับทั้งคำพูดกิริยาท่าทางต่างๆ แสดงให้เห็นถึงความรู้สึก นึกคิด ความปรารถนา รู้จักปฏิเสธ ต่อรอง ขอร้อง และขอความช่วยเหลือ โดยมีความเหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์จะนำไปสู่การอยู่ในสังคมร่วมกันอย่างมีความสุข โรงเรียนบางจาก (โกลบอลประเสริฐอุทิศ) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟู สืบทอด ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่ดีงามของไทย และจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการให้ผู้เรียนได้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ทั้งกับเพื่อนที่อยู่ในโรงเรียน รวมไปถึงกิจกรรมที่จัดร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน เช่น การจัด กิจกรรมลานกีฬาต้านยาเสพติดร่วมกับชุมชนศิรินทร์และเพื่อน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการ ใช้เวลาให้เหมาะสม และหลีกเลี่ยงยาเสพติด อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลในครอบครัวและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: 2) ได้กล่าวไว้ว่า การเข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่นใช้ภาษาพูดและภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับรู้ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่นวางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี จะสร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีความสามารถ ในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างเป็นมิตรเอาใจใส่ ร่วมมือให้เกียรติ ตลอดจนสามารถถ่ายทอดความรู้สึก แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและยอมรับซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ยุวดี เทียรชมประสิทธิ์ (2548: 42-43) ได้กล่าวไว้ว่า พัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่น จะเป็นวัยที่มีความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่นได้มากขึ้น เข้าใจอาภักดิ์กิริยา และการแสดงออกของผู้อื่นได้อย่างรวดเร็ว มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้ และเข้าใจความคิดของตนได้ มีทักษะทาง ภาษาเพิ่มขึ้น รู้จักสรุปใจความสำคัญ แสดงความคิดเห็น และความเชื่อถือของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ ได้รู้จักส่วนร่วมมากขึ้นในการติดต่อกับผู้อื่น รู้จักรับฟังและมีสมาธิในการฟังมากขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่โรงเรียนบางจาก (โกลบอลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของผู้ปกครองกับ ผลการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียนบางจาก (โกลบอลประเสริฐอุทิศ) โดยรวมพบว่า มีผลการพัฒนาอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมีเป้าหมายในการพัฒนานักเรียน ทุกคนให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง อารมณ์แจ่มใสจิตใจเบิกบาน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

จึงกำหนด แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และยุทธศาสตร์การพัฒนา สุขภาพ และสร้างสังคมแห่งสุขภาวะ โดยจัด โครงการ ส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งสุข ภาวะที่ดี ทั้งสุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางจิตใจ และสุขภาวะทางสังคม ที่ส่งผลให้ เกิดสุขภาวะทางปัญญา จิตสำนึกการมีส่วนร่วมและจิตสาธารณะ โดยประสานความร่วมมือจากผู้ปกครอง และชุมชน ในการ พัฒนานักเรียนให้บรรลุเป้าหมายของโครงการ ได้แก่ โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ที่มีเป้าหมายใน การสร้างเสริมสุขภาวะทางกาย ทางจิตใจ และทางสังคม อีกทั้งยังกำหนดยุทธศาสตร์ในการเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรม และคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้เรียน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง ครอบครัว ชุมชน และวัด เพื่อร่วมกันบ่มเพาะและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน ผ่านโครงการโรงเรียนชุมชนคุณธรรม โครงการส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ที่ ส่งเสริมให้ ผู้ปกครอง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เสริมสร้าง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโร งเรียนกับชุมชน โครงการสร้างเสริมสุขภาวะที่ยั่งยืนในโรงเรียน ซึ่งมี เป้าหมายให้นักเรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีตระหนักและเห็นความสำคัญในการดำเนิน ชีวิตอย่างมีความสุข ในสังคม เน้นการพัฒนาทักษะทางด้านกีฬาโดยประสานความร่วมมือจากฝ่าย พัฒนาชุมชนเขตภาษีเจริญ และผู้ปกครองในชุมชนที่เข้ามาเป็นผู้ช่วยดูแลและฝึกฝนให้กับนักเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ คราฟ (Craft, 1988: 1633-A) ที่ศึกษาทัศนคติของชุมชนต่อการจัด การศึกษาและระดับการมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน ที่จะทำให้ทัศนคติของชุมชนต่อโรงเรียนดีขึ้น ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนกับทัศนคติต่อ สถานศึกษาของรัฐ มีความสัมพันธ์กันระหว่างระดับทัศนคติกับระบบโรงเรียนแต่ละสิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของชุมชนกับสิ่งแวดล้อมหรือทัศนคติของชุมชนกับระดับ การเข้า ร่วมในกิจการของโรงเรียน และสอดคล้องกับการศึกษาของ คิง (King, 1996) ได้ศึกษาวิจัยใน ค.ศ. 1995 เรื่องการรับรู้ของครูผู้สอนต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ของโรงเรียนชนบท ในนิวยอร์กแลนด์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้องพยายามที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ปกครองกับโรงเรียนให้ แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น การดึงเอาความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ ความเข้าใจ และสติปัญญาของครู นักเรียน ผู้ปกครองและสมาชิกของชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพ การศึกษาต้องปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งต้องมีการวางแผนเป็นอย่างดีบน พื้นฐานของกระบวนการวิจัย การสนับสนุน โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในท้องถิ่น และการจัดกิจกรรมโดย คณะกรรมการของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการวางแผน ส่งเสริม การพัฒนา โครงการการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นผู้ได้รับประโยชน์สูงสุด เพื่อพัฒนา ทักษะชีวิต โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ลงมือกระทำกิจกรรมในลักษณะ ต่างๆ ที่ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ ทั้งจากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อให้เกิดทักษะด้าน การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สะท้อนตนเองเชื่อมโยงกับชีวิตและการดำเนิน ชีวิตในอนาคต
2. ผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบาย ในการจัดการศึกษาเพื่อเน้นการพัฒนาทักษะชีวิต ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการจัดการ ปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ให้มีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็น มิตร เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย และอบอุ่นอย่างยั่งยืน
3. ผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญในการกำหนดมาตรการ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียน ในด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น รู้จักการ รักษาเวลาและตรงต่อเวลา
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการจัดโครงการส่งเสริม ความสามารถและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัด และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกตาม ความสามารถอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่าง ประสบการณ์สังคม ทักษะชีวิต และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา
2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2543, 23-24 มีนาคม). รายงานการประชุมวิชาการทักษะชีวิต ครั้งที่ 3 เรื่องทักษะชีวิตกับความฉลาด ทางอารมณ์: สู้ภัยสวรสแห่งการพัฒนาเยาวชน แบบองค์รวม. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- (2554). การเสริมสร้าง “ทักษะชีวิต” ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จิตรกร ตั้งเกษมสุข. (2556). หยาดเพชร หยาดธรรม ภูมิปัญญาเพื่อการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มูลนิธิปัญญาประทีป.
- ชูลีพร ดัดงาม. (2554). การศึกษาความสามารถการใช้ทักษะชีวิตตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม ปีการศึกษา 2554. กรุงเทพฯ: โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม.
- ดวงเนตร ธรรมกุล. (2555, มกราคม – มิถุนายน). การสร้างสุขภาพไว้ในองค์กร. วารสารวิจัยทาง วิทยาศาสตร์สุขภาพ. 6(1).
- ธิดา ฐิติพานิชยางกูร. (2550). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางอารมณ์และ ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่). พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปณิชา ดีสวัสดิ์. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง แรงจูงใจใน การทำงาน และคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานโรงพยาบาลทหารผ่านศึก. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ประวิต เอราวรรณ์. (2547). **การสังเคราะห์โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านสุขภาวะในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ.
- ประเวศ วะสี. (2543 ข). **สุขภาพในฐานะอุดมการณ์ของมนุษย์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ปาริชาติ เทพรักษ์; และ อมรารวรรณ ทิวถนอม. (2550). สุขภาวะของคนไทยจุดเริ่มต้นของความอยู่เย็นเป็นสุข. **วารสารเศรษฐกิจและสังคม**. 44(1): 12-17.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภณ. (2544). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: พัฒนาการศึกษา.
- พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550. (2550). **ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 124 ตอนที่ 16 ก ลงวันที่ 19 มีนาคม 2550**.
- ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา. (2552). **คำพ่อสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัสนันท์ รอดเชื้อจิ้น; และสิริพันธ์ สุวรรณมรรคา. (2554, มกราคม – มิถุนายน). การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะชีวิตในบริบทของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**. 2(2).
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์. (2540). **หลักและวิธีการสอนทักษะชีวิต**. กรุงเทพฯ: กองบริการการศึกษา. โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ). (2556). **แผนปฏิบัติการประจำปี 2556**.
- วิฑูร พูลเจริญ. (2544). **สุขภาพ อุดมการณ์ และยุทธศาสตร์ทางสังคม**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- วิภาวี วงศ์อนันต์นนท์. (2552). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ษมาพร รักรจรรยาบรรณ. (2556). **สุขภาวะในมุมมองของพัฒนากร**. เอกสารประกอบการประชุม เสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 29 ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ระหว่างวันที่ 24 – 25 ตุลาคม 2556.
- สมศักดิ์ สีนุระเวชญ์. (2542). **มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547 ก). **คู่มือวิทยาการเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต บูรณาการ การเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **เรียนอย่างนี้มีความสุข : บันทึกของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559**. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). **คู่มือการ ประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 – 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน 2554)**. สมุทรปราการ: ออฟเซ็ท พลัส.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561)**. พิมพ์และปรับปรุงครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). **แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียน การสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. เอกสารการประชุม ชี้แจงเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน” ระหว่างวันที่ 15-22 กุมภาพันธ์ 2549.
- สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2554). **คู่มือการดำเนินงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ ฉบับปี 2554**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุนันทา คะเนนอก; และ ชีพสุมน รั้งสยาธร. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูจาก ครอบครัวความภูมิใจในตนเอง และภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร. **วิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์**. 29(1): 42-55.
- อรุณวรรณ บุญเทียบทิพย์พร. (2550). **การพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชนด้วยพุทธทวาทนา : กรณีศึกษาค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์**. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. (พระพุทธศาสนา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- Craft, R.C. (1988). “Community attitudes toward education and levels of participation in School affairs,” *Dissertation Abstracts International*. 49(7): 1633-A.
- Donnette, R.J.; & L.G. Davis. (1998). *Access to health*. 5th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Gazda, G.M., W.C. Childers.; & D.K. Brooks. (1987). *Foundations of Counseling and Human Services*. New York: McGraw – Hill.

- Green, L.W.; & M.W. Kreuter. (1991). **Health Promotion Planning : An Education and Environment Approach**. Toronto: Mayfield Publishing Company.
- Kaplan, J.F.; & T.L. Patherson. (1993). **Health and Human Behavior**. New York: Mc Grow-Hill.
- Kar, S.B. (1983). International Quarterly of Community Health Education. s.l. : s.n.
- King, N. (1996). Emotional, neuropsychological, and organic factors: Their use in the prediction of persisting postconcussion symptoms after moderate and mild head injuries. **Journal of Neurology Neurosurgical and Psychiatry**. 61, 75 - 81.
- Krejcie; & Morgan. (1970). Determining Sample size for research activities, of **Educational and Psychological Measurement**. 30(10): 608 – 609.
- Mangrukar, L., C. Whitman; & M. Posner. (2001). **Life Skills Approach to Child and Adolescent Health Human Development**. Washington, D.C.: Education Development Center, Inc.
- Maxwell, Robert. (1981). **Life After School : A Social Skills Curriculum**. New York: Pergamon International Library.
- Murray, R.B.; & J.P. Zentner. (1989). **Nursing Concept for Health Promotion**. New York: Prentice Hall.
- UNICEF. (2008). "What is the Life Skills Approach ?," **Explore Ideas Articles, Opinions, and Research about Teaching and Learning**. July 17, 2001 online from <http://www.Unicef.org/teachers/teacher/lifeskill/html>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.ราชนันท์ บุญธิมา	อาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นางหทัยรัศม์ เปี่ยมวิทย์	ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
นายจินดา ทับจีน	ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดสารอด สำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร
นางพิชิตา เพ็ชรชู	ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดตลิ่งชัน (เป็นทองสัมฐาคาร) สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในโรงเรียนบางจาก (โกลด์ประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลด์ประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้ปกครอง นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลด์ประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
3. แบบสอบถามนี้มี ประกอบด้วย
แบบสอบถามเรื่องผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนบางจาก (โกลด์ประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 6
4. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ทุกตอน
5. คำตอบทุกข้อถือเป็นความลับและใช้เฉพาะในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(นางสาวรณภัท กตตน์วงศ์กร)

นิติปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่าตรงกับความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับ	5	หมายถึง	มากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึง	มาก
ระดับ	3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึง	น้อย
ระดับ	1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ข้อ	ผลการพัฒนาทักษะชีวิต	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น						
1	นักเรียนบอกสิ่งที่ตนเองชื่นชอบหรือภาคภูมิใจได้					
2	นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจร่วมกับผู้อื่นได้					
3	นักเรียนมีความประหยัดในการใช้วัสดุให้คุ้มค่า					
4	นักเรียนสร้างผลงานที่เป็นประโยชน์ได้สำเร็จ					
5	นักเรียนแสดงผลงานที่เกิดจากความคิดและจินตนาการให้ผู้อื่นยอมรับได้					
6	นักเรียนแสดงความสามารถที่ตนเองภาคภูมิใจ					
7	นักเรียนถ่ายทอดความคิดและวิธีการทำงานของตนเองให้กับผู้อื่น					
8	นักเรียนกล้าแสดงออกทางความคิด ความรู้สึก การกระทำของตนเองด้วยความมั่นใจ					
9	นักเรียนยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีเหตุผล					
10	นักเรียนอาสาเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ในชุมชน / โรงเรียน					
11	นักเรียนบอกเป้าหมายในชีวิตของตนเองได้					
12	นักเรียนบอกจุดด้อย หรือสิ่งที่ควรแก้ไขของตนเองได้					

ข้อ	ผลการพัฒนาทักษะชีวิต	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์						
13	นักเรียนใช้เหตุผลและข้อมูลที่ต้องการในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน					
14	นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นไม่มีความขัดแย้ง					
15	นักเรียนประเมินความเสี่ยงจากสถานการณ์ที่เผชิญในชีวิตประจำวันอย่างมีเหตุผล					
16	นักเรียนตัดสินใจในสถานการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม					
17	นักเรียนรู้จักใช้วิธีการที่นุ่มนวลในการแก้ปัญหา					
18	นักเรียนมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันด้วยเหตุผลที่ดี					
19	นักเรียนสร้างผลงานและแสดงผลงานที่เกิดจากความคิดเชื่อมโยง และจินตนาการ					
20	นักเรียนหลีกเลี่ยงการถูกชักชวนไปในสถานที่ที่เสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพ / ความไม่ปลอดภัย					
21	นักเรียนติดตามข่าวสาร เหตุการณ์ จากสื่อต่างๆ และนำมาสนทนากับผู้อื่น					
22	นักเรียนวิเคราะห์ปัญหา และตัดสินใจเลือกแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้อง เหมาะสม					

ข้อ	ผลการพัฒนาทักษะชีวิต	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด						
23	นักเรียนจำแนกอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้					
24	นักเรียนแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองได้เหมาะสมกับสถานการณ์					
25	นักเรียนควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ได้					
26	นักเรียนจัดการกับอารมณ์ของตนเองที่อาจก่อให้เกิดปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสม					
27	นักเรียนมีวิธีการผ่อนคลายอารมณ์ที่เหมาะสมเมื่อเกิดความเครียด					
28	นักเรียนสร้างกำลังใจให้ตนเอง					
29	นักเรียนมีวิธีเสนอทางออกของข้อขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนด้วยเหตุผลข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง					
30	นักเรียนสร้างความสุขให้กับตนเอง เช่น การทำในสิ่งที่ตัวเองชอบ / เลี้ยงสัตว์ / ปลูกต้นไม้ / ฟังเพลง / เล่นดนตรี ฯลฯ					
31	นักเรียนให้ความสำคัญกับการออกกำลังกาย					
32	นักเรียนเป็นคนสนุกสนานและมีอารมณ์ขันอยู่เสมอ					

ข้อ	ผลการพัฒนาทักษะชีวิต	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น						
33	นักเรียนมีความสุขที่ได้อยู่กับครอบครัว / เพื่อนในชั้นเรียน					
34	นักเรียนแสดงออกถึงความรัก ความกตัญญูต่อผู้ปกครอง / ครู ในโอกาสที่เหมาะสม					
35	นักเรียนใช้ภาษาพูด ภาษากายที่ทำให้ผู้อื่นผ่อนคลายสบายใจ					
36	นักเรียนเต็มใจแนะนำกระบวนการทำงานให้กับเพื่อน					
37	นักเรียนชื่นชมความสำเร็จในการกระทำที่ดีของเพื่อน					
38	นักเรียนปฏิเสธในสิ่งที่ควรปฏิเสธได้โดยไม่เสียสัมพันธภาพ หรือเสียหน้าใจ					
39	นักเรียนมีวิธีการขอความช่วยเหลือเมื่ออยู่ในภาวะวิกฤตได้					
40	นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีความสำเร็จ จากการสร้างสรรค์ร่วมกัน					
41	นักเรียนไม่ ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เช่น ไม่หยิบฉวยของใช้ผู้อื่น ไม่ดูหมิ่น ล้อเลียนเพื่อน ฯลฯ					
42	นักเรียนปฏิบัติตามกฎ ข้อตกลง ของครอบครัว / โรงเรียน					

ภาคผนวก ค

ผลการพิจารณาคำตัดสินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 11 แสดงผลการพิจารณาคำดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถาม
ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่า
ในตนเองและผู้อื่น

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					เฉลี่ย	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อเสนอแนะ : เพิ่มข้อคำถามด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2 ข้อ

ตาราง 12 แสดงผลการพิจารณาคำดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถามผล
การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ปัญหา
อย่างสร้างสรรค์

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					เฉลี่ย	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5		
11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 13 แสดงผลการพิจารณาคำตัดสินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถาม
ผลการพัฒนทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านการจัดการอารมณ์ และความเครียด

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					เฉลี่ย	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5		
21	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 14 แสดงผลการพิจารณาคำดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถาม
ผลการพัฒนทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					เฉลี่ย	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5		
31	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
32	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
34	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
35	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
36	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
37	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
38	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
39	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
40	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปรียบเทียบผลการประเมินการพัฒนาทักษะตามความคิดเห็นของผู้ปกครองกับผลการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของโรงเรียน ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่า ในตนเองและผู้อื่น	การประเมินของ ผู้ปกครอง			การประเมินของ โรงเรียน		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
			ความ สามารถ			คุณภาพ
1. นักเรียนบอกสิ่งที่ตนเองชื่นชอบหรือภาคภูมิใจได้	4.09	.71	ดี	4.28	.72	ดี
2. นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ ร่วมกับผู้อื่นได้	4.44	.66	ดี	3.97	.83	ดี
3. นักเรียนมีความประหยัดในการใช้วัสดุให้คุ้มค่า	3.74	.62	ดี	4.50	.69	ดี
4. นักเรียนสร้างผลงานที่เป็นประโยชน์ได้สำเร็จ	4.15	.70	ดี	4.59	.66	ดีเยี่ยม
5. นักเรียนแสดงผลงานที่เกิดจากความคิดและ จินตนาการให้ผู้อื่นยอมรับได้	4.03	.72	ดี	4.23	.81	ดี
6. นักเรียนแสดงความสามารถที่ตนเองภาคภูมิใจ	4.29	.63	ดี	3.31	1.39	ปานกลาง
7. นักเรียนถ่ายทอดความคิดและวิธีการทำงาน ของตนเองให้กับผู้อื่น	4.29	.63	ดี	3.13	1.04	ปานกลาง
8. นักเรียนกล้าแสดงออกทางความคิด ความรู้สึก การกระทำ ของตนเองด้วยความมั่นใจ	4.68	.47	ดีเยี่ยม	3.27	1.39	ปานกลาง
9. นักเรียนยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่มี เหตุผล	4.21	.59	ดี	3.32	1.67	ปานกลาง
10. นักเรียนอาสาเข้าร่วมกิจกรรม สาธารณประโยชน์ในชุมชน / โรงเรียน	4.38	.60	ดี	4.48	.77	ดี
11. นักเรียนบอกเป้าหมายในชีวิตของตนเองได้	4.53	.51	ดีเยี่ยม	4.04	.95	ดี
12. นักเรียนบอกจุดด้อย หรือสิ่งที่ควรแก้ไขของ ตนเองได้	4.26	.62	ดี	3.90	1.54	ดี
รวม	4.26	.62	ดี	3.92	.55	ดี

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปรียบเทียบผลการประเมินการพัฒนาทักษะตามความคิดเห็นของผู้ปกครองกับผลการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของโรงเรียน ด้านการวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ด้านการวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การประเมินของ ผู้ปกครอง			การประเมินของ โรงเรียน		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
			ความ สามารถ			คุณภาพ
1. นักเรียนใช้เหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน	4.62	.49	ดีเยี่ยม	3.61	1.01	ดี
2. นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นไม่มี ความขัดแย้ง	4.29	.63	ดี	3.84	.99	ดี
3. นักเรียนประเมินความเสี่ยงจากสถานการณ์ ที่เผชิญในชีวิตประจำวันอย่างมีเหตุผล	4.06	.65	ดี	3.88	.91	ดี
4. นักเรียนตัดสินใจในสถานการณ์เฉพาะหน้า ได้อย่างเหมาะสม	4.24	.65	ดี	3.87	.95	ดี
5. นักเรียนรู้จักใช้วิธีการที่นุ่มนวลในการแก้ปัญหา	4.62	.49	ดีเยี่ยม	3.50	1.00	ปานกลาง
6. นักเรียนมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการ ทำงานร่วมกันด้วยเหตุผลที่ดี	4.09	.62	ดี	3.61	.96	ดี
7. นักเรียนสร้างผลงานและแสดงผลงานที่เกิด จากความคิดเชื่อมโยง และจินตนาการ	4.24	.61	ดี	3.74	.98	ดี
8. นักเรียนหลีกเลี่ยงการถูกชักชวนไปในสถานที่ที่ เสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพ / ความไม่ปลอดภัย	4.62	.49	ดีเยี่ยม	3.90	.92	ดี
9. นักเรียนติดตามข่าวสาร เหตุการณ์ จากสื่อ ต่างๆ และนำมาสนทนากับผู้อื่น	4.32	.48	ดี	3.31	1.16	ปานกลาง
10. นักเรียนวิเคราะห์ปัญหา และตัดสินใจเลือก แก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้อง เหมาะสม	4.24	.65	ดี	3.63	1.27	ดี
รวม	4.33	.58	ดี	3.69	.63	ดี

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปรียบเทียบผลการประเมินการพัฒนาทักษะตามความคิดเห็นของผู้ปกครองกับผลการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของโรงเรียน ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด

ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด	การประเมินของผู้ปกครอง			การประเมินของโรงเรียน		
	\bar{X}	S.D	ระดับ ความ สามารถ	\bar{X}	S.D	ระดับ คุณภาพ
1. นักเรียนจำแนกอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้	4.09	.67	ดี	3.98	1.00	ดี
2. นักเรียนแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองได้เหมาะสมกับสถานการณ์	4.35	.77	ดี	3.70	.98	ดี
3. นักเรียนควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ได้	4.65	.49	ดีเยี่ยม	3.86	1.14	ดี
4. นักเรียนจัดการกับอารมณ์ของตนเองที่อาจก่อให้เกิดปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสม	4.41	.70	ดี	3.97	1.05	ดี
5. นักเรียนมีวิธีการผ่อนคลายอารมณ์ที่เหมาะสมเมื่อเกิดความเครียด	4.24	.70	ดี	3.60	1.10	ดี
6. นักเรียนสร้างกำลังใจให้ตนเอง	4.65	.49	ดีเยี่ยม	3.64	1.22	ดี
7. นักเรียนมีวิธีเสนอทางออกของข้อขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนด้วยเหตุผลข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง	4.26	.67	ดี	3.47	1.22	ปานกลาง
8. นักเรียนสร้างความสุขให้กับตนเอง เช่น การทำในสิ่งที่ตัวเองชอบ / เลี้ยงสัตว์ / ปลูกต้นไม้ / ฟังเพลง / เล่นดนตรี ฯลฯ	4.29	.68	ดี	3.60	1.23	ดี
9. นักเรียนให้ความสำคัญกับการออกกำลังกาย	4.44	.66	ดี	3.97	1.17	ดี
10. นักเรียนเป็นคนสนุกสนานและมีอารมณ์ขันอยู่เสมอ	4.38	.65	ดี	3.01	1.20	ปานกลาง
รวม	4.38	.65	ดี	3.68	.59	ดี

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปรียบเทียบผลการประเมินการพัฒนาทักษะตามความคิดเห็นของผู้ปกครองกับผลการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของโรงเรียน ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น	การประเมินของผู้ปกครอง			การประเมินของโรงเรียน		
	\bar{X}	S.D	ระดับ ความ สามารถ	\bar{X}	S.D	ระดับ คุณภาพ
1. นักเรียนมีความสุขที่ได้อยู่กับครอบครัว / เพื่อน ในชั้นเรียน	4.50	.62	ดี	3.82	1.31	ดี
2. นักเรียนแสดงออกถึงความรัก ความกตัญญูต่อ ผู้ปกครอง / ครู ในโอกาสที่เหมาะสม	4.53	.48	ดีเยี่ยม	3.50	1.23	ปานกลาง
3. นักเรียนใช้ภาษาพูด ภาษากายที่ทำให้ผู้อื่น ผ่อนคลาย สบายใจ	4.60	.49	ดีเยี่ยม	3.60	1.19	ดี
4. นักเรียนเต็มใจแนะนำกระบวนการทำงาน ให้กับเพื่อน	4.29	.63	ดี	4.05	1.10	ดี
5. นักเรียนชื่นชมความสำเร็จในการกระทำที่ดี ของเพื่อน	4.47	.62	ดี	3.93	.88	ดี
6. นักเรียนปฏิเสธในสิ่งที่ควรปฏิเสธได้โดยไม่เสีย สัมพันธภาพ หรือเสียใจ	4.56	.50	ดีเยี่ยม	3.47	1.17	ปานกลาง
7. นักเรียนมีวิธีการขอความช่วยเหลือเมื่ออยู่ใน ภาวะวิกฤตได้	4.38	.49	ดี	3.07	1.31	ปานกลาง
8. นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและ มีความสำเร็จจากการสร้างสรรค์ร่วมกัน	4.59	.50	ดีเยี่ยม	3.39	1.25	ปานกลาง
9. นักเรียนไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เช่น ไม่หยิบ ฉวยของใช้ผู้อื่น ไม่ดูหมิ่น ล้อเลียนเพื่อน ฯลฯ	4.53	.62	ดีเยี่ยม	3.05	1.22	ปานกลาง
10. นักเรียนปฏิบัติตามกฎ ข้อตกลง ของ ครอบครัว / โรงเรียน	4.58	.54	ดีเยี่ยม	3.95	1.03	ดี
รวม	4.50	.55	ดี	3.93	.44	ดี

ภาคผนวก จ
สรุปผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครู จำนวน 5 คน ประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ประธานกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน ได้แก่

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ได้แก่

- 1) นางหทัยรัชต์ เปี่ยมวิทย์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ)

2. ครู ระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 5 คน ได้แก่

- 1) นางสาวอมรา โรจนเมธินทร์ ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
- 2) นายเพชรนภา โสภากจร ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ
ครูประจำชั้น
- 3) นางชลณีฎดา กระทุ้มแก้ว ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
ครูแนะแนว
- 4) นางพรรณี อินทนนท์ ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
ครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- 5) นางสาวสาริตา ประทีปช่วง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
ครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่

- 1) นายประมวล เศษกลาง ประธานกรรมการสถานศึกษา
โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ)
- 2) นางจินตนา วิภาตะพันธุ์ ประธานกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- 3) นายธวัช คำศรี ตัวแทนผู้ปกครอง
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- 4) นายทวี บัวใหญ่ ตัวแทนผู้ปกครอง
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนบางจาก (โกลนประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ในการสนทนากลุ่ม

1. เพื่อ ศึกษา แนวทาง ในการ พัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนบางจาก
(โกลนประเสริฐอุทิศ)สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงการดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

1. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้
ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้ให้ประเด็น
ในการสนทนา เพื่อให้ กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนา
อย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้งทุกคน

2. ขั้นตอนของการสนทนากลุ่ม

- 2.1 ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) แนะนำตนเอง
- 2.2 อธิบายถึงจุดมุ่งหมายในการสนทนากลุ่ม และวัตถุประสงค์ของการศึกษา
- 2.3 เริ่มคำถามในแนวการสนทนาที่จัด เตรียมไว้ตามประเด็น มีการแลกเปลี่ยนความ
ความคิดเห็นต่อกัน ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น
- 2.4 สรุปประเด็นจากการสนทนากลุ่ม

3. ประเด็นการอภิปราย

- 3.1 แนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวรณภักดิ์ กตตน์วงศกร
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 8 ตุลาคม 2522
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	89/390 หมู่ 1 ซอย 16/8 หมู่บ้านพฤกษ์ลดดา ปิ่นเกล้า – พุทธมณฑล สาย 5 ตำบลบางเตย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73210
ตำแหน่งงานปัจจุบัน	ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2540	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนสตรีวัดระฆัง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2544	การศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2557	การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ